

Konjunktur läget

Mars 2024

Konjunkturläget
mars 2024

Konjunkturinstitutet är en statlig myndighet under Finansdepartementet. Vi gör prognoser som används som beslutsunderlag för den ekonomiska politiken i Sverige. Vi analyserar också den ekonomiska utvecklingen samt bedriver tillämpad forskning inom nationalekonomi.

I **Konjunkturbarometern** publicerar vi varje månad statistik över företagens och hushållens syn på den ekonomiska utvecklingen. Undersökningar liknande Konjunkturbarometern görs i alla EU-länder.

Rapporten **Konjunkturläget** är främst en prognos för svensk och internationell ekonomi, men innehåller också djupare analyser av aktuella makroekonomiska frågor. Konjunkturläget publiceras fyra gånger per år. **The Swedish Economy** är den engelska översättningen av delar av rapporten.

I **Lönebildningsrapporten** analyserar vi de samhällsekonomiska förutsättningarna för lönebildningen.

I **Hållbarhetsrapporten** analyserar vi den långsiktiga hållbarheten i de offentliga finanserna.

Den årliga rapporten **Miljö, ekonomi och politik** är en översyn och analys av miljöpolitiken ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Vi publicerar också resultat av utredningar, uppdrag och forskning i serierna **Specialstudier**, **KI-kommentarer**, **Working paper**, **PM** och som **remissvar**.

Du kan ladda ner samtliga rapporter från vår webbplats, www.konj.se. Den senaste statistiken och prognoserna hittar du under www.konj.se/statistik.

STRUKTUREN I KONJUNKURLÄGET

I den ordinarie löptexten redovisas ett antal *rutor* som normalt skiljer sig från löptexten, det kan vara en kortare beskrivning inom något område eller en mer teknisk beskrivning. Dessutom publiceras mer djuplodande analyser i så kallade *fördjupningar*. Löptexten kompletteras också av en *tabellbilaga* med mer detaljerade prognoser.

I högermarginalen redovisas *diagram* och ibland även så kallade *marginallrutor*. Marginalrutorna har ungefär samma funktion som rutor i löptexten och redovisas också sist i Konjunkturläget i en bilaga.

Alla fördjupningar redovisas också samlat på nätet, diagram i PowerPointformat finns också att ta del av. Dessutom kan siffror till alla diagram inklusive rubriker, underrubriker, källor och eventuella fotnoter laddas ner. Allt detta återfinns under www.konj.se/publikationer/konjunkturlaget.

Förord

I Konjunkturläget mars 2024 presenteras en prognos för den ekonomiska utvecklingen 2024–2025 i Sverige och i omvärlden. Därtill gör Konjunkturinstitutet ett scenario för utvecklingen 2026–2033, varav 2026–2028 beskrivs i rapporten. Prognosen och scenariot för hela perioden 2024–2033, samt mer detaljerade prognoser, finns att hämta i Konjunkturinstitutets prognosdatabas.

I ett särskilt avsnitt jämförs den nya prognosen med den prognos som presenterades i Konjunkturläget december 2023.

Arbetet med Konjunkturläget har letts av prognoschef Ylva Hedén Westerdahl. I beräkningarna har inkommande statistik beaktats till och med den 22 mars 2024.

Stockholm den 26 mars 2024.

Albin Kainelainen
Generaldirektör

Innehåll

Sammanfattning.....	7
Prognosrevideringar 2024–2025.....	11
Internationell konjunkturutveckling.....	13
Prognos för 2024–2025.....	13
Scenario för 2026–2028.....	17
Konjunkturen i Sverige 2024–2025.....	19
Efterfrågan och produktion.....	19
Arbetsmarknad och resursutnyttjande.....	25
Löner och inflation.....	28
Scenario för svensk ekonomi 2026–2028, penningpolitik och växelkurs.....	33
Scenario för svensk ekonomi 2026–2028.....	33
Penningpolitik och växelkurs 2024–2028.....	34
Offentliga finanser.....	36
Finansiellt och strukturellt sparande.....	36
Offentliga inkomster och utgifter.....	39
Osäkerhet i prognosen.....	50
Prognosfelens storlek.....	52
Alternativscenario: Högre inflation.....	52
Alternativscenario: Högre konsumtionstillväxt.....	54
RUTOR	
Stark tillväxt i utrikeshandel med tjänster efter pandemin.....	23
Produktion, förädlingsvärde och förbrukning i byggbranschen.....	25
Kapitaltillskott från staten till Riksbanken 2024.....	39
Kommunsektorns svaga finanser håller tillbaka konsumtionen.....	42
Statsbidrag till kommunsektorn i Konjunkturinstitutets finanspolitiska scenario.....	44
FÖRDJUPNINGAR	
BNP revideras återkommande.....	56
TABELLBILAGA	
Tabellbilaga.....	59
BILAGA MARGINALRUTOR	
Vad skiljer scenario från prognos?.....	77
Konjunkturinstitutets finanspolitiska scenario.....	77
Demografisk framskrivning av kommunal konsumtion.....	78
Vad är ett alternativscenario?.....	78
Mindre åtstramande ekonomisk politik närmsta åren.....	78

Sammanfattning

Sverige befinner sig i en lågkonjunktur sedan snart ett år tillbaka. Lågkonjunkturen slår igenom tydligare på arbetsmarknaden i år och arbetslösheten stiger till 8,3 procent. Inflationen har fallit tillbaka snabbt den senaste tiden och nedgången fortsätter under 2024. Riksbanken inleder därför en serie räntesänkningar i juni, vilket bidrar till att konjunkturen börjar återhämta sig i slutet av året. Det dröjer dock till 2026 innan lågkonjunkturen är över. Konsumtionen blir en viktig drivkraft i återhämtningen. Lägre räntor och stigande reallöner gör att hushållens konsumtion växer relativt snabbt från och med det sista kvartalet i år. Samtidigt innebär satsningar på bland annat försvaret att den statliga konsumtionen växer betydligt snabbare än normalt, liksom den gör i år. Konjunkturinstitutet beräknar att budgetutrymmet för 2025–2028 uppgår till ca 130 miljarder kronor varav ca 40 miljarder kronor antas tas i anspråk 2025.

BNP i Sverige minskade något det fjärde kvartalet 2023, framför allt till följd av att näringslivets investeringar minskade på bred front. Nedgången ska ses mot bakgrund av att investeringarna exklusive bostäder har varit jämförelsevis höga sedan en tid tillbaka och att det är normalt att de dämpas under en lågkonjunktur. Samtidigt fortsatte bostadsinvesteringarna att falla. Hushållen gick mot strömmen och ökade konsumtionen jämförelsevis mycket, efter att ha minskat den under mer än ett års tid (se diagram 1). Konjunkturedgången syntes även på arbetsmarknaden med ett minskat antal sysselsatta och en arbetslöshet som ökade till 8,0 procent.

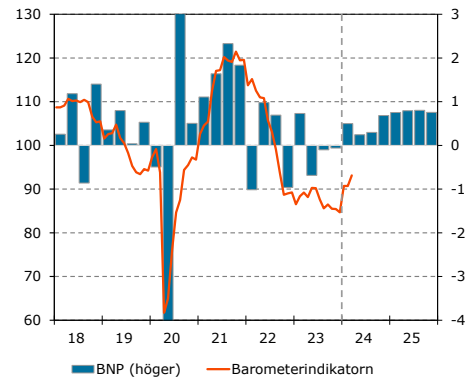
LÅGKONJUNKTUREN BOTTNAR I ÅR

Det finns mycket som tyder på att lågkonjunkturen bottnar i år. Bland annat är många enkätbaserade indikatorer på väg uppåt. BNP bedöms åter börja växa det första kvartalet i år, men det dröjer till slutet av året innan tillväxten blir så pass hög att konjunkturen börjar återhämta sig (se diagram 1).

Hushållen har blivit betydligt mindre pessimistiska de senaste månaderna och den övergripande konfidensindikatorn har vänt snabbt uppåt från den mycket låga nivån det senaste året (se diagram 2). Hushållens minskade pessimism om den egna ekonomin drivs av en uppgång i framtidsförväntningarna, medan omdömet om nuläget är fortsatt dystert (se diagram 3). Den stigande framtidstron kan delvis förklaras av att inflationen har fallit tillbaka och snabbt närmat sig Riksbankens mål om 2 procent (se diagram 7). Den lägre inflationen innebär att reallönerna börjar stiga igen i år, efter att ha minskat kraftigt de senaste två åren. Dessutom leder den lägre inflationen och inflationsförväntningar som är förankrade nära 2 procent till att Riksbanken väntas inleda en serie sänkningar av styrrentan i juni i år, vilket medför att hushållens bolåneräntor successivt kommer att minska. Det

Diagram 1 Barometerindikatorn och BNP

Index medelvärde=100, månadsvärden respektive procentuell förändring, säsongsrensade kvartalsvärden

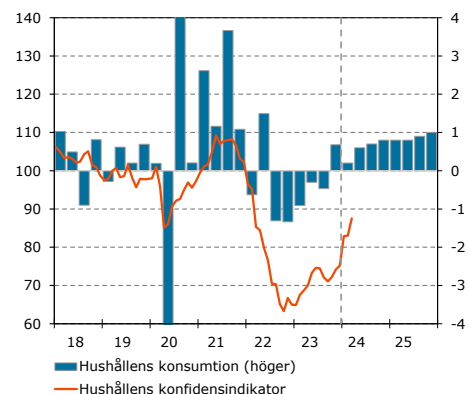

Anm. BNP-tillväxten det andra kvartalet 2020 var -7,9 procent och det tredje kvartalet 2020 7,2 procent.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 2 Hushållens konfidensindikator och hushållens konsumtion

Index medelvärde=100, säsongsrensade månadsvärden respektive procentuell förändring, säsongsrensade kvartalsvärden

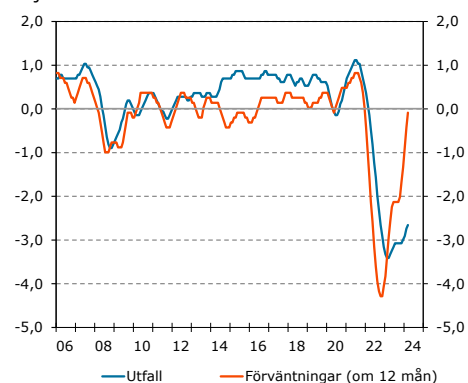

Anm. Konsumtionstillväxten var -9,0 procent det andra kvartalet 2020 och 5,7 procent det tredje kvartalet 2020.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 3 Hushållens syn på egen ekonomi enligt barometern

Standardiserade avvikelser från medelvärde, utjämnade månadsvärden

Anm. Förväntningar på 12 månader sikt.

Källa: Konjunkturinstitutet.

bidrar till att hushållen ökar konsumtionen relativt snabbt i år och nästa år (se diagram 2, utan att det inskränker deras sparande).

Osäkerheten om den framtida inflationsutvecklingen och hushållens benägenhet att konsumera är dock stor. Prognosen innebär att hushållen ökar sitt eget sparande något i år och nästa år. Det kan därmed finnas ett utrymme för hushållen att öka konsumtionen ytterligare. Konsekvenserna av en sådan utveckling redovisas ett alternativscenari i kapitlet ”Osäkerhet i prognosen”. I ett annat alternativscenari redovisas hur en långsamare nedgång i inflationen än vad som förutses i prognosen skulle påverka den ekonomiska utvecklingen.

SVAG EFTERFRÅGAN FRÅN OMVÄRLDEN HÅLLER TILLBAKA SVENSK EXPORT

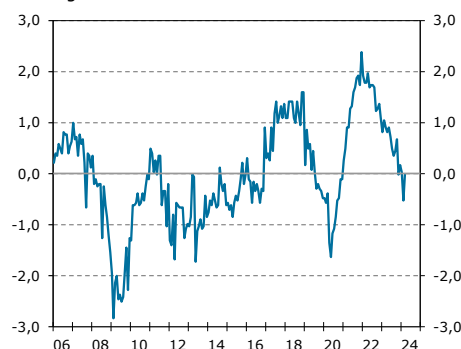
Den svenska exporten minskade något det sista kvartalet i fjol. Exporten börja växa igen från och med det andra kvartalet i år, men tillväxten blir jämförelsevis svag i ett historiskt perspektiv. Industrins exportorderstock har betats av i rask takt och är nu på en ungefär normal nivå (se diagram 4). Samtidigt utvecklas omvärldens efterfrågan på svenska exportprodukter fortsatt svagt i år. För helåret 2024 ger exporten bara ett marginellt bidrag till BNP-tillväxten (se diagram 5).

Den svaga efterfrågetillväxten på svenska exportprodukter är till stor del konsekvens av utvecklingen i euroområdet. I euroområdet stagnerade BNP under loppet av 2023, men arbetslösheten fortsatte trots det att sjunka lite till och är nu på en historiskt sett låg nivå. Höga energipriser och svag efterfrågan från omvärlden tyngde industriproduktionen och exporten, samtidigt som hög inflation och höga räntor höll tillbaka hushållens konsumtion. Olika indikatorer, såsom inköpschefsindex (se diagram 6), tyder på att tillväxten blir fortsatt svag i närtid. Inflationen i euroområdet sjönk tillbaka snabbt under 2023 (se diagram 7) och planar ut under 2024 strax under 2 procent. Den europeiska centralbanken inleder därför en serie räntesänkningar kring halvårsskiftet (se diagram 8). Det stimulerar BNP-tillväxten gradvis som tar något mera fart senare i år.

I USA var tillväxten relativt hög 2023 och arbetslösheten låg även här på en historiskt sett låg nivå. Lönerna har ökat snabbt de senaste åren och drivit på inflationen, och den amerikanska centralbanken har höjt styrräntan betydligt mer än i bland annat euroområdet för att bromsa utvecklingen (se diagram 8). Den höga räntan bidrar till att BNP-tillväxten bromsar in markant under loppet av 2024 och att inflationen fortsätter nedåt. Liksom i euroområdet börjar därför centralbanken sänka sin styrränta kring halvårsskiftet.

Diagram 4 Industrins omdöme om exportorderstocken

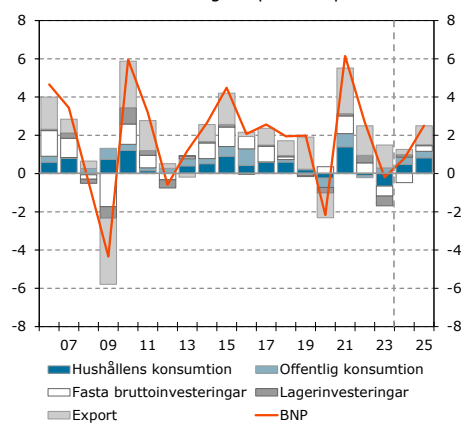
Standardiserade avvikelser från medelvärde, säsongrensade månadsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 5 Importjusterat bidrag till BNP-tillväxten

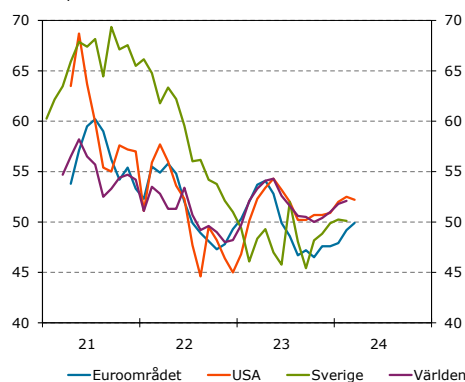
Procentuell förändring respektive procentenheter

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 6 Sammanvägt inköpschefsindex i valda länder och regioner

Index, månadsvärden

Källor: S&P Global, J.P. Morgan och Macrobond.

Tabell 1 Nyckeltal

Procentuell förändring om inget annat anges

	Utfall	Prognos		Scenario		
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
BNP till marknadspris	-0,2	0,8	2,5	2,9	2,1	1,6
BNP per invånare	-0,8	0,2	2,0	2,4	1,6	1,2
BNP, kalenderkorrigerad	0,0	0,8	2,7	2,7	1,9	1,8
BNP, KIX-vägd ¹	1,4	1,5	2,1	2,1	2,0	1,9
KPI, KIX-vägd ¹	5,5	2,9	2,4	2,4	2,3	2,3
Bytesbalans ²	6,7	6,5	6,2	5,4	5,0	4,3
Arbetade timmar ³	1,8	0,4	1,0	1,2	1,1	0,5
Sysselsättning	1,4	-0,4	0,8	1,2	1,0	0,6
Arbetslöshet ⁴	7,7	8,3	8,2	7,9	7,4	7,4
Arbetsmarknadsgap ⁴	-0,3	-1,4	-1,2	-0,6	0,0	0,0
BNP-gap ⁵	-0,7	-1,6	-1,0	-0,1	0,0	0,0
Timlön ⁷	3,8	3,9	3,6	3,7	3,7	3,7
Arbetskostnad per timme ^{3,8}	4,2	3,2	3,2	3,7	3,7	3,7
Produktivitet ³	-1,5	0,4	1,6	1,4	0,8	1,2
KPI	8,5	2,8	0,3	1,8	2,0	2,0
KPIF	6,0	1,9	1,5	2,0	2,0	2,0
Styrränta ^{9,10}	4,00	3,00	2,25	2,25	2,25	2,25
Tioårig statsobligationsränta ⁹	2,5	2,4	2,5	2,7	2,8	2,9
Kronindex (KIX) ¹¹	127,5	125,0	123,2	120,5	118,9	118,8
Offentligt finansiellt sparande ²	-0,5	-1,3	-0,7	0,1	0,4	0,4
Strukturellt sparande ¹²	0,5	0,6	-0,2	0,3	0,3	0,3
Maastrichtskuld ²	30,8	32,3	32,8	32,4	32,2	32,2

¹ KIX-vägd BNP och KIX-vägd KPI är aggregat som vägs samman med hjälp av Riksbankens KIX-vikter. I KIX ingår Sveriges 32 viktigaste handelspartners. ² Procent av BNP. ³ Kalenderkorrigerad. ⁴ Procent av arbetskraften. ⁵ Skillnaden mellan faktiskt och potentiellt arbetade timmar uttryckt i procent av potentiellt arbetade timmar. ⁶ Skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP uttryckt i procent av potentiell BNP. ⁷ Enligt konjunkturlönestatistiken. ⁸ Avser anställdas timmar. ⁹ Procent. ¹⁰ Vid årets slut. ¹¹ Index 1992–11–18=100. ¹² Procent av potentiell BNP.

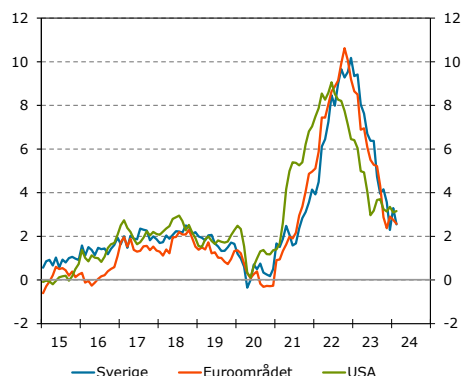
Källor: IMF, Medlingsinstitutet, Riksbanken, SCB och Konjunkturinstitutet.

ARBETSMARKNADEN FÖRSVAGAS YTTERLIGARE

Lågkonjunkturen i Sverige slog igenom på arbetsmarknaden det andra halvåret i fjol och antalet sysselsatta personer började då minska. Månadsutfall till och med februari visar att den negativa utvecklingen för sysselsättningen fortsätter under inledningen av 2024. Olika indikatorer såsom nyanmälda lediga platser och varselstatistik (se diagram 9) pekar i samma riktning. De mycket svaga anställningsplanerna i byggsektorn speglar den senaste tidens snabba inbromsning i bostadsbyggandet. Bostadsinvesteringarna fortsätter att minska i år och byggbranschen ger därför betydande negativt bidrag till sysselsättningstillväxten (se diagram 10). De privata tjänstenäringarna har däremot positiva anställningsplaner och det är tjänstebranscherna som väntas stå för huvuddelen av sysselsättningsuppgången senare i år och nästa år när konjunkturen återhämtar sig. Samtidigt fortsätter arbetskraften att öka. Sammantaget innebär detta att arbetslösheten ökar i år men att den sedan vänder svagt nedåt nästa år (se tabell 1).

Diagram 7 Konsumentpriser i valda länder och regioner

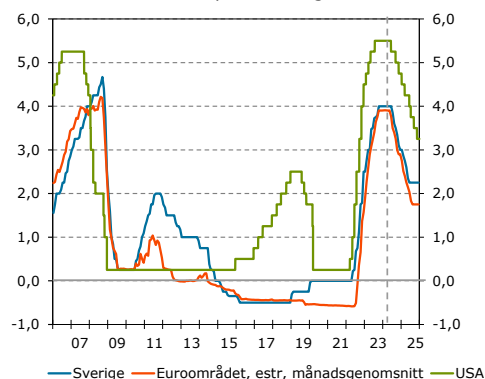
Årlig procentuell förändring, månadsvärden

Källor: Eurostat, Bureau of Labor Statistics, SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 8 Styrräntor

Procent, månads- respektive dagsvärden

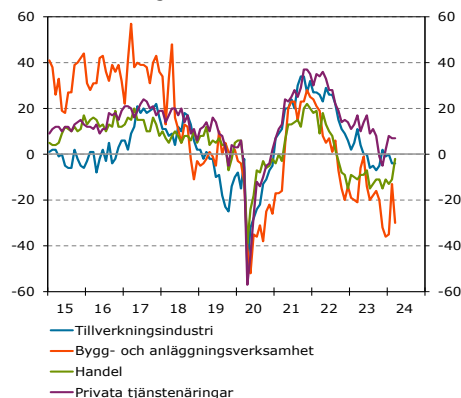

Anm. Styrräntan i USA avser den övre gränsen i Federal Reserves styrränteeintervall

Källor: ECB, Federal Reserve, Riksbanken, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Diagram 9 Anställningsplaner

Nettototal, säsongrensade månadsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

INFLATIONEN FORTSÄTTER NEDÅT

Inflationen fortsätter att minska under innevarande år, även när nedgången i energipriserna bortses från. I KPIF-termer bottnar inflationen på 1,2 procent det sista kvartalet, och även exklusive energi är den då betydligt lägre än Riksbankens mål (se diagram 11). De löneavtal som slöts i fjol bidrar till att lönerna fortsätter att öka relativt snabbt i år sett till lågkonjunkturen (se tabell 1). Det bidrar i sin tur till att företagens arbetskostnader stiger relativt mycket i år, men lönsamheten är i ett historiskt perspektiv hög i utgångsläget i många delar av näringslivet. Det minskar behovet av att föra kostnadsökningarna vidare till slutkunderna, något som också är svårare att göra när efterfrågan utvecklas svagt. Samtidigt ger minskande importpriser avtryck på framför allt varupriserna som börjar sjunka svagt senare i år och därmed ger negativa bidrag till inflationen (se diagram 11). Efter halvårsskiftet i år är det i allt väsentligt prisökningar på tjänster och boende som håller upp KPIF-inflationen.

Den minskande inflationen medför att Riksbanken inleder en serie räntesänkningar i juni i år i syfte att stimulera efterfrågan i ekonomin och undvika att inflationen blir alltför låg framöver. Konjunkturinstitutets prognos innebär att styrräntan sänks till 3,0 procent i slutet av 2024 (se diagram 12). Utvecklingen ligger i stort sett i linje med marknadsförväntningarna mätt med så kallade RIBA-terminer under innevarande år. Nästa år sänks styrräntan ytterligare ned till 2,25 procent, vilket motsvarar Konjunkturinstitutets bedömning av den neutrala styrräntan.

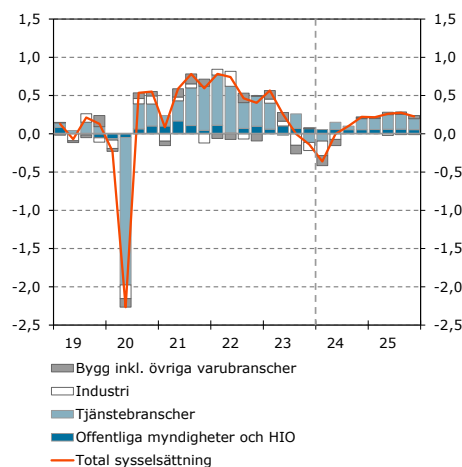
UNDERSKOTT I DE OFFENTLIGA FINANSERNA

De offentliga finanserna är fortsatt starka i år med ett strukturellt sparande som är något högre än överskottsmalet och en Maastrichtskuld som är något lägre än skuldankaret.

Satsningar på bland annat försvaret bidrar till att både den statliga konsumtionen och de statliga investeringarna ökar jämförelsevis snabbt i år och nästa år. De svaga finanserna i kommunsektorn leder däremot till vissa besparingsåtgärder och kommunsektorns konsumtion växer därmed jämförelsevis svagt båda åren. Konjunkturinstitutet gör bedömningen att budgetutrymmet för 2025–2028 uppgår till ca 130 miljarder kronor. Av dessa förutses ca 40 miljarder kronor tas i anspråk 2025. Det strukturella sparandet sjunker från överskott 2024 till underskott nästa år.

Diagram 10 Bidrag till sysselsättningstillväxten

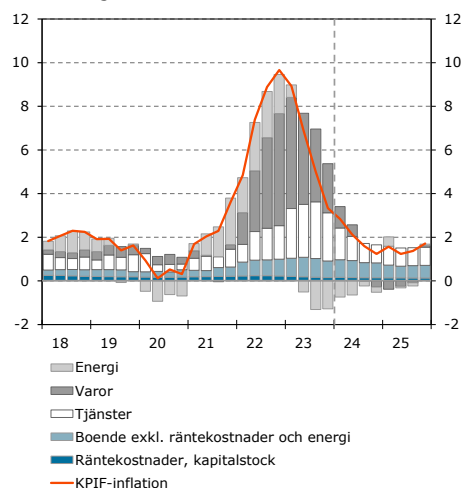
Procentuell förändring respektive procentenheter, kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 11 Bidrag till KPIF-inflationen

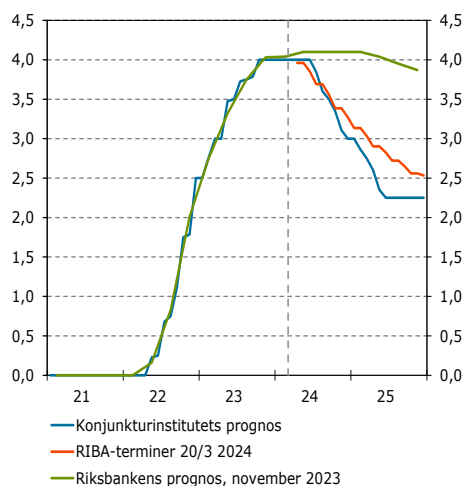
Procentenheter respektive årlig procentuell förändring, kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 12 Styrränta

Procent, månads- respektive kvartalsvärden

Anm. RIBA är terminskontrakt baserade på framtida genomsnittlig styrränta mellan terminernas avräkningsdagar. Riksbankens prognos avser kvartalsvärden.

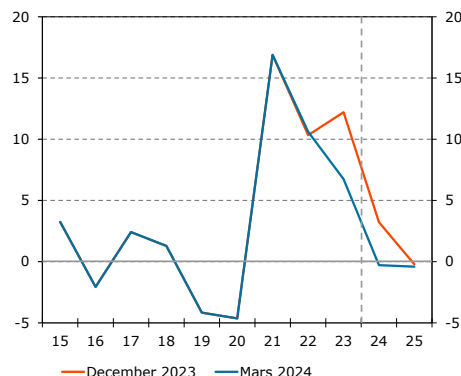
Källor: Nasdaq OMX, Riksbanken, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Prognosrevideringar 2024–2025

Nedan beskrivs kortfattat några av de mer betydelsefulla revideringarna jämfört med prognoserna i Konjunkturläget december 2023 (se tabell 2).

- BNP-tillväxten i USA för 2024 har reviderats upp med 0,9 procentenheter till 2,2 procent. Upprevidering förklaras främst av att BNP ökade betydligt mer det fjärde kvartalet i fjol än vad som förutsågs i december.
- Tillväxten i de fasta bruttoinvesteringarna i Sverige revideras ned markant för 2024 och de bedöms nu minska med 2,4 procent. Investeringarna i näringslivet exklusive bostäder utvecklades betydligt svagare det fjärde kvartalet i fjol än vad som förutsågs i december. Investeringstillväxten har dessutom reviderats ned något för det första halvåret i år. Revideringen är påtaglig inte minst för industrin, där den tidigare snabba uppgången nu bedöms brytas redan i år (se diagram 13).
- Nedrevideringen av tillväxten i de fasta bruttoinvesteringarna är en viktig förklaring till att BNP-tillväxten för 2024 revideras ned med 0,2 procentenheter till 0,8 procent.
- Trots att BNP-tillväxten revideras ned för 2024 utvecklas arbetsmarknaden något starkare än vad som förutsågs i december. Det gäller såväl antalet arbetade timmar som sysselsättningen. Det innebär i sin tur att arbetslösheten stiger något mindre i år än vad som förutsågs i december och blir lägre under hela prognosperioden (se diagram 14).
- KPIF-inflationen revideras upp något för 2024 men samtidigt ned något för 2025. Den reviderade inflationsprognosen har bidragit till att styrrentan nu sänks något snabbare i år och nästa år än vad som förutsågs i december, men slutpunkten 2025 är densamma.
- Det strukturella sparandet i offentlig sektor för 2024 revideras ned med 0,3 procentenheter för 2024 (se diagram 15). Revideringen är i allt väsentligt en konsekvens av att de strukturella utgifterna blir högre under året än vad som förutsågs i december, framför allt på grund av en högre offentlig konsumtion som andel av potentiell BNP.

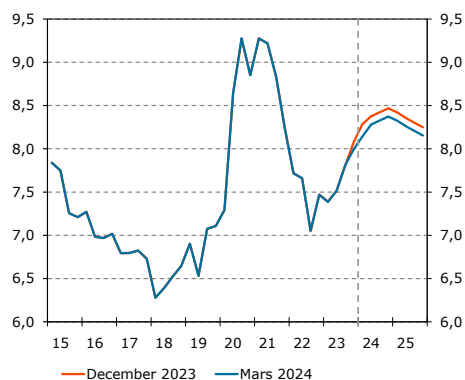
Diagram 13 Industrins investeringar
Procentuell förändring, fasta priser

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 14 Arbetslöshet

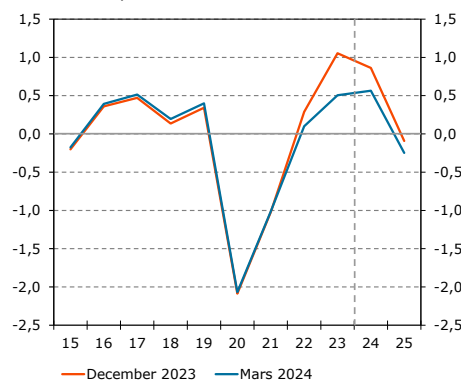
Procent av arbetskraften, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 15 Strukturellt sparande i offentlig sektor

Procent av potentiell BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell 2 Prognos och revideringar jämfört med prognosen i december 2023

Procentuell förändring respektive procentenheter om inget annat anges

	2024			2025		
	Mar	Dec	Diff	Mar	Dec	Diff
Internationellt						
BNP i världen	2,9	2,7	0,2	3,0	2,9	0,1
BNP, KIX-vägd ¹	1,5	1,4	0,1	2,1	2,1	0,0
BNP i euroområdet	0,5	0,6	-0,1	1,7	1,7	0,0
BNP i USA	2,2	1,4	0,9	1,7	1,6	0,1
BNP i Kina	4,9	4,4	0,5	4,5	4,3	0,2
Federal funds target rate ^{2,3}	4,75	4,50	0,25	3,25	3,00	0,25
ECB:s refinansränta ^{2,3}	3,50	3,25	0,25	2,25	2,25	0,00
Oljepris ⁴	84,2	76,9	7,2	82,6	76,3	6,2
KPI, KIX-vägd ¹	2,9	2,9	0,0	2,4	2,4	0,0
Försörjningsbalans						
BNP, kalenderkorrigerad	0,8	1,0	-0,2	2,7	2,8	-0,1
BNP	0,8	1,0	-0,2	2,5	2,6	-0,1
Hushållens konsumtionsutgifter	1,4	1,2	0,2	3,2	3,8	-0,6
Offentliga konsumtionsutgifter	1,8	1,6	0,2	1,7	1,5	0,2
Fasta bruttoinvesteringar	-2,4	-0,8	-1,7	1,7	1,8	0,0
Lagerinvesteringar ⁵	0,3	0,1	0,2	0,1	0,3	-0,2
Export	0,8	1,9	-1,1	3,6	3,1	0,5
Import	0,7	1,7	-1,1	3,7	3,8	-0,1
Arbetsmarknad, inflation, räntor, med mera						
Arbetade timmar ⁶	0,4	0,2	0,3	1,0	1,2	-0,1
Sysselsättning	-0,4	-0,5	0,2	0,8	0,8	0,0
Arbetslöshet ⁷	8,3	8,4	-0,1	8,2	8,3	-0,1
Arbetsmarknadsgap ⁸	-1,4	-1,3	0,0	-1,2	-1,1	0,0
BNP-gap ⁹	-1,6	-1,8	0,1	-1,0	-1,0	0,1
Produktivitet ⁶	0,4	1,0	-0,5	1,6	1,5	0,1
Timlön ¹⁰	3,9	3,7	0,1	3,6	3,5	0,1
KPI	2,8	2,9	-0,1	0,3	1,2	-0,9
KPIF	1,9	1,7	0,3	1,5	1,7	-0,2
Styrränta ^{2,3}	3,00	3,25	-0,25	2,25	2,25	0,00
Tioårig statsobligationsränta ²	2,4	2,3	0,1	2,5	2,5	0,0
Kronindex (KIX) ¹¹	125,0	123,4	1,5	123,2	121,4	1,8
Bytesbalans ¹²	6,5	6,7	-0,2	6,2	6,2	0,0
Strukturellt sparande ¹²	0,6	0,9	-0,3	-0,2	-0,1	-0,2

¹ KIX-vägd BNP och KPI är aggregat som vägs samman med hjälp av Riksbankens KIX-vikter. I KIX ingår Sveriges 32 viktigaste handelspartners ² Procent. ³ Vid årets slut. ⁴ Brent, dollar per fat, årsgenomsnitt. ⁵ Förändring i procent av BNP föregående år. ⁶ Kalenderkorrigerade värden. ⁷ Procent av arbetskraften. ⁸ Skillnaden mellan faktiskt och potentiellt arbetade timmar uttryckt i procent av potentiellt arbetade timmar. ⁹ Skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP uttryckt i procent av potentiell BNP. ¹⁰ Enligt konjunkturlönestatistiken. ¹¹ Index 1992-11-18=100. ¹² Procent av potentiell BNP.

Anm. Differensen avser skillnaden mellan nuvarande prognos och prognosen i december 2023. Ett positivt värde innebär en upprevidering.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Internationell konjunkturutveckling

BNP-tillväxten dämpades i många länder 2023, men bilden är splittrad. I exempelvis USA steg BNP snabbare igen medan tillväxten i Europa var mer blygsam. För Sveriges viktigaste handelspartners blir utvecklingen sammantaget fortsatt jämförelsevis svag 2024, men tar lite mer fart 2025. I de flesta länder har inflationen dämpats tydligt under 2023 och fortsätter att minska framöver och når under 2024 centralbankernas mål. Flera centralbanker börjar därför sänka styrräntorna 2024.

Prognos för 2024–2025

Den globala tillväxten dämpades 2023, till stor del som en följd av den höga inflationen och centralbankernas räntehöjningar. Utvecklingen skiljde sig dock åt mellan olika länder med en efterfrågan som steg relativt snabbt i exempelvis USA och många tillväxtländer. I euroområdet bidrog effekterna av de höga energipriserna till att BNP bara ökade svagt.

Tillväxten i efterfrågan på varor har varit dämpad efter de starka åren under pandemin, vilket har påverkat den globala varuhandeln som har utvecklats svagt och rört sig sidledes under 2023 (se diagram 16). Även den globala industriproduktionen har varit mer eller mindre oförändrad under 2022 och stora delar av 2023. Mot slutet av 2023 tog dock industriproduktionen lite mer fart igen.

Kortsiktiga förtroendeindikatorer ger en något splittrad bild av utvecklingen framöver. Konsumentförtroendet är fortsatt lägre än normalt i såväl euroområdet som i USA (se diagram 17). Företagens tillförsikt har dock förbättrats. För USA och världen i stort ligger det sammanvägda inköpschefsindexet över 50 sedan en tid tillbaka, vilket indikerar fortsatt tillväxt (se diagram 18). För euroområdet ligger indexnivån kring 50, men trenden är stigande vilket indikerar att ekonomin rör sig mot tillväxt.

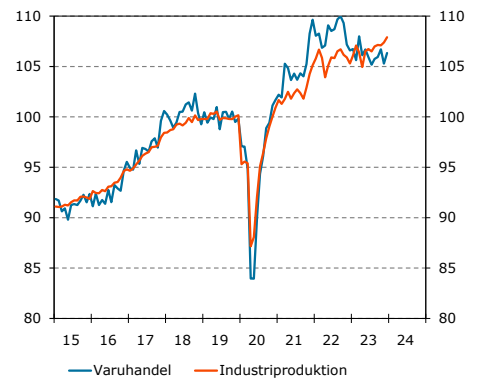
För Sveriges viktigaste handelspartners (KIX-länderna) blir BNP-utvecklingen fortsatt svag 2024 (se tabell 3), jämfört med tidigare år. Nästa år ökar tillväxttakten, bland annat mot bakgrund av att räntorna då sänks ytterligare. Tillväxten i efterfrågan på varor i världen fortsätter att vara dämpad, bland annat till följd av ökade handelshinder och förändrade handelsflöden i spåren av ökade geopolitiska motsättningar, men den tar lite mer fart framöver. Sammantaget innebär detta att den svenska exportmarknaden växer, men marknadstillväxten förblir svag ur ett historiskt perspektiv (se tabell 3).

DEN INTERNATIONELLA INFLATIONEN HAR SJUNKIT

För att dämpa inflationen höjdes styrräntorna i många länder i en snabb takt under 2022 och 2023. Såväl Federal Reserve (Fed) som den Europeiska Centralbanken (ECB) bedöms ha höjt för

Diagram 16 Global varuhandel och industriproduktion

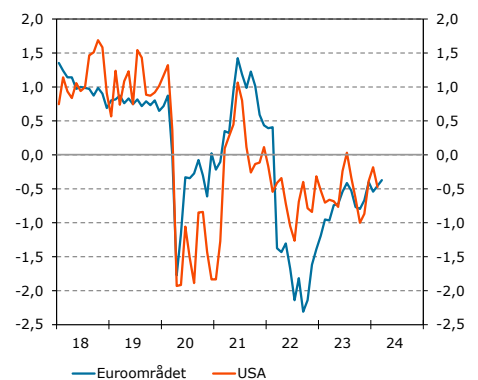
Index 2019=100, säsongsrensade månadsvärden

Källor: CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis och Macrobond.

Diagram 17 Konsumentförtroende

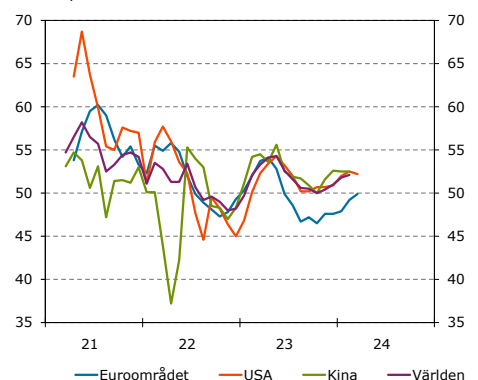
Standardiserade avvikelser från medelvärde, månadsvärden

Källor: DG Ecfm, Conference Board och Macrobond.

Diagram 18 Sammanvägt inköpschefsindex i valda länder och regioner

Index, månadsvärden

Källa: S&P Global, J.P. Morgan och Macrobond.

sista gången i den här räntehöjningscykeln. De högre styrräntorna har fått effekt både på inflationen och tillväxten världen över. I de flesta länderna har inflationen dämpats tydligt under 2023 (se diagram 19). Det beror främst på att varuprisinflationen har gått ned relativt snabbt, bland annat till följd av minskade problem i leverantörskedjorna och en dämpad efterfrågan. Även lägre energipriser har bidragit. Tjänsteprisinflationen har däremot varit fortsatt hög. Det har bidragit till att kärninflationen, det vill säga inflationen när man bortser från priserna på livsmedel och energi, har sjunkit betydligt mindre än inflationen som helhet.

Inflationstakten fortsätter att minska framöver och når i de flesta fall centralbankernas mål under 2024, vilket i flertalet länder är 2 procent. Flera centralbanker börjar därför sänka styrräntorna 2024.

FORTSATT SVAG TILLVÄXT I EUROOMRÅDET

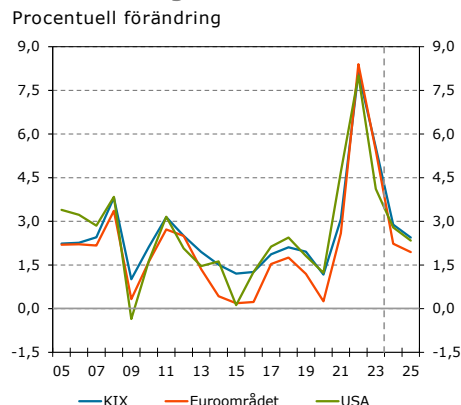
Under 2023 utvecklades euroområdet ekonomi svagt, och BNP befann sig i slutet av 2023 på ungefär samma nivå som ett år tidigare (se diagram 20). Höga energipriser efter Rysslands invasion av Ukraina har hämmat industriproduktionen (se diagram 21), och en svagare efterfrågan i omvärlden har tyngt exporten. Dessutom har de stora räntehöjningarna dämpat hushållens konsumtionsbenägenhet och försämrat förutsättningarna för investeringar.

Den svaga tillväxten i euroområdet bedöms fortsätta i år. Indikatorer såsom inköpschefsindex tyder på en fortsatt stagnation under inledningen av året (se diagram 18). Det höga ränteläget fortsätter att hämma tillväxten, samtidigt som den svagare kinesiska ekonomin dämpar efterfrågan på inte minst tysk export. Turismen har redan återhämtat sig efter pandemin och ger därmed inte längre någon större skjuts till de sydeuropeiska ländernas tillväxt framöver.

Euroområdets tillväxt får dock understöd framöver av att energipriserna nu är betydligt lägre än de var under framför allt 2022. Energipriserna tycks ha stabiliserats närmare de nivåer som rådde före Rysslands fullskaliga invasion, samtidigt som de europeiska energilagren är mer välfyllda än normalt (se diagram 22). Energitillgången förbättrar förutsättningarna för tillväxt i euroområdet, inte minst för den dämpade industriproduktionen i Tyskland. År 2025 bidrar detta, tillsammans med den serie räntesänkningar som ECB inleder under 2024, till att euroområdets tillväxt stiger.

Trots den svaga BNP-tillväxten har euroområdets arbetsmarknad utvecklats starkt, och den redan rekordlåga arbetslösheten sjönk ytterligare under 2023 (se diagram 23). Anställningsplanerna har dock börjat falla, liksom olika indikatorer på arbetskraftsbrist, och arbetslösheten stiger något under 2024.

Diagram 19 Konsumentpriser i valda länder och regioner

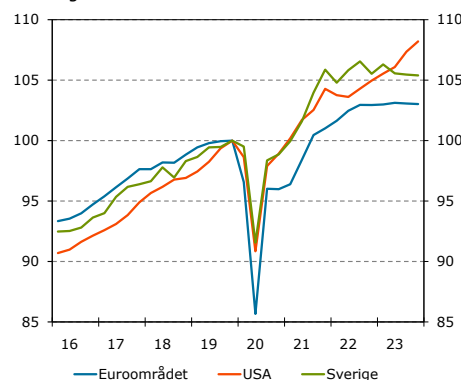

Anm. Se fotnot 3 och 4 i tabell 3.

Källor: Bureau of Labor Statistics, U.K. Office for National Statistics, Eurostat, OECD och Konjunkturinstitutet.

Diagram 20 BNP i valda länder och regioner

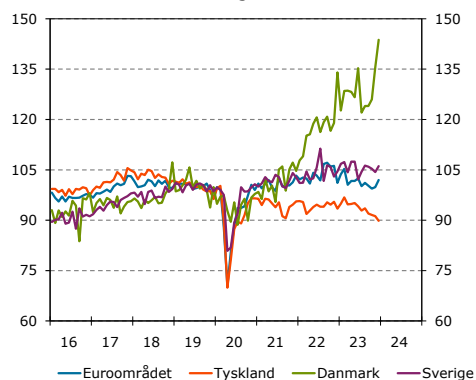
Index 2019 kvartal 4=100, fasta priser, säsongrensade kvartalsvärden

Källor: Eurostat, Bureau of Economic Analysis, SCB och Macrobond.

Diagram 21 Industriproduktion

Index 2019=100, säsongrensade månadsvärden

Källor: Eurostat och Macrobond.

Inflationen i euroområdet sjönk snabbt under 2023 till följd av en svagare efterfrågan samt avtagande utbudstörningar, och inflationen planar ut under 2024 kring ECB:s 2-procentmål.

LÄKEMEDELSINDUSTRIN DRIVER DANSK TILLVÄXT

Danmarks industriproduktion, som vuxit kraftigt under de senaste åren, tog ny fart i slutet av 2023 (se diagram 21). Den starka utvecklingen beror primärt på en markant tillväxt inom läkemedelsindustrin. År 2023 hade Danmark en BNP-tillväxt på 1,8 procent, vilket var betydligt högre än jämförbara europeiska länder. Däremot var tillväxten i hushållens konsumtion svag och om läkemedelsindustrin exkluderas var BNP-tillväxten i stället negativ.

Finland och Norge har haft en mindre dramatisk ekonomisk utveckling. Finsk ekonomi tyngs av räntehöjningarna, med en BNP-tillväxt på -1 procent 2023. Norges ekonomi har varit mer motståndskraftig, med en tillväxt på 0,8 procent 2023. Norsk inflation är däremot något mer ihållig framöver än i resten av Europa till följd av den svaga norska kronan och höga nominella löneökningar.

MOTSTÅNDSKRAFTIG AMERIKANSK EKONOMI

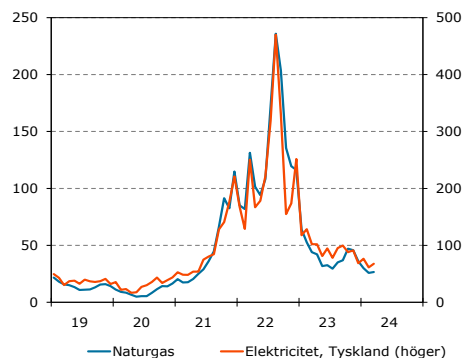
BNP-tillväxten i USA tog ny fart i mitten av 2022 och var fortsatt relativt hög 2023 (se diagram 20), trots att penningpolitiken samtidigt lades om med snabbt stigande kort- och långräntor som följd (se diagram 27). Hushållen ökade konsumtionen i en rask takt och bostadsinvesteringarna började stiga igen det andra halvåret 2023, efter två år med stora fall.

Konsumtionstillväxten drivs bland annat på av den starka amerikanska arbetsmarknaden. Arbetslösheten är fortsatt nära rekordlåga nivåer (se diagram 23). Samtidigt har arbetskraftsutbudet stigit trendmässigt det senaste året mot bakgrund av ett högre arbetskraftsdeltagande, främst i åldrarna 25–54 år (se diagram 24), och ökad immigration. Den starka arbetsmarknaden har drivit upp lönetillväxten. Senaste tiden har balansen förbättrats mellan utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden, vilket har medfört att den höga löneökningstakten har dämpats något.

Den amerikanska tillväxten blir lägre de närmaste kvartalen, framför allt beroende på eftersläpande effekter av högre räntor och att det blir en viss avmattning på arbetsmarknaden. Till konsumtionstillväxtens dämpning bidrar också att sparkvoten har minskat snabbt och den är nu tydligt lägre än före pandemin (se diagram 25), samtidigt som det sparande som ackumulerades under pandemin till stora delar har tagits i anspråk. Hushållens förmögenhet är fortsatt hög, men den har minskat sedan slutet av 2021 vilket också ger en minskad stimulans till konsumtionen. Dämpningen av konsumtionstillväxten blir dock odramatisk, bland annat eftersom avmattningen på arbetsmarknaden blir måttlig.

Diagram 22 Energipriser i Europa

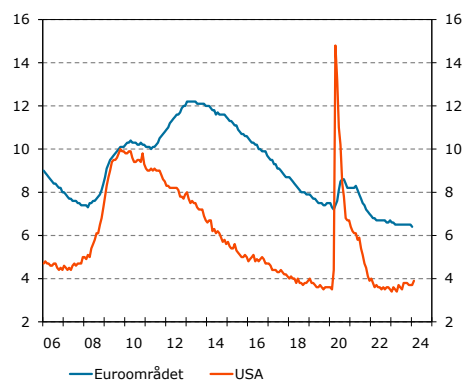
Euro per MWh, månadsvärden

Anm. Naturgaspriset avser terminspriset för nästkommande månad på nederländska TTF. Källor: Intercontinental Exchange (ICE), European Energy Exchange och Macrobond.

Diagram 23 Arbetslöshet

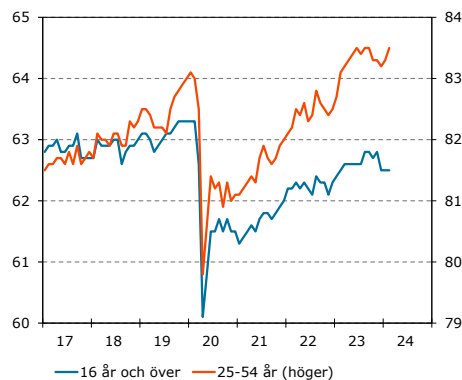
Procent av arbetskraften, säsongsrensade månadsvärden

Källor: Eurostat och Bureau of Labor Statistics.

Diagram 24 Arbetskraftsdeltagande i USA

Personer i arbetskraften som andel av populationen, månadsvärden

Källor: U.S Bureau of Labor Statistics och Macrobond.

Inflationen blev 3,2 procent i februari (se diagram 26). Både energipriserna och varuinflationen bidrog negativt. Tjänstepriserna ökade snabbt igen, som en följd av en stark tillväxt i efterfrågan. Detta ledde till att tjänstepriserna fortsatt bidrog allra mest till inflationen (se diagram 26). Inflationen fortsätter dock att minska långsamt framöver och når Federal Reserves inflationsmål under 2024. Detta gör att en serie räntesänkningar inleds i mitten av 2024 (se diagram 27).

Tabell 3 BNP och KPI i världen

Procent av köpkraftskorrigerad global BNP respektive procentuell förändring

	BNP ²		KPI ³				
	Vikt ¹ 2022	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Världen	100	3,2	2,9	3,0	...	...	...
KIX-vägd⁴	74,9	1,4	1,5	2,1	5,5	2,9	2,4
USA	15,5	2,5	2,2	1,7	4,1	2,8	2,3
Euroområdet	12,0	0,5	0,5	1,7	5,4	2,2	1,9
Japan	3,8	1,9	0,7	1,0	3,3	2,4	2,0
Storbritannien	2,3	0,1	0,2	1,2	7,3	2,8	2,1
Sverige	0,4	0,0	0,8	2,7	5,9	2,1	1,5
Norge	0,3	0,8	1,1	1,6	5,7	3,2	2,1
Danmark	0,3	1,8	1,6	1,8	3,4	1,6	1,9
Kina	18,4	5,5	4,9	4,5	0,2	1,0	1,7
Svensk exportmarknad⁵		0,1	2,1	3,2	...	...	...

¹ Vikterna anger varje lands eller regions köpkraftskorrigerade andel av världens BNP. ² BNP-siffrorna avser den kalenderkorrigerade utvecklingen uttryckt i fasta priser. Världsaggregatet beräknas med hjälp av tidsvarierande köpkraftsjusterade BNP-vikter från IMF. ³ För EU-länder och Norge avses harmoniserade index för konsumentpriser (HIKP). Aggregatet för euroområdet är vägt med konsumtionsvikter från Eurostat. ⁴ KIX-vägd BNP och KPI är aggregat som vägs samman med hjälp av Riksbankens KIX-vikter. I KIX ingår 32 av Sveriges viktigaste handelspartners. ⁵ Den svenska exportmarknaden avser den samlade importefterfrågan i de 32 länder som ingår i KIX. Respektive lands vikt utgörs av dess andel i svensk varuexport.

Källor: Bureau of Labor Statistics, U.K. Office for National Statistics, Eurostat, IMF, OECD, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

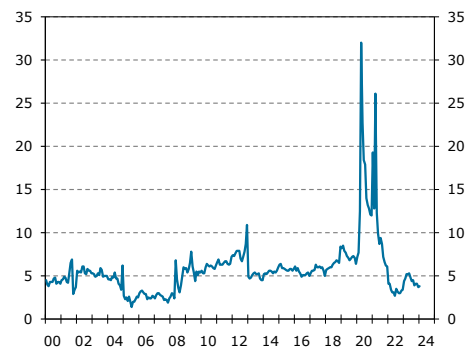
FORTSATT PESSIMISM I KINA

BNP-tillväxten blev i Kina 2023 något högre än det officiella målet på ”omkring 5 procent”. Problemen i fastighetssektorn fortsatte dock och efterfrågan på bostäder tog inte fart. Vidare fortsatte hushållens svaga förtroende dessutom att tynga hushållens konsumtion. Under senare delen av året utvecklades den exportriktade tillverkningssektorn däremot något bättre, i motsats till utvecklingen för inhemskt orienterade sektorer.

Tillväxten i Kina mattas av något de kommande åren mot bakgrund av en fortsatt svag fastighetssektor och en dämpad utveckling av konsumentefterfrågan. Den politiska ledningens tillväxtmål för 2024 sattes till oförändrade ”omkring 5 procent”.

Diagram 25 Sparkvot i USA

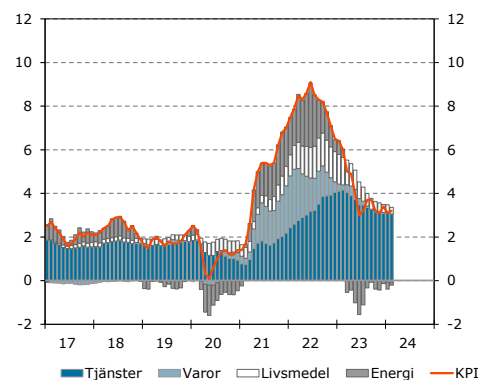
Sparande som andel av disponibel inkomst, procent, månadsvärden

Källor: Bureau of Economic Analysis och Macrobond.

Diagram 26 Bidrag till inflationen i USA

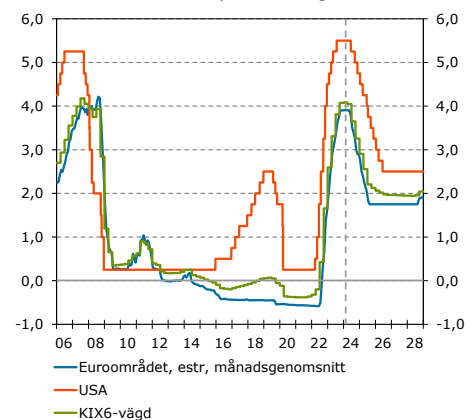
Årlig procentuell förändring respektive bidrag, månadsvärden

Källor: U.S Bureau of Labor Statistics och Macrobond.

Diagram 27 Styrrentor

Procent, månads- respektive dagsvärden

Anm. Styrrentan i USA avser den övre gränsen i Federal Reserves styrrentaintervall.

Källor: Bank of England, Bank of Japan, ECB, Federal Reserve, Norges Bank, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

För att uppnå detta bedöms det behövas stöd från finans- och penningpolitiken.

Den kinesiska inflationen är fortfarande mycket låg till skillnad från i många andra länder, trots att den steg tydligt i februari (se diagram 28). Såväl exportpriser som producentpriser har sjunkit, vilket bidrar till att dämpa globala priser. De kinesiska fraktkostnaderna har stigit den senaste tiden efter problemen vid Röda havet, men de är fortsatt betydligt lägre än under pandemin.

Tabell 4 Nyckeltal för internationell ekonomi

Procentuell förändring respektive procent

	Utfall	Prognos		Scenario		
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
BNP i världen	3,2	2,9	3,0	3,0	2,9	2,8
BNP i KIX-länderna	1,4	1,5	2,1	2,1	2,0	1,9
BNP i USA	2,5	2,2	1,7	2,0	1,9	1,8
BNP i euroområdet	0,5	0,5	1,7	1,7	1,5	1,4
Svensk exportmarknad	0,1	2,1	3,2	3,3	3,2	3,1
KPI i KIX-länderna	5,5	2,9	2,4	2,4	2,3	2,3
KPI i USA	4,1	2,8	2,3	2,3	2,3	2,3
HIKP i euroområdet	5,4	2,2	1,9	2,0	2,0	2,0
Styrränta i USA ^{1,2}	5,5	4,8	3,3	2,5	2,5	2,5
Styrränta i euroområdet ^{1,3}	4,5	3,5	2,3	2,3	2,3	2,3
Styrränta, KIX6-vägd ^{1,4}	4,1	3,3	2,1	2,0	1,9	2,0

¹ I slutet av året. ² Avser den övre gränsen i Federal Reserves styrränteintervall.

³ Avser refinansieringsräntan. ⁴ Avser ett genomsnitt av dagslåneräntan estr för euroområdet samt styrräntor i USA, Norge, Storbritannien, Danmark och Japan.

Anm. BNP-siffrorna avser den kalenderkorrigerade utvecklingen uttryckt i fasta priser. Aggregaten beräknas med hjälp av tidsvarierande köpkraftsjusterade BNP-vikter från IMF.

Källor: Bank of England, Bank of Japan, Bureau of Labor Statistics, ECB, Eurostat, Federal Reserve, Norges Bank, IMF, OECD, U.K. Office for National Statistics, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

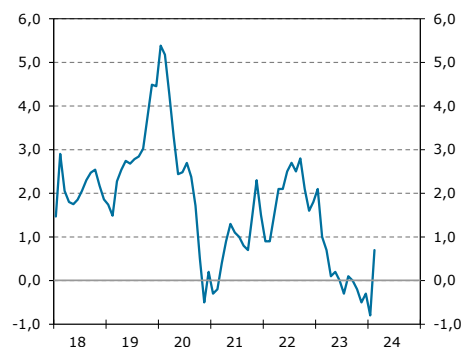
Scenario för 2026–2028

Den globala tillväxten dämpas gradvis 2026–2028 (se tabell 4) och blir lägre än genomsnittet för 2000–2022. Detta gäller även den genomsnittliga utvecklingen för Sveriges viktigaste handelspartners. Några anledningar till inbromsningen är att den globala tillväxten av arbetskraft bromsar in, svagare världshandel och svagare utsikter för tidigare snabbväxande länder som exempelvis Kina.

Tillväxten i importefterfrågan, och därmed den svenska exportmarknaden, blir fortsatt relativt svag ur ett historiskt perspektiv 2026–2028. Förutom den svagare globala tillväxten bidrar ökade handelshinder och förändrade handelsflöden i spåren av ökade geopolitiska motsättningar till att importefterfrågan ökar svagt.

Diagram 28 Konsumentpriser i Kina

Årlig procentuell förändring, månadsvärden

Källor: National Bureau of Statistics of China och Macrobond.

År 2025 har inflationen kommit ner till målet i många länder och centralbankerna har då sänkt räntorna påtagligt sedan de tidigare toppnivåerna (se diagram 27). ECB bedöms ha sänkt klart styrräntorna under 2025 medan den amerikanska centralbanken fortsätter med ytterligare sänkningar 2026.

Konjunkturen i Sverige 2024–2025

Sverige befinner sig i en lågkonjunktur. I slutet av 2024 inleds en konjunkturåterhämtning som fortsätter nästa år, men resursutnyttjandet förblir lågt. Återhämtningen drivs framför allt av en högre tillväxt i hushållens konsumtion och exporten. Arbetslösheten stiger något 2024 och blir över 8 procent både 2024 och 2025. Inflationen faller under 2 procent under 2024. Trots att inflationen faller tillbaka och att lönerna ökar mer än de gjort sedan 2009 så dröjer det innan reallönerna är tillbaka på samma nivå som före inflationsuppgången.

Efterfrågan och produktion

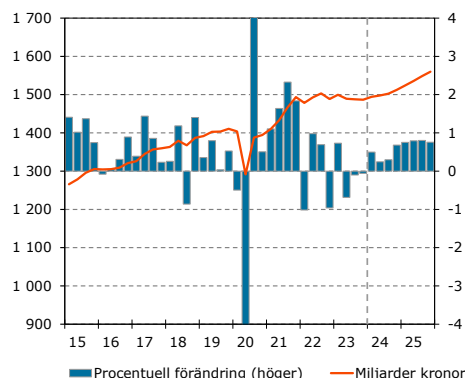
BNP minskade marginellt det fjärde kvartalet 2023 (se diagram 29). De fasta bruttoinvesteringarna sjönk rejält och exporten backade något. Däremot ökade hushållens samt offentliga myndigheters konsumtion och lagerinvesteringarna gav ett stort positivt bidrag till BNP-tillväxten. Förhållandevis mycket av efterfrågeökningen tillgodosågs genom ökad import.

Efter tre kvartal i rad med negativ tillväxt ökar BNP det första kvartalet i år. Ökningen beror i hög utsträckning på ett stort tillväxtbidrag från lagerinvesteringarna, medan både exporten och inhemsk slutlig efterfrågan utvecklas svagt.¹ Tillväxtimpulsen från lagerinvesteringarna upphör efter det första kvartalet och BNP-tillväxten blir lägre igen (se diagram 29). Efter två svaga kvartal stiger tillväxten så pass att en konjunkturåterhämtning inleds det fjärde kvartalet i år. En starkare efterfrågetillväxt från omvärlden gynnar svensk export och lägre inflation och räntor gör att hushållens konsumtion ökar.

¹ En del av lageruppbbyggnaden det första kvartalet 2024 sker hos LKAB och hänger samman med problemen på Malmbanan. Uttalanden från LKAB indikerar att produktionen fortgått ungefär som normalt. Men eftersom den järnmalmspellets som producerades inte kunnat transporteras till hamnen i Narvik har den heller inte kunnat exporteras och effekten på BNP under det första kvartalet 2024 bedöms därför bli mer eller mindre neutral.

Diagram 29 BNP

Miljarder kronor, fasta priser respektive procentuell förändring, säsongsrensade kvartalsvärden

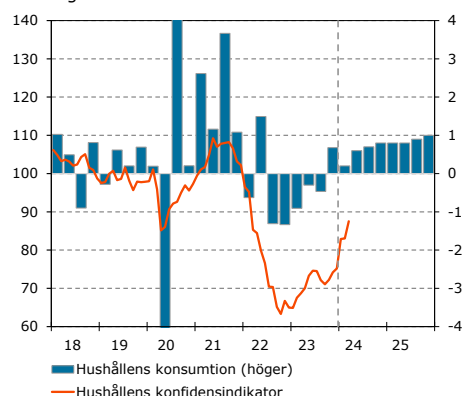

Anm. BNP-tillväxten var -8,0 procent det andra kvartalet 2020 och 7,4 procent det tredje kvartalet 2020.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 30 Hushållens konfidensindikator och hushållens konsumtion

Index medelvärde=100, säsongsrensade månadsvärden respektive procentuell förändring, säsongsrensade kvartalsvärden

Anm. Konsumtionstillväxten var -9,0 procent det andra kvartalet 2020 och 5,7 procent det tredje kvartalet 2020.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell 5 Försörjningsbalans

Procentuell förändring, fasta priser

	1994– 2023 ¹	2023	2024	2025
Hushållens konsumtionsutgifter	2,2	-2,5	1,4	3,2
Offentliga konsumtionsutgifter	0,9	1,5	1,8	1,7
Fasta bruttoinvesteringar	3,6	-1,5	-2,4	1,7
<i>Inhemsk efterfrågan utom lager</i>	2,2	-1,2	0,4	2,4
Lagerinvesteringar ²	0,0	-1,3	0,3	0,1
<i>Inhemsk efterfrågan</i>	2,2	-2,5	0,7	2,5
Export	5,0	3,3	0,8	3,6
<i>Total efterfrågan</i>	3,0	-0,4	0,8	2,9
Import	4,6	-0,9	0,7	3,7
<i>Nettoexport²</i>	0,4	2,2	0,1	0,1
BNP	2,4	-0,2	0,8	2,5
BNP, kalenderkorrigerad	2,5	0,0	0,8	2,7
BNP per invånare	1,8	-0,8	0,2	2,0
Bytesbalans ³		6,7	6,5	6,2

¹ Genomsnitt. ² Förändring i procent av BNP föregående år. ³ Procent av BNP, löpande priser.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

HUSHÅLLENS KONSUMTION VÄXER IGEN

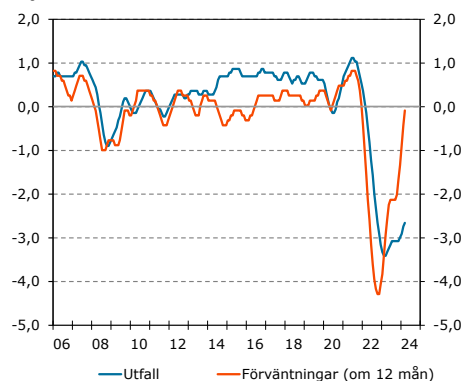
Hushållens konsumtion växte det fjärde kvartalet 2023 (se diagram 30), vilket avslutade en fem kvartal lång period av minskande konsumtion. Hushållen ökade framför allt sin konsumtion av bilar och energi, medan konsumtionen av dagligvaror sjönk. För helåret 2023 sjönk hushållens konsumtion med 2,5 procent. Förutom under pandemin har inte konsumtionen minskat för ett helår sedan 1990-talskrisen. I löpande priser ökade dock konsumtionen 2023 jämfört med 2022, men den höga inflationen under året minskade hushållens köpkraft.

Hushållens konfidensindikator har vänt upp och ligger nu klart högre än under hösten 2023 (se diagram 30). En bidragande faktor till hushållens ökade tillförsikt är att förväntningarna på den egna ekonomin har förbättrats kraftigt under 2023 (se diagram 31). Dock är nivån på konfidensindikatorn fortfarande låg och hushållen är därmed fortsatt pessimistiska ur ett historiskt perspektiv.

En viktig fråga för den ekonomiska utvecklingen framöver är i vilken utsträckning hushållen kommer spara respektive konsumera efter den långa perioden med minskande konsumtion. I Konjunkturinstitutets barometerundersökning svarar fler hushåll än det historiska genomsnittet att de sparar och samtidigt är den uppmätta sparkvoten hög (se diagram 32). Trots ett högt sparande bland hushållen så är det svårt att veta i vilken utsträckning ett stort sparande de senaste åren ger skjuts till konsumtionen framöver. Det finns en viss korrelation mellan hushållens

Diagram 31 Hushållens syn på egen ekonomi enligt barometern

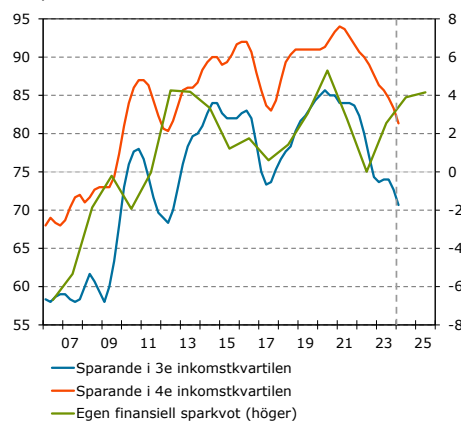
Standardiserade avvikelser från medelvärde, utjämnade månadsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 32 Hushållens sparande

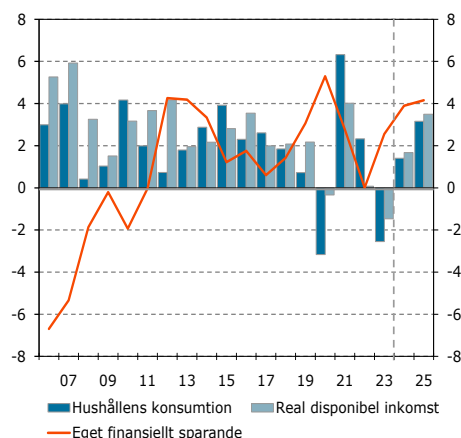
Utjämnade kvartalsvärden respektive procent av disponibel inkomst

Anm. För info om barometerfrågan och inkomstkvartil, se fotnot 2. Eget finansiellt sparande definieras som finansiellt sparande exkl. sparande i avtalspensioner och sätts i relation till hushållens disponibla inkomst. Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 33 Hushållens konsumtion, real disponibel inkomst och sparande

Procentuell förändring respektive procent av disponibel inkomst

Anm. Eget finansiellt sparande definieras som hushållens sparande exkl. reellt sparande och sparande i avtalspensioner. Måttet sätts i relation till hushållens disponibla inkomst. Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

sparande i den tredje och fjärde inkomstkvartilen² enligt barometern och den egna finansiella sparkvoten (se diagram 32), vilket tyder på att en stor del av sparandet finns hos hushåll med högre inkomster.

Hushållens konsumtionsindikator sjönk i januari medan omsättningen inom detaljhandeln visade på en positiv, om än svag, start på 2024. Hushållen är fortsatt tyngda av höga räntor och kostnader och konsumtionen växer därför svagt det första kvartalet 2024. Däremot ljusnar läget under 2024 med lägre inflation, räntesänkningar, bostadspriser som vänder upp och växande reallöner. Hushållens efterfrågan stabiliseras därmed vilket gör att konsumtionen växer strax över genomsnittsutvecklingen under andra halvan av 2024 (se diagram 30). Konsumtionen av både tjänster och varor växer, där tjänster och sällanköpsvaror ger de största bidragen.

Att löneökningstakten är jämförelsevis hög 2024 gör att den reala disponibla inkomsten växer för första gången på två år och tar ytterligare fart 2025. Konsumtionen växer därför gradvis snabbare under 2025, samtidigt som hushållen ökar sitt eget sparande något (se diagram 33).

OFFENTLIG KONSUMTION VÄXER SNABBT TROTS BESPARINGAR I REGIONERNA

Den offentliga konsumtionen växte relativt snabbt 2023 och fortsätter att växa i ungefär samma takt 2024 och 2025 (se diagram 34). I fjol ökade konsumtionen i såväl staten som kommuner och regioner (se diagram 35). Ökningen berodde framför allt på en hög förbrukning av insatsvaror och att antalet arbetade timmar steg till följd av både högre sysselsättning och minskad korttidssjukfrånvaro. I år och 2025 är det staten som bidrar mest till konsumtionstillväxten.

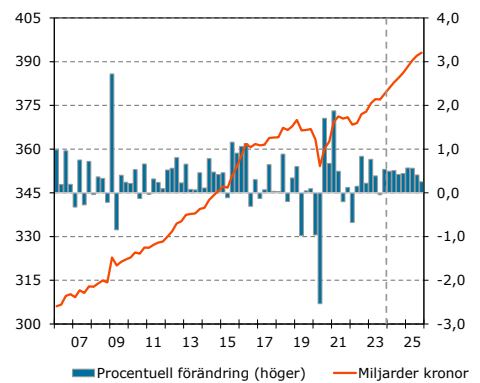
Konsumtionen i staten ökar 2024 och 2025 framför allt på grund av utbyggnaden av försvaret. Även satsningar på polisen och kriminalvården bidrar till konsumtionstillväxten.

Kommunernas och regionernas ekonomiska situation är pressad till följd av den senaste tidens höga inflation. Situationen är särskilt ansträngd i regionerna som behövt göra stora avsättningar för att inflationssäkra de anställdas pensioner. I prognosen antas att kommuner och regioner gör besparingar. Besparingarna bedöms påverka sysselsättningen och vara störst i regionerna, vilket innebär ca 2 000 färre sysselsatta i regionerna nästa år.

Konsumtionen i kommuner och regioner som helhet fortsätter dock att öka 2024 och 2025 trots besparingarna. Det beror på den demografiska utvecklingen som innebär ett ökat antal äldre med behov av vård och omsorg. Även antalet elever i gymnasiet ökar framöver. Det innebär att produktiviteten i

Diagram 34 Offentlig konsumtion

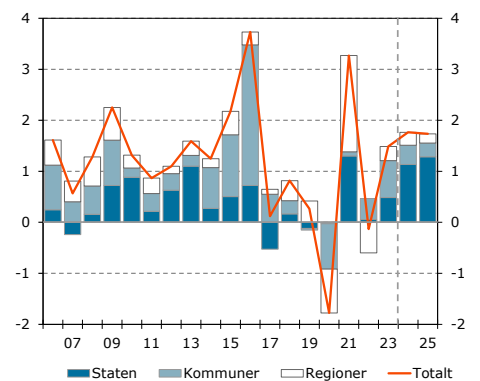
Miljarder kronor, fasta priser respektive procentuell förändring, säsongrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 35 Bidrag till offentlig konsumtionstillväxt

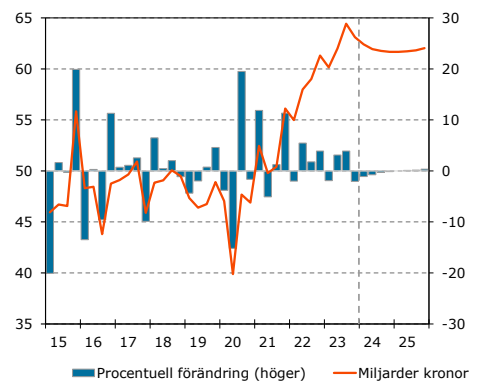
Procentuell förändring respektive procentenheter

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 36 Industrins investeringar

Miljarder kronor, fasta priser respektive procent, säsongrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

² Frågan i barometern är "Vilket av följande påståenden beskriver bäst ditt hushålls nuvarande ekonomiska situation (sparar - skuldsätter oss)?:". Tredje och fjärde inkomstkvartilen avser hushåll som tillhör den övre halvan av inkomstfördelningen.

kommunerna och regionerna ökar 2025, eftersom till exempel antalet patienter som får vård ökar snabbare än antalet arbetade timmar.

INVESTERINGSUPPGÅNGEN I INDUSTRIEN HAR VÄNT

De fasta bruttoinvesteringarna minskade det fjärde kvartalet 2023 och nedgången var bred. Efter en snabb och nästan oavbruten uppgång de senaste två åren sjönk industrins investeringar (se diagram 36). SCB reviderade dessutom ner industrins investeringar de tre första kvartalen 2023. Samtidigt som bilden av industrins investeringar är svagare än vad som framkommit tidigare har kapacitetsutnyttjandet minskat på sistone, vilket talar för en fortsatt nedgång i industrins investeringar de närmaste kvartalen (se diagram 37). Men på grund av den snabba uppgången de senaste två åren ligger investeringarnas andel av förädlingsvärdet på en hög nivå historiskt sett både i år och nästa år (se diagram 37).

Bostadsinvesteringarna har utvecklats mycket svagt sedan mitten av 2022 och nedgången fortsatte det fjärde kvartalet 2023 (se diagram 38). Den svaga bostadsprisutvecklingen de senaste två åren och höga finansierings- och byggkostnader pressar lönsamheten för byggbolagen. Bostadspriserna vänder uppåt igen från mitten av 2024, vilket tillsammans med lägre finansieringskostnader innebär att en återhämtning av bostadsinvesteringarna inleds det andra halvåret i år. Nivån på bostadsinvesteringarna förblir dock låg 2025.

De offentliga investeringarna växte det sista kvartalet 2023, till skillnad från kvartalet innan (se diagram 39). Statens investeringar minskade medan kommunsektorns ökade, framför allt inom bygg och anläggningar. Sammantaget växte den offentliga sektorns investeringar med 4,6 procent helåret 2023, jämfört med det historiska snittet sedan 1994 på 2,0 procent. Det pressade ekonomiska läget i kommuner och regioner bidrar till att investeringarna i sektorn utvecklas svagare framöver medan statens investeringar växlar upp i år till följd av satsningarna inom försvar och infrastruktur. De offentliga investeringarna växer med 4,3 procent 2024 och utvecklas i ungefär samma takt 2025.

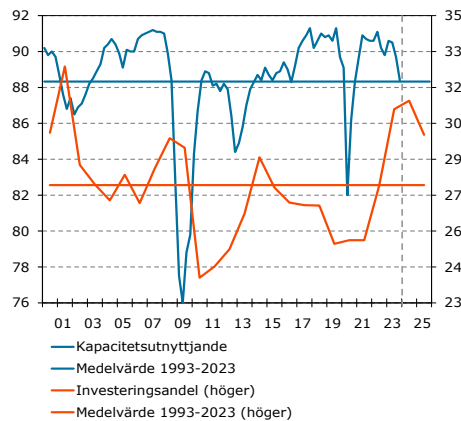
EXPORTEN UTVECKLAS SVAGT I ÅR

Trots en stagnerande global handel de senaste två åren har svensk export fortsatt att öka. En stor del av uppgången beror på en stark utveckling av tjänsteexporten. En förklaring är att exporten av företagstjänster har ökat kraftigt efter pandemin (se grårutan ”Stark tillväxt i utrikeshandel med tjänster efter pandemin”). Det fjärde kvartalet 2023 minskade dock tjänsteexporten för första gången på drygt tre år. Tack vare att varuexporten steg var total export oförändrad jämfört med det tredje kvartalet.

Enligt svaren i Konjunkturbarometern har exportorderingen minskat sedan början av 2022 och omdömet om exportorderstockens storlek har gått från en mycket hög nivå till en

Diagram 37 Industrins kapacitetsutnyttjande och investeringsandel

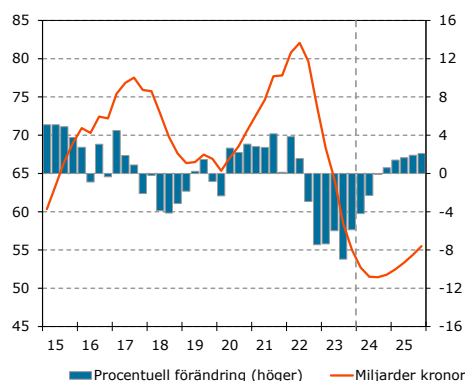
Procent, säsongsrensade kvartalsvärden respektive procent av förädlingsvärde, löpande priser

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 38 Fasta bruttoinvesteringar, bostäder

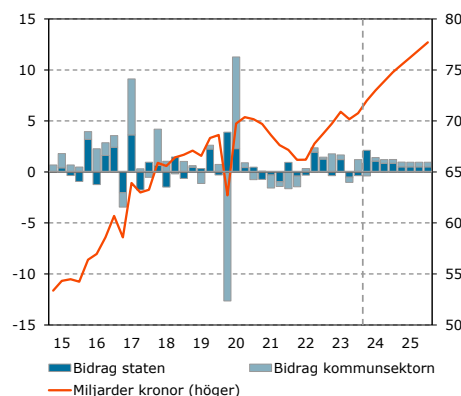
Miljarder kronor, fasta priser respektive procentuell förändring, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 39 Offentliga investeringar

Miljarder kronor, fasta priser respektive bidrag i procent till kvartalstillväxt, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

nivå något under det historiska genomsnittet (se diagram 40). Exporten ökar långsamt i år, framför allt på grund av en svag utveckling av varuexporten där problemen med malmbanan påverkar exporten av järnmalmspellet det första kvartalet. Nästa år ökar tillväxten i den svenska exportmarknaden lite mer och även exporttillväxten stiger. Det gäller framför allt varuexporten. Tillväxten i den totala exporten på knappt 4 procent 2025 kan jämföras med en genomsnittlig årlig tillväxt på 5 procent under perioden 1994–2023 (se tabell 5).

Stark tillväxt i utrikeshandel med tjänster efter pandemin

Tjänsteexporten förklarar en stor del av exportökningen förra året. Efter ett stort fall det andra kvartalet 2020 har tjänsteexporten växt med drygt 50 procent. Diagram 41 visar att det har varit en liknande utveckling för tjänsteimporten. En del av ökningen kan förklaras av en återhämtning i resandet efter pandemin men en viktig förklaring är också att utrikeshandeln med företagstjänster har ökat snabbare efter pandemin. Vad som har drivit denna utveckling är svårt att helt slå fast, men en del av förklaringen finns sannolikt i ökad internhandel, över nationsgränser, inom multinationella företag som redovisas som export och import i nationalräkenskaperna. Effekten på svensk ekonomi, i termer av BNP, har varit relativt begränsad då både exporten och importen har utvecklats likvärdigt. Konjunkturinstitutets bedömning är att den här typen av utrikeshandel kommer sakta ner framöver och växa ungefär i linje med övrig tjänsteexport.

Stark tjänsteexport efter pandemin är inget unikt för Sverige utan gäller många länder i Europa. Sveriges viktigaste handelspartner för tjänster är Storbritannien och USA. Tjänstehandeln med Storbritannien och USA domineras av företagstjänster, men avgifter för användning av immateriella rättigheter (bland annat patent) är också en viktig delpost.

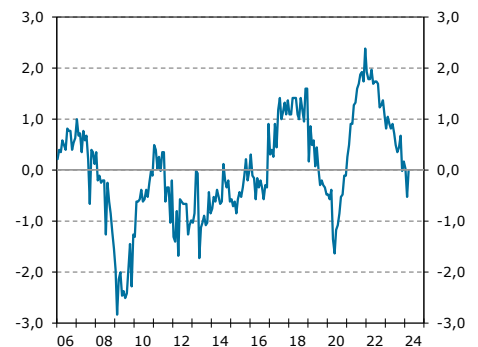
UTVECKLINGEN AV NÄRINGSLIVETS FÖRÄDLINGSVÄRDE PÅVERKAS AV FÖRBRUKNINGSKOSTNADERNA

Dämpad utveckling för många av Sveriges viktigaste handelspartners och vikande hushållskonsumtion bidrog till att det svenska näringslivets förädlingsvärde var på samma nivå för helåret 2023 som 2022. Utvecklingen skiljde sig dock åt mellan de olika delarna av näringslivet. Ökande förädlingsvärden i tjänstebanscher och byggsektorn vägde upp för en svag utveckling i tillverkningsindustrin (se diagram 42).

Förädlingsvärdet i byggindustrin ökade kraftigt 2023 och fortsätter att öka starkt under 2024. Detta trots det svaga läge som rått sedan slutet av 2022 enligt Konjunkturinstitutets Barometerundersökning (se diagram 43). Produktionsvärdet i

Diagram 40 Industrins omdöme om exportorderstocken

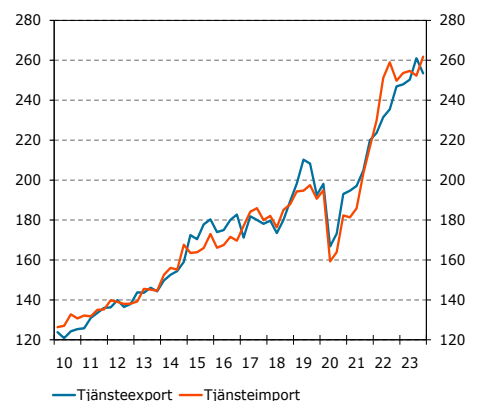
Standardiserade avvikelser från medelvärde, säsongsrensade månadsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 41 Export och import av tjänster

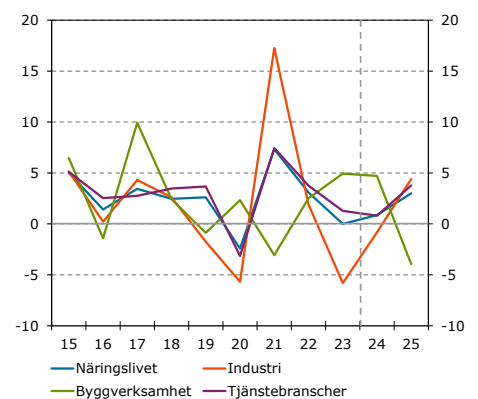
Miljarder kronor, fasta priser, säsongsrensade kvartalsvärden

Källa: SCB.

Diagram 42 Förädlingsvärde i näringslivet

Procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

byggindustrin minskade 2023 och bedöms fortsätta minska i år. Samtidigt minskade byggindustrins förbrukning av insatsvaror ännu mer, vilket medförde att förädlingsvärdet ökade (se grårutan ”Produktion, förädlingsvärde och förbrukning i byggbranschen” och diagram 42). Förhållandet mellan produktionsvärdet och förbrukningen bedöms bli mer normalt framöver i takt med att bland annat bostadsinvesteringarna börjar återhämta sig från låga nivåer. Normaliseringen ger en kraftig rekyl nedåt för förädlingsvärdet från mitten av 2024.

Utvecklingen i industrin var den rakt motsatta jämfört med i byggsektorn 2023. Förädlingsvärdet minskade, främst drivet av en stark utveckling av förbrukningen av insatsvaror. Förädlingsvärdet har minskat fem kvartal i rad men den negativa utvecklingen bryts det första kvartalet i år och förädlingsvärdet börjar återigen öka. Stora investeringar inom industrin och en långsammare nedgång för arbetade timmar än för produktionen talar för att industrin står väl rustade när efterfrågan ökar snabbare. Det medför att tillväxten i förädlingsvärdet växlar upp tydligt från och med slutet av 2024.

Tjänstesektorn utvecklades starkare än industrin 2023. Utvecklingstakten det andra halvåret 2023 sänktes dock av att förädlingsvärdet i företagsnära tjänstebanscher minskade efter att ha ökat snabbt de senaste åren. Fortsatt svag utveckling för dessa branscher och inom handeln präglar de tre första kvartalen av 2024. I takt med att tillväxten i hushållens konsumtion tar mera fart längre fram förbättras förutsättningarna för handeln. Samtidigt leder en starkare utveckling för industrin till en högre efterfrågan på företagsnära tjänster och tillväxten ökar även i dessa branscher. Detta innebär sammantaget att tillväxten i tjänstesektorn som helhet stiger 2025 efter två jämförelsevis svaga år.

Tabell 6 Produktion

Procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden

	1994– 2023 ¹	2023	2024	2025
Näringsliv	3,1	0,0	0,9	3,0
Varubranscher	2,5	-2,3	1,0	1,6
varav Industri	3,0	-5,8	-0,8	4,4
Byggverksamhet	2,1	4,9	4,7	-3,9
Tjänstebanscher	3,4	1,3	0,8	3,8
Offentliga myndigheter	0,4	1,1	0,8	1,4
Hela ekonomin ²				
BNP till baspris	2,5	0,2	0,9	2,7
BNP till marknadspris	2,5	0,0	0,8	2,7

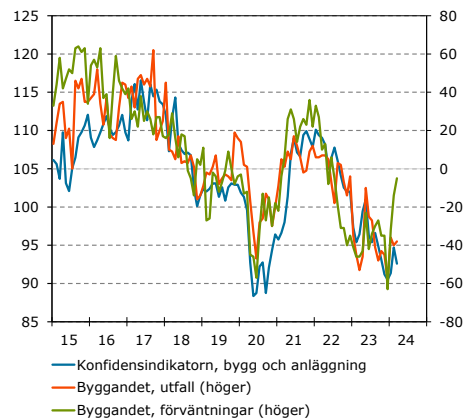
¹ Genomsnitt. ² Inklusive hushållens icke-vinstdrivande organisationer.

Anm. Med produktion avses förädlingsvärde.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 43 Konfidensindikatorn samt utfall och förväntningar för bygg och anläggning

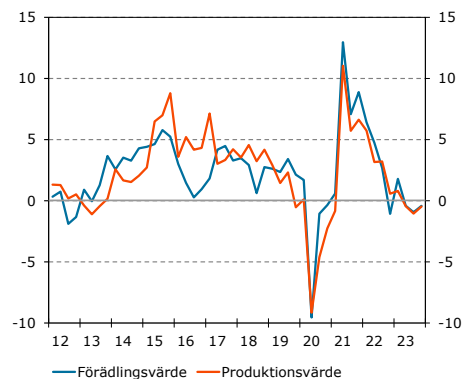
Index medelvärde=100 respektive netttotal, säsongsrensade månadsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 44 Förädlingsvärde och produktionsvärde i näringslivet

Årlig procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden

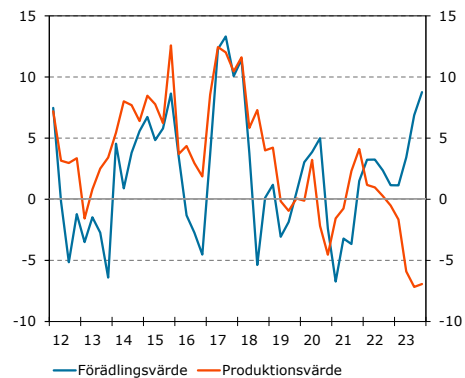

Anm. Produktionsvärde enligt produktionsvärdeindex.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 45 Förädlingsvärde och produktionsvärde i byggbranschen

Årlig procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden

Anm. Med byggbranschen avses branscher under SNI-kod F. Produktionsvärde enligt produktionsvärdeindex.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Produktion, förädlingsvärde och förbrukning i byggbranschen

Konjunkturinstitutets prognoser för produktionssidan av ekonomin görs bland annat för förädlingsvärdet. Enligt ENS2010³ framgår att: ”Förädlingsvärdet i volymtermer definieras som skillnaden mellan produktion i volymtermer och insatsförbrukning i volymtermer”. Insatsförbrukningen är de insatsvaror/tjänster som förbrukas eller vidareförädlas i produktionen för att framställa den slutliga varan/tjänsten. Förädlingsvärdet är alltså endast det mervärde som branschen själva genererar och inkluderar alltså inte det värde som skapas i tidigare led i förädlingskedjan.

Normalt brukar produktionen och förädlingsvärdet följa varandra relativt väl och det gäller fortfarande för utvecklingen i näringslivet som helhet (se diagram 44). Det senaste året har dock produktionsvärdet i byggbranscherna utvecklats tydligt negativt, medan förädlingsvärdet har ökat (se diagram 45). Enligt SCB står förklaringen att finna i att insatsförbrukning har utvecklats ännu svagare än produktionen. Det krävs inga omfattande skillnader mellan utvecklingstakterna för produktionen och insatsförbrukningen för att effekten på förädlingsvärdet ska bli märkbar. Det är Konjunkturinstitutets bedömning att det framöver kommer att ske en normalisering av förhållandet mellan produktionen och insatsförbrukningen i byggbranschen. Det kommer då att verka återhållande på förädlingsvärdet så att det utvecklas svagare än produktionsvärdet.

Arbetsmarknad och resursutnyttjande

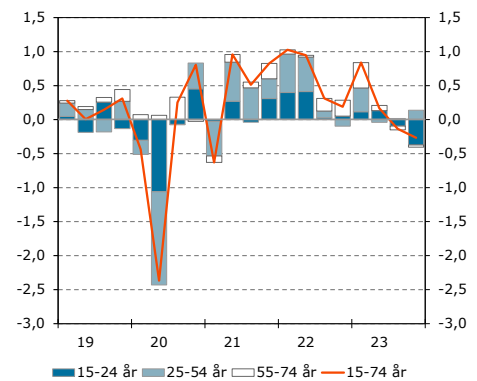
DEN SVAGA TILLVÄXTEN GÖR AVTRYCK PÅ ARBETSMARKNADEN

Under andra halvåret 2023 gjorde den svaga ekonomiska tillväxten avtryck på arbetsmarknaden. Sysselsättningen började minska det tredje kvartalet och under årets sista kvartal accelererade nedgången ytterligare.

Sammantaget minskade antalet sysselsatta med 21 000 personer säsongsrensat det andra halvåret 2023. Framst var det utrikes födda respektive unga (15–24 år) som stod för nedgången (se diagram 46). Detta gjorde även avtryck på sysselsättningsgraden som dämpades mer för utrikes än inrikes födda (se diagram 47). Särskilt stor var nedgången för utrikes födda kvinnor, för vilka sysselsättningsgraden har minskat med nära 2 procentenheter sedan andra kvartalet 2023. Därmed bröts den trend med kraftigt stigande sysselsättningsgrad bland utrikes födda som har

Diagram 46 Bidrag till sysselsättningstillväxten

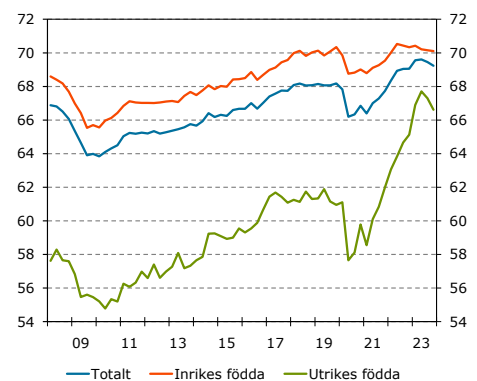
Procentuell förändring respektive procentenheter, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 47 Sysselsättningsgrad, 15-74 år

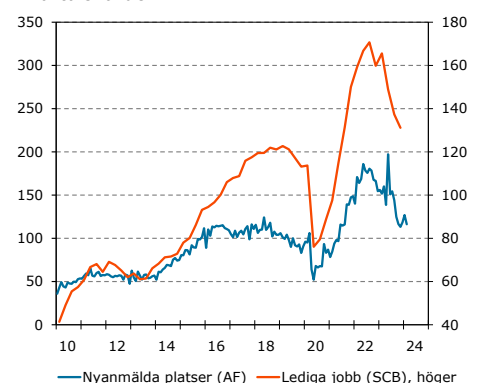
Procent av befolkningen, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 48 Nyanmälda lediga platser och lediga jobb

Tusental, säsongsrensade månads- respektive kvartalsvärden

Källor: Arbetsförmedlingen, SCB och Konjunkturinstitutet.

³ Det regelverk som de svenska nationalräkenskaperna utgår ifrån.

observerats sedan pandemin.⁴ Därtill steg arbetslösheten från 7,4 procent under 2023 års första kvartal till 8,0 procent under det sista. Främst har arbetslösheten ökat bland unga (15–24 år) och utrikes födda.

SYSSELSÄTTNINGEN FORTSÄTTER MINSKA OCH ARBETSLÖSHETEN ÖKAR

Månadsutfall till och med februari visar att minskningen av antalet sysselsatta fortsätter under inledningen av 2024. Indikatorer som nyanmälda lediga platser (se diagram 48) och varsel pekar i samma riktning.

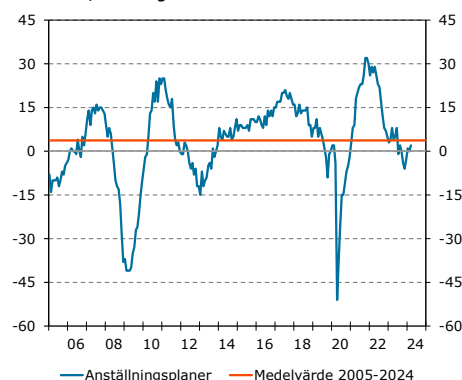
Samtidigt har anställningsplanerna inom näringslivet enligt Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer vänt uppåt (se diagram 49), vilket främst beror på att andelen företag inom tjänstebranscherna som planerar att anställa har ökat. Näringsgrenen står för nära hälften av den totala sysselsättningen.

I år minskar antalet sysselsatta med –0,4 procent, motsvarande 19 000 färre sysselsatta. Antalet sysselsatta faller på bred front i näringslivet, medan sysselsättningen inom offentliga myndigheter ökar (se diagram 50). En fortsatt mycket hög andel av befolkningen väljer att delta i arbetskraften, trots försämrade arbetsmarknadsutsikter. Det beror bland annat på att det krävs för att få tillgång till utbetalningar från välfärdssystemen. Dessutom möter hushållen höga utgifter i spåren av den snabba inflationsuppgången. Sammantaget innebär detta att arbetslösheten stiger till 8,3 procent i år, motsvarande 35 000 fler arbetslösa jämfört med 2023.

Antalet arbetade timmar utvecklas starkare än sysselsättningen 2024 och medelarbetstiden ökar ytterligare något under året (se diagram 51). Detta innebär en viss normalisering av medelarbetstiden, som har varit nedtryckt sedan pandemin. År 2025, när den ekonomiska aktiviteten ökar, växer sysselsättningen med 0,8 procent, vilket motsvarar 41 000 personer. Detta leder till att sysselsättningsgraden ökar och att arbetslösheten sjunker marginellt mellan 2024 och 2025 (se tabell 7).

Diagram 49 Anställningsplaner i näringslivet

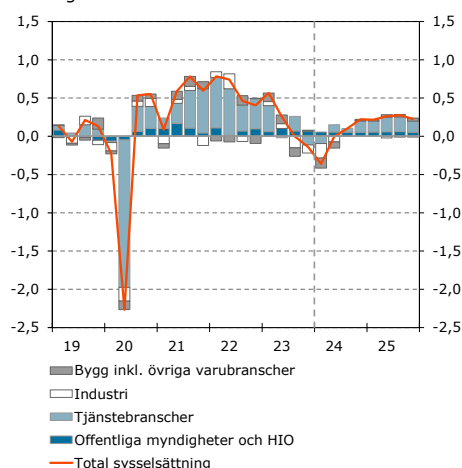
Nettotal, säsongrensade månadsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 50 Bidrag till sysselsättningstillväxten

Procentuell förändring respektive procentenheter, säsongrensade kvartalsvärden

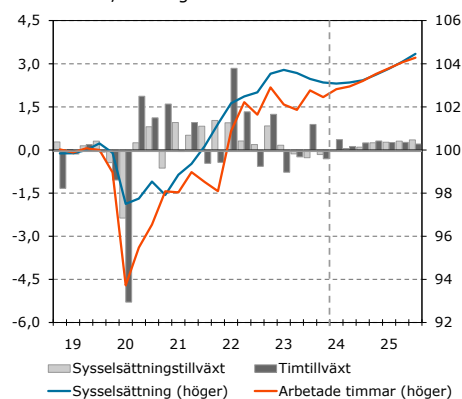

Anm. HIO avser hushållens icke-vinstdrivande organisationer.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 51 Sysselsatta och arbetade timmar

Procentuell förändring respektive index 2019=100, säsongrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

⁴ Se "Utrikes föddas uppåtgående sysselsättning: Hur mycket förklaras av demografi?" Specialstudie, Konjunkturinstitutet, december 2023.

Tabell 7 Arbetsmarknad

Procentuell förändring, om inget annat anges

	1994– 2023 ¹	2023	2024	2025
BNP till baspris ²	2,5	0,2	0,9	2,7
Produktivitet i hela ekonomin ³	1,6	-1,5	0,4	1,6
Produktivitet i näringslivet ³	2,0	-1,8	0,9	1,9
Arbetade timmar ²	0,9	1,8	0,4	1,0
Medelarbetstid för sysselsatta ²	0,0	0,4	0,8	0,2
Sysselsättning	0,9	1,4	-0,4	0,8
Sysselsättningsgrad ⁴	65,8	69,4	68,9	69,1
Arbetskraft	0,8	1,6	0,3	0,7
Arbetskraftsdeltagande ⁵	71,4	75,2	75,1	75,3
Arbetslöshet ⁶	7,9	7,7	8,3	8,2
Befolkning 15–74 år ⁷	0,6	0,5	0,4	0,5
Produktivitetsgap i näringslivet ⁸	0,2	-0,3	-0,1	0,4
Arbetsmarknadsgap ⁹	-1,0	-0,3	-1,4	-1,2
BNP-gap ¹⁰	-1,0	-0,7	-1,6	-1,0

¹ Genomsnitt. ² Kalenderkorrigerade värden. ³ Beräknat till baspris, kalenderkorrigerade värden. ⁴ Andelen sysselsatta av befolkningen 15–74 år enligt AKU, procent. ⁵ Andelen personer i arbetskraften av befolkningen 15–74 år enligt AKU, procent. ⁶ Procent av arbetskraften 15–74 år enligt AKU. ⁷ Enligt AKU:s definition av befolkningen. ⁸ Skillnaden mellan faktisk (kalenderkorrigerad) produktivitet och potentiell produktivitet i procent av potentiell produktivitet. ⁹ Skillnaden mellan faktiskt och potentiellt arbetade timmar uttryckt i procent av potentiellt arbetade timmar. ¹⁰ Skillnaden mellan faktisk (kalenderkorrigerad) BNP och potentiell BNP uttryckt i procent av potentiell BNP.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

LÅGKONJUNKTUR I SVERIGE UNDER 2024 OCH 2025

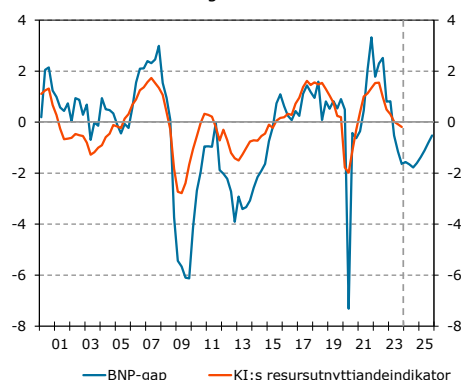
Sverige befinner sig i en lågkonjunktur under 2024 och 2025, vilket tydliggörs av att BNP-gapet är negativt under båda åren (se diagram 52). Bedömningen att det är lågkonjunktur får stöd av att resursutnyttjandeindikatorn minskade och var fortsatt negativ det fjärde kvartalet i fjol (se diagram 52).

Lågkonjunkturen har slagit igenom på arbetsmarknaden och arbetsmarknadsgapet blir tydligt negativt både 2024 och 2025 (se diagram 53).

Resursutnyttjandet blir även lågt inom företagen i år, vilket avspeglas i att produktivitetsgapet för näringslivet är negativt. Efter tre kvartal med minskande BNP börjar BNP öka igen det första kvartalet i år. Företagen tar då först och främst sina lediga resurser i anspråk och produktiviteten återhämtar sig. Det innebär att produktivitetsgapet för näringslivet stiger och resursutnyttjandet inom företagen blir ungefär normalt sett till helåret 2024 (se diagram 54).

Diagram 52 BNP-gap och resursutnyttjandeindikator

Procent av potentiell BNP respektive normaliserade säsongsrensade kvartalsvärden

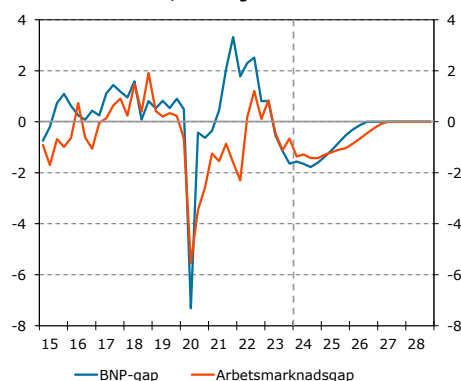

Anm. BNP-gapet definieras som faktisk BNP:s avvikelse från potentiell BNP.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 53 BNP-gap och arbetsmarknadsgap

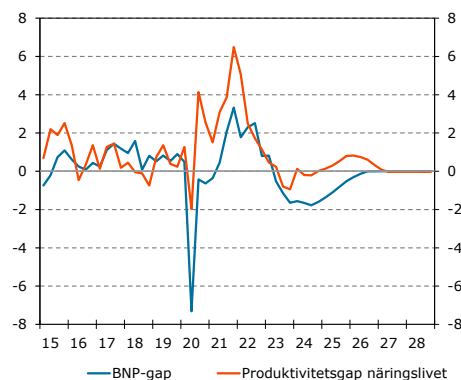
Procent av potentiell BNP respektive potentiellt arbetade timmar, säsongsrensade kvartalsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 54 BNP-gap och produktivitetsgap för näringslivet

Procent av potentiell BNP respektive potentiell produktivitet för näringslivet, säsongsrensade kvartalsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

Löner och inflation

LÄGRE LÖNEGLIDNING ANDRA AVTALSÅRET

Det avtal som slöts våren 2023 mellan industrins parter har verkat normerande för lönebildningen på övriga delar av svensk arbetsmarknad och konjunkturlönestatistiken visar att löneökningarna växlade upp under 2023. Lönerna ökade brett, men mest för tjänstemän inom näringslivet för vilka den preliminära statistiken indikerar en löneökningstakt på nära 5 procent i årstakt det fjärde kvartalet 2023 (se diagram 55). För anställda i näringslivet som omfattas av LO:s kollektivavtalsområden har löneökningarna legat närmare de centralt avtalade ökningstakterna på ca 4 procent under motsvarande period.

I offentlig sektor har löneökningstakten legat under märket inom industrin sedan det nya avtalet inom industrin började gälla (se diagram 56). Det är huvudsakligen en följd av en jämförelsevis låg löneökningstakt bland kommunanställda. I årets avtalsrörelse, som berör anställda i kommuner och regioner, har ett flertal fackförbund som tidigare haft sifferlösa avtal valt att gå fram med krav på siffersatta avtal. Syftet är att säkerställa att löneökningstakten inte hamnar under industrins märke.⁵

Från och med april i år minskar löneökningstakten i näringslivet något. Den främsta orsaken till det är att de centrala avtal som tecknades 2023 har en framtung konstruktion, där den avtalade arbetskostnadsökningen i de centrala avtalen är lägre det andra avtalsåret än det första. Därutöver har den svaga konjunkturutvecklingen på arbetsmarknaden en dämpande effekt på den lokala lönebildningen, vilket innebär att löneglidningen, det vill säga löneökningarna utöver vad som avtalats centralt, blir mindre det andra avtalsåret jämfört med det första.

Timplönerna enligt nationalräkenskaperna (NR-timplönerna) utvecklas svagare än konjunkturlönerna (KL-timplönerna) år 2024 (se diagram 57). När den korta sjukfrånvaron nu minskar ökar medelarbetstiden, vilket har en dämpande effekt på NR-timplö-
nen.⁶

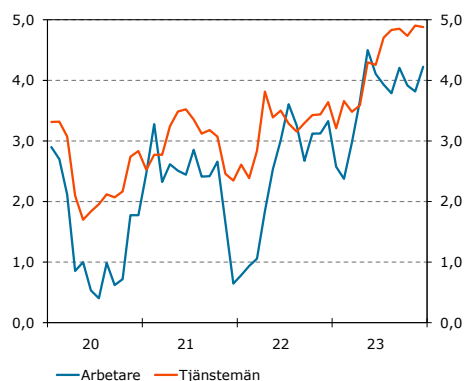
Nästa år stiger timplö-
nen i näringslivet med 3,7 procent enligt konjunkturlönerna och något mindre enligt NR-timplö-
nen. I ett historiskt perspektiv är det jämförelsevis höga löneökningstakter (se tabell 8), men det sker mot bakgrund av en period där reallö-
nerna, så väl som de arbetskostnader företagen möter, utvecklats

⁵ För Sveriges Lärare, se "Kommunala avtalsrörelsen 2024" www.sverigeslarare.se. För Akademikerförbundet SSE och Vision, se "Vi kräver löneökningar och arbetstidsförkortning" på www.akademssr.se.

⁶ Den korta sjukfrånvaron påverkar arbetade timmar mer än lönesumman, då personer som är sjukfrånvarande får sjuklön motsvarande 80 procent av lönen under de första 14 dagarna. När sjukfrånvaron minskar innebär det att NR-timplö-
nen minskar. Detta påverkar dock inte konjunkturlönestatistiken, då sjuklönen inte ingår i detta lönemått.

Diagram 55 Timplön i privat sektor

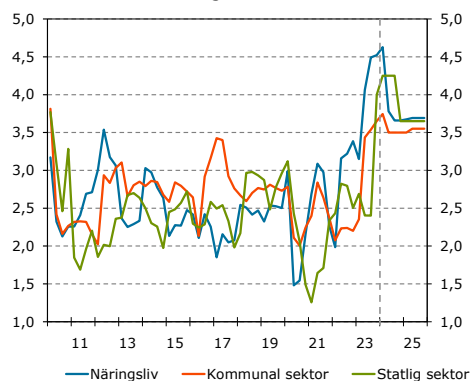
Årlig procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden

Källa: Medlingsinstitutet.

Diagram 56 Timplön

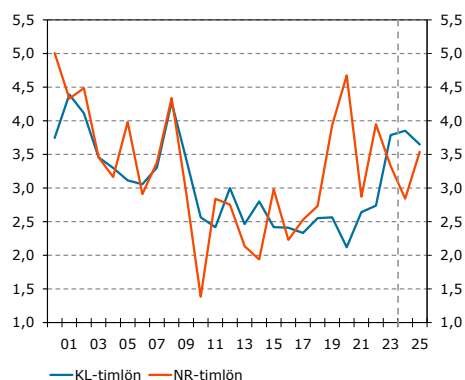
Procentuell förändring, kvartalsvärden

Källor: Medlingsinstitutet och Konjunktur-
institutet.

Diagram 57 Timplön enligt KL och NR

Procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden

Anm. KL-timplön avser timplön enligt Medlingsinstitutets definition medan NR-timplön avser timplön enligt SCB:s definition.

Källor: Medlingsinstitutet, SCB och Konjunktur-
institutet.

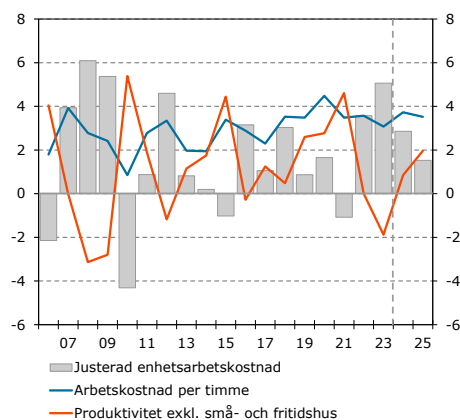
betydligt svagare än produktiviteten i näringslivet.⁷ Det får till följd att reallönerna ökar med 1,9 procent 2024 och 2,2 procent 2025.⁸ Vid utgången av 2025 är reallönerna på samma nivå som vid slutet av 2018.

ENHETSARBETSKOSTNADENS ÖKNINGSTAKT VÄXLAR NER 2024 OCH 2025

Arbetskostnaderna i näringslivet ökar i år mer än löneökningstakten i näringslivet enligt NR-lönerna. Skillnaden beror på att de avtalade kollektiva avgifterna som andel av lönesumman ökar från en tillfälligt låg nivå 2023. Den låga nivån 2023 förklaras bland annat av att inkomstbasbeloppet för 2023 ökade något snabbare än genomsnittsinkomsten föregående år, vilket påverkar tjänstepensionsavsättningarna. I år sker i stället det motsatta. År 2025 ökar däremot arbetskostnaden och timlönen i näringslivet mer likartat.

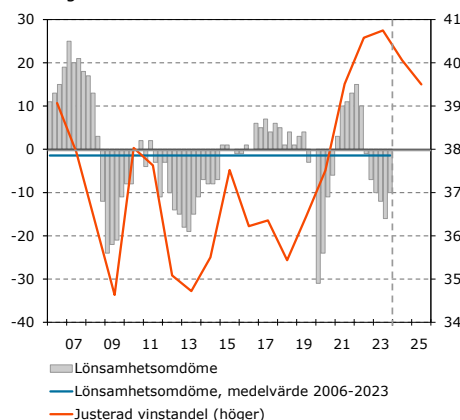
Enhetsarbetskostnaden är ett mått på företagens arbetskostnader som tar hänsyn till produktivitetsutvecklingen. En högre produktivitet sänker arbetskostnaden per producerad enhet och vice versa.

Diagram 58 Justerad enhetsarbetskostnad i näringslivet
Procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden

Anm. Enhetsarbetskostnaden är justerad för ersättningen till egenföretagare och exkluderar små- och fritidshus.

Diagram 59 Lönsamhet i näringslivet
Procent, årsvärden respektive netttotal, säsongsrensade kvartalsvärden

Anm. Vinstandelen är justerad för ersättningen till egenföretagare och exkluderar små- och fritidshus.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

⁷ Reallönerna för anställda i näringslivet (beräknat med KPIF och konjunkturlöne-statistiken) har minskat med ca 4,5 procent sedan 2019. Under motsvarande period har den reala arbetskostnaden per timma i näringslivet (beräknat med näringslivets förädlingsvärde deflator och utifrån NR) minskat med ca 2,6 procent. Produktiviteten i näringslivet har ökat med ca 5,2 procent sedan 2019.

⁸ Reallönerna är beräknade utifrån konjunkturlönestatistiken och KPIF.

Tabell 8 Timlön och arbetskostnad

Procentuell förändring respektive procent

	1994– 2023 ¹	2023	2024	2025
Timlön, KL, hela ekonomin	3,2	3,8	3,9	3,6
Timlön, KL, i näringslivet	3,2	4,1	3,9	3,7
Timlön, KL, offentlig sektor	3,2	3,2	3,7	3,6
Timlön, NR, i näringslivet	3,4	3,3	3,0	3,5
Reallön (KPIF), hela ekonomin	1,3	-2,2	1,9	2,2
Reallön (KPI), hela ekonomin	1,5	-4,8	1,1	3,4
Arbetsgivaravgifter ² (i procent av lönen), näringslivet	40,9	41,5	42,5	42,5
Arbetskostnad per timme, näringslivet ³	6,5	3,1	3,7	3,5
Produktivitet, näringslivet ^{4, 5}	2,2	-1,9	0,8	2,0
Justerad enhetsarbetskostnad, näringslivet ⁵	1,4	5,1	2,9	1,5
Justerad vinstandel, procent av förädlingsvärde, näringslivet ⁵	37,2	40,7	40,1	39,5

¹ Genomsnitt. ² Lagstadgade och avtalade kollektiva avgifter samt löneskatter. ³ NR-timlön och arbetsgivaravgifter, kalenderkorrigerade värden. ⁴ Förädlingsvärdet delat med arbetade timmar, kalenderkorrigerade värden. ⁵ Exklusive små- och fritidshus samt justerad för antalet timmar utförda av egenföretagare.

Anm. Konjunkturlönestatistiken (KL) respektive nationalräkenskaperna (NR). Timlönen enligt nationalräkenskaperna mäts som lönesumman dividerat med anställdas arbetade timmar.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Den stora uppgången i enhetsarbetskostnaden 2023 berodde till stor del på att produktiviteten minskade (se diagram 58). I år och framför allt nästa år ökar produktiviteten igen. Det bidrar till att enhetsarbetskostnaden gradvis ökar långsammare.

Vinstandelen i näringslivet ökade till en historiskt sett hög nivå 2023 (se diagram 59). Uppgången förklaras till stor del av att vissa branscher gynnats av höga världsmarknadspriser och en svag växelkurs. Men även i andra delar av näringslivet är vinstandelen hög. I år och nästa år ökar arbetskostnaderna snabbare än förädlingsvärdet och vinstandelen sjunker. Vinstandelen ligger dock kvar på en relativt hög nivå sett i ett historiskt perspektiv.⁹

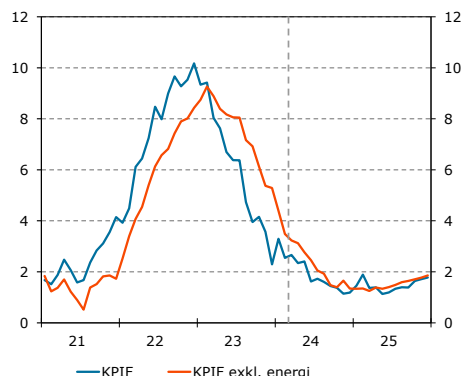
INFLATIONEN SNART UNDER RIKSBANKENS MÅL

Inflationen föll under andra halvåret 2023 och den nedåtgående trenden fortsätter under 2024 (se diagram 60). Den stramare penningpolitiken har bidragit till lägre aktivitet inom räntekänsliga sektorer av ekonomin. Det globala pristrycket påverkas också av den svaga ekonomin i Kina, där deflation råder. Med

⁹ Analysen baseras på nationalräkenskaperna och det vinstbegrepp som används där, driftöverskottet. Vinstandelen är driftöverskottet som andel av förädlingsvärdet. Förutom att ge gärna avkastning på det egna kapitalet ska driftöverskottet även täcka räntekostnader för företagets lånade kapital samt kostnader för att ersätta förlitit kapital. För de flesta företag har räntekostnaderna stigit de senaste åren.

Diagram 60 Konsumentpriser

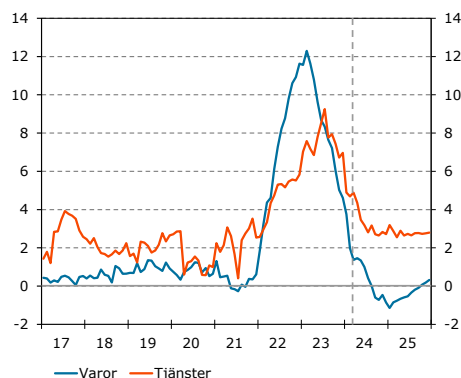
Årlig procentuell förändring, månadsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 61 Varu- och tjänsteprisinflation

Årlig procentuell förändring, månadsvärden

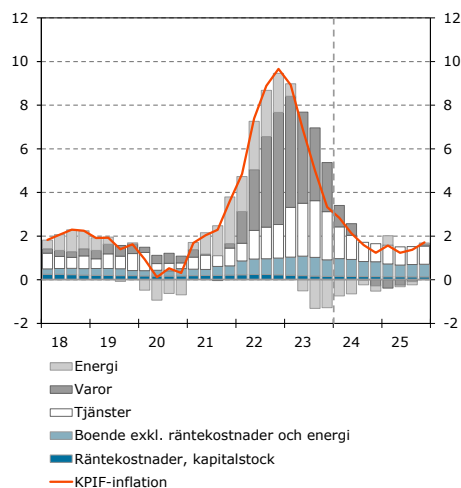

Anm. Avser varor och tjänster exklusive energi och konsumtion knuten till boendet.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 62 Bidrag till KPIF-inflationen

Procentenheter respektive årlig procentuell förändring, kvartalsvärden

Anm. Beräkningen av bidragen är approximativ.

ett överskott av bilar och andra varor försöker nu kinesiska producenter sälja till kunder i omvärlden. Den globala varuförsörjningen fungerar i stort sett väl. Även om transporttiderna inom sjöfarten har ökat på grund av Huthirebellernas attacker i Röda havet så tycks det inte ha lett till några påtagliga störningar i logistikkedjor eller produktion.

Den samlade bilden är således att en svagare efterfrågan möter ett stort utbud på flera marknader. När utbudet överstiger efterfrågan så sjunker priserna. Effekten syns redan för insatsvaror kopplade till de räntekänsliga bygg- och fordonssektorerna. Den svaga prisutvecklingen på de internationella marknaderna ger tillsammans med en stärkt växelkurs en svag utveckling av importpriserna i Sverige. Företagens arbetskostnader stiger visserligen relativt mycket under 2024, men lönsamheten är i utgångsläget hög i många delar av näringslivet. Det minskar behovet av att föra kostnadsökningarna vidare till slutkunderna, något som också är svårare att göra när efterfrågan försvagas. Den svaga importprisutvecklingen ger avtryck på konsumentpriserna på framför allt varor. Varupriserna sjunker svagt från hösten 2024 till hösten 2025 och ger därmed negativa bidrag till inflationen. (se diagram 61 och diagram 62). Energipriserna har redan börjat sjunka sedan tidigare och ger ett betydande negativt bidrag till inflationen 2024 och fortsätter att växa långsammare 2025 än det historiska genomsnittet. Boendekostnader och tjänstepriser fortsätter däremot att stiga och bidrar till att hålla uppe inflationen.

KPIF-inflationen går under 2 procent i juni 2024 och närmar sig 1 procent mot slutet av 2024. Inflationen inklusive energi lär variera en del kommande vinter beroende på hur de väderberoende elpriserna utvecklas (se diagram 63). Inflationen exklusive energi stiger stadigare under loppet av 2025 i takt med att efterfrågan stiger snabbare igen. Mot slutet av 2025 närmar sig inflationen 2 procent både inklusive och exklusive energi (se diagram 60).

LIVSMEDELSPRISERNA SJUNKER SVAGT UNDER 2024

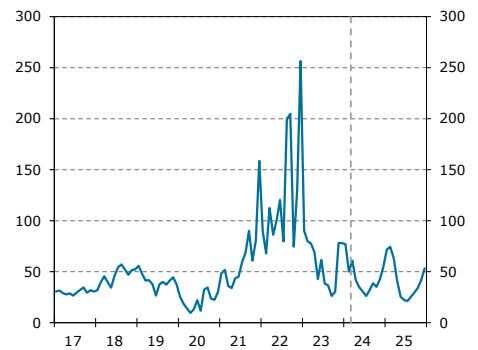
Livsmedel utgör drygt 13 procent av hushållens konsumtionsutgifter. Sammantaget steg livsmedelspriserna med 25 procent mellan 2021 och 2023. De globala priserna på många jordbruksråvaror har sjunkit tillbaka efter toppnivåerna 2022.¹⁰ De svenska livsmedelspriserna har ökat långt mer än vad som vore förenligt med den historiska samvariationen med råvarupriserna (se diagram 64).¹¹ I prognosen sjunker livsmedelspriserna med 2,5 procent från februari 2024 till februari 2025, och stiger svagt igen mot slutet av 2025. En viktig faktor i den bedömningen är att livsmedelshandelns egna förväntningar om prisutvecklingen har fallit påtagligt (se diagram 65). Samtidigt motverkas

¹⁰ Det finns några undantag, priset på kakao har exempelvis stigit kraftigt under senare tid.

¹¹ Se även "Livsmedelspriserna i Sverige: Har effekten av internationella prischocker blivit större?" Specialstudie, Konjunkturinstitutet, december 2023.

Diagram 63 Spotpris på el i Sverige

Öre per kilowattimme (kWh), månadsvärden

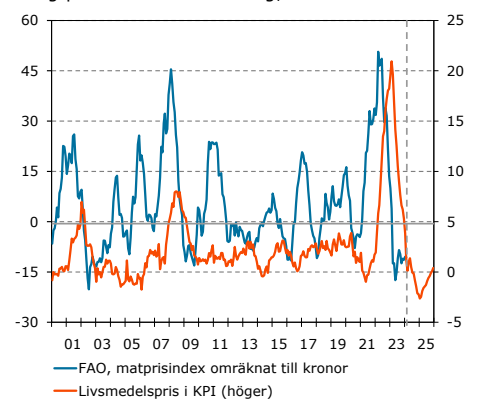

Anm. Priser för fyra prisområden har vägts samman av Konjunkturinstitutet på basis av den geografiska fördelningen av hushållens elanvändning.

Källor: Nordpool, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Diagram 64 Priser på jordbruksprodukter och livsmedelspriser i KPI

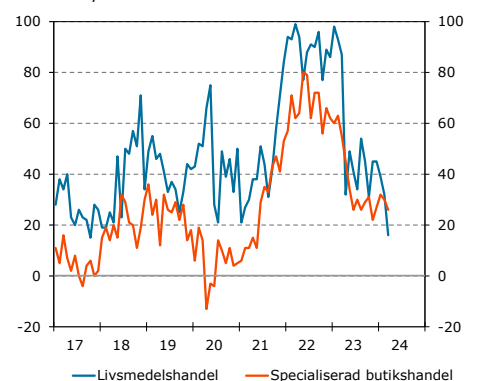
Årlig procentuell förändring, månadsvärden

Källor: FAO och Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Diagram 65 Företagens prisförväntningar på tre månaders sikt

Nettotal, månadsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

prisnedgången något av att kostnaderna för hyror och löner fortsätter att öka.

Tjänsteföretagen höjer inte priserna i lika hög utsträckning under 2024 och 2025 som de gjorde under 2022 och 2023. Anledningen är att flera insatsvarukostnader (livsmedel, drivmedel, förbrukningsvaror, med mera) nu sjunker eller ökar mindre än de gjort tidigare. Därför väntas prisökningarna på konsumenttjänster bli lägre framöver (se tabell 9). Ökningen på 2,8 procent 2025 är dock fortfarande högre än det historiska genomsnittet på 1,9 procent per år från år 2000 till 2019.

Tabell 9 Konsumentpriser

Procent respektive procentuell förändring

	Vikt	2023	2024	2025
	2024			
KPI	100	8,5	2,8	0,3
Räntekostnader, räntesats ¹		66,2	11,0	-17,4
KPIF	100	6,0	1,9	1,5
Varor	42	8,5	0,7	-0,4
Tjänster	30	7,6	3,5	2,8
Boende exkl. räntekostnader och energi ²	16	5,2	4,6	3,5
Energi ³	8	-11,0	-5,8	0,9
Räntekostnader, kapitalstock ¹	4	5,6	4,0	3,5
KPIF exkl. energi	92	7,5	2,4	1,5
HIKP		5,9	2,1	1,5

¹ Räntekostnader i KPI utgörs av produkten av kapitalstock och räntesats. ² Avser hyror, reparationskostnader, avskrivningar (renoveringskostnader), tomträttsavgäld och fastighetskatt, försäkringskostnader, kostnader för vatten, avlopp, renhållning och sotning. ³ Energi avser kostnader för el, gas, uppvärmning och drivmedel.

Anm. Den uppdelning i kategorierna varor, tjänster och boende som används här har ingen exakt motsvarighet i de aggregat som redovisas av SCB. HIKP avser det harmoniserade konsumentprisindex som används inom EU.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

LITEN ÖKNING AV KPI 2025

KPIF är beräknad med fast bostadsränta medan KPI inkluderar effekten av förändrade räntor. Stigande räntor innebar att hushållens räntekostnader steg med ca 66 procent 2023 (se tabell 9). Eftersom bundna räntor ingår i beräkningen så påverkar förändringar i styrräntan KPI med viss eftersläpning. År 2025 sjunker hushållens räntekostnader igen vilket påverkar utvecklingen av KPI, som då ökar med 0,3 procent trots att KPIF ökar med 1,5 procent. KPI-inflationen blir tillfälligt negativ sommaren 2025. KPI-inflationen har betydelse för prisbasbeloppet som många transfereringar och avgifter är knutna till. Prisbasbeloppet bestäms av inflationstakten i juni månad föregående år. Eftersom KPI-inflationen i juni 2025 väntas bli -0,3 procent så beräknas prisbasbeloppet 2026 minska med 200 kronor till 58 700 kronor.

Scenario för svensk ekonomi 2026–2028, penningpolitik och växelkurs

Svensk BNP-tillväxt är relativt hög i början av scenariot, och ekonomin når konjunkturell balans 2026. Den högre ekonomiska aktiviteten gör att arbetslösheten sjunker tillbaka mot sin jämviktsnivå. Inflationen ligger under scenarioåren på 2 procent. Riksbanken sänker styrräntan under 2024 och 2025 för att hålla inflationen vid målet.

Scenario för svensk ekonomi 2026–2028

FORTSATT STARK BNP-TILLVÄXT 2026

Hushållens konsumtion fortsätter att stiga 2026 till följd av räntesänkningarna 2024 och 2025, en sjunkande arbetslöshet och en återhämtning i reallönerna. De fasta bruttoinvesteringarna gynnas också av räntesänkningarna samt drivs dessutom av ett strukturellt behov av investeringar kopplade till klimatomställning, energiförsörjning och försvar.

Omvärldens importefterfrågan fortsätter att växa relativt långsamt i ett historiskt perspektiv 2026. Precis som i Sverige ökar investeringarna snabbt i omvärlden, vilket ger understöd till den svenska exportindustrin som producerar mycket investerings- och insatsvaror. Den svenska exportsektorn vinner därmed marknadsandelar och exporten ger ett relativt stort bidrag till BNP-tillväxten (se diagram 66).

Den offentliga konsumtionen ökar till följd av bland annat stora satsningarna på försvaret samt det ökande antalet äldre som innebär ökad efterfrågan av vård och äldreomsorg.

Sammantaget innebär denna utveckling att svensk BNP-tillväxt är relativt hög 2026 (se diagram 66).

RESURSUUTNYTTJANDET NORMALISERAS UNDER SCENARIOT

Den starka tillväxten innebär att den konjunkturåterhämtning som inleds 2025 fullbordas 2026, då svensk ekonomi når ett normalt resursutnyttjande, mätt med BNP-gapet (se diagram 67). Den högre ekonomiska aktiviteten höjer även efterfrågan på arbetskraft, och arbetslösheten sjunker därför 2026 (se diagram 68).

Åren 2027 och 2028, när ekonomin är i konjunkturell balans, ligger BNP-tillväxten omkring sitt historiska genomsnitt och arbetslösheten på sin jämviktsnivå om knappt 7,5 procent (se diagram 66 och diagram 68).

Vad skiljer scenario från prognos?

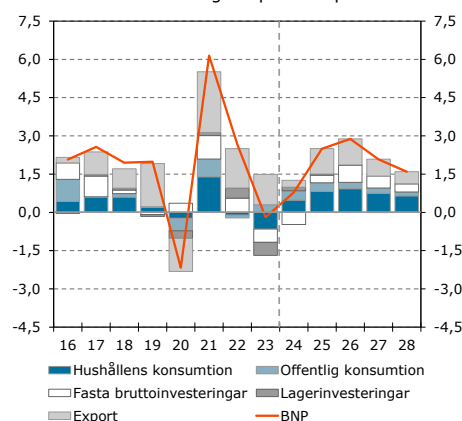
Prognos är Konjunkturinstitutets bedömning av den mest troliga utvecklingen för svensk ekonomi och omvärldsekonomin de allra närmaste åren, i nuläget till och med 2025.

Scenariot baseras på att inga nya störningar drabbar ekonomin och att den vid avvikelser från ett normalt resursutnyttjande vid scenariots inledning rör sig mot konjunkturell balans. När det uppnåtts är BNP-tillväxten utbudsbestämd och följer i huvudsak av hur produktivitetstillväxten och utbudet av arbetskraft utvecklas. Scenariot för svensk ekonomi bygger dessutom på följande specifika antaganden:

- Penningpolitiken anpassas så att inflationsmålet nås på några års sikt.
- Finanspolitiken anpassas så att överskotts-målet nås på ett par års sikt. Som en del av detta antas att offentlig konsumtion och offentliga investeringar utvecklas i linje med det demografiskt betingade behovet. Det innebär bland annat oförändrad personaltäthet och konstanta kostnadsandelar för arbets-kostnader respektive förbrukning av in-satsvaror i offentligt finansierade verksamheter. Därmed sker en viss standardhöjning i verksamheterna eftersom prisutvecklingen i förbrukningen normalt är lägre än ökningen av arbetskostnaderna.

Diagram 66 Importjusterat bidrag till BNP-tillväxten

Procentuell förändring respektive procentenheter

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

HÖG LÖNETILLVÄXT I SCENARIOT

Inflationen, mätt med KPIF, stiger upp till Riksbankens 2-procentsmål 2026, det vill säga samtidigt som resursutnyttjandet normaliseras. Den ligger sedan kvar på 2 procent under resten av scenariot (se diagram 69).

Lönetillväxten i näringslivet är fortsatt jämförelsevis hög under scenariot, med löneökningar på 3,7 procent per år. Tillsammans med den normaliserade inflationen innebär de relativt höga löneökningarna en fortsatt återhämtning i reallönerna, och 2027 är reallönerna i näringslivet, beräknade med KPIF, tillbaka på 2021 års nivå.

Den högre lönetillväxten leder också till ökade arbetskostnader. Under scenarioåren stiger arbetskostnaden per producerad enhet (enhetsarbetskostnaden) i näringslivet något mer än vad som på lång sikt bedöms vara förenligt med inflationsmålet. Eftersom vinstandelen i näringslivet ligger på en relativt hög nivå i utgångsläget kan de flesta företag dock hantera denna utveckling utan att höja sina priser mer än normalt, och uppgången i arbetskostnaderna leder därför inte till att inflationen överstiger Riksbankens mål.

Penningpolitik och växelkurs 2024–2028

STYRRÄNTAN BÖRJAR SÄNKAS SOMMAREN 2024

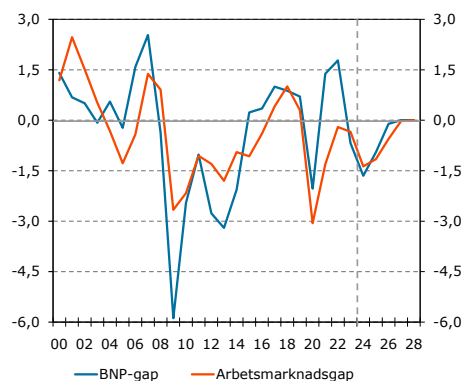
Sedan april 2022 har Riksbanken höjt styrräntan från 0 till 4,00 procent. I Konjunkturinstitutets prognos inleder Riksbanken i sommar en serie sänkningar av styrräntan som bidrar till att på två års sikt stabilisera inflationen kring inflationsmålet. Sänkningarna av styrräntan avslutas i andra kvartalet 2025, och styrräntan är då 2,25 procent. Konjunkturinstitutets prognos är nära marknadens förväntningar det kommande året enligt så kallade RIBA-terminer (se diagram 70).

Riksbanken planerar att fortsätta minska innehaven av obligationer. De säljer statsobligationer för att minska dessa innehav i snabbare takt än statsobligationerna förfaller. Övriga innehav, exempelvis säkerställda obligationer och företagsobligationer, minskar Riksbanken i stället enbart genom att låta obligationerna förfalla. De minskade innehaven av obligationer är avsedda att höja de längre räntorna. Högre långa räntor dämpar inflationsstrycket på något års sikt och bidrar till att förankra de långsiktiga inflationsförväntningarna kring inflationsmålet.

Riksbankens sänkningar av styrräntan framöver bidrar till att dämpa den 10-åriga statsobligationsräntan. Nedtrappningen av Riksbankens obligationsinnehav verkar i stället i motsatt riktning. Sammantaget bedömer Konjunkturinstitutet att den 10-åriga statsobligationsräntan stiger något under scenarioåren (se tabell 10).

Diagram 67 BNP-gap och arbetsmarknadsgap i Sverige

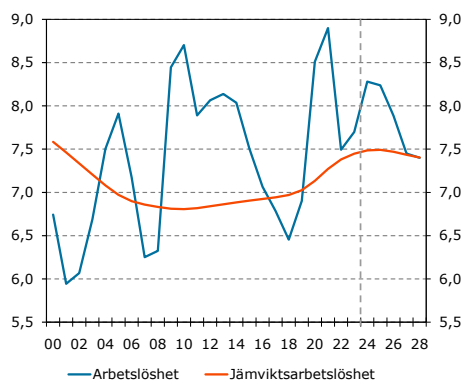
Procent av potentiell BNP respektive potentiellt arbetade timmar

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 68 Arbetslöshet och jämviktsarbetslöshet

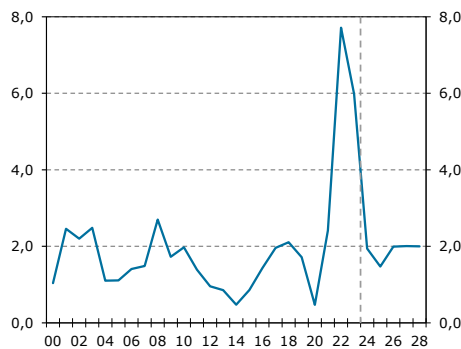
Procent av arbetskraften respektive potentiell arbetskraft

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 69 KPIF

Årlig procentuell förändring

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

KRONAN STÄRKS NÅGOT UNDER SCENARIOÄREN

Växelkursindexet KIX¹² har stärkts sedan september 2023 (se diagram 71), men är vid inledningen av scenariot ändå svagare än vad Konjunkturinstitutet bedömer att jämviktsväxelkursen är i slutet av scenarioperioden. Detta bidrar till bedömningen att den effektiva växelkursen mätt med KIX gradvis förstärks något under scenariot, både i nominella och reala termer (se tabell 10 och diagram 71).

Tabell 10 Scenario för svensk ekonomi

Procentuell förändring om inget annat anges

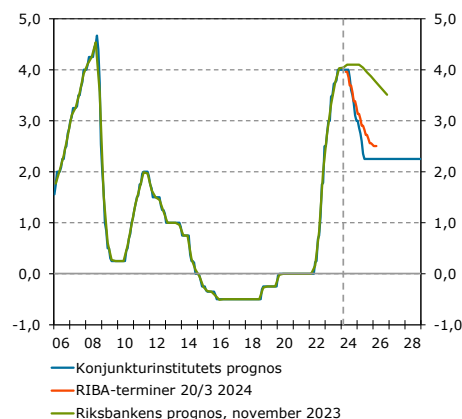
	Utfall		Prognos		Scenario	
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
BNP ¹	0,0	0,8	2,7	2,7	1,9	1,8
BNP per invånare ¹	-0,6	0,2	2,1	2,2	1,4	1,3
Potentiell BNP	2,5	1,8	2,0	1,8	1,8	1,8
BNP-gap ²	-0,7	-1,6	-1,0	-0,1	0,0	0,0
Arbetade timmar ¹	1,8	0,4	1,0	1,2	1,1	0,5
Produktivitet ¹	-1,5	0,4	1,6	1,4	0,8	1,2
Arbetskraft	1,6	0,3	0,7	0,8	0,5	0,5
Sysselsättning	1,4	-0,4	0,8	1,2	1,0	0,6
Arbetslöshet ³	7,7	8,3	8,2	7,9	7,4	7,4
Timlön ⁴	3,8	3,9	3,6	3,7	3,7	3,7
Enhetsarbetskostnad ^{1,5}	6,0	3,1	1,6	2,3	2,9	2,5
KPI	8,5	2,8	0,3	1,8	2,0	2,0
KPIF	6,0	1,9	1,5	2,0	2,0	2,0
Styrränta ⁶	4,00	3,00	2,25	2,25	2,25	2,25
Statsobligationsränta ⁷	2,5	2,4	2,5	2,7	2,8	2,9
Kronindex (KIX) ⁸	127,5	125,0	123,2	120,5	118,9	118,8
Offentligt finansiellt sparande ⁹	-0,5	-1,3	-0,7	0,1	0,4	0,4
Strukturellt sparande ²	0,5	0,6	-0,2	0,3	0,3	0,3

¹ Kalenderkorrigerade värden. ² Procent av potentiell BNP. ³ Procent av arbetskraften. ⁴ Enligt konjunkturlönestatistiken. ⁵ För hela ekonomin. ⁶ Vid slutet av året. ⁷ Tio års löptid, årsgenomsnitt. ⁸ Index 1992-11-18=100. ⁹ Procent av BNP.

Källor: Medlingsinstitutet, Riksbanken, SCB och Konjunkturinstitutet

Diagram 70 Styrränta

Procent, månads- respektive kvartalsvärden

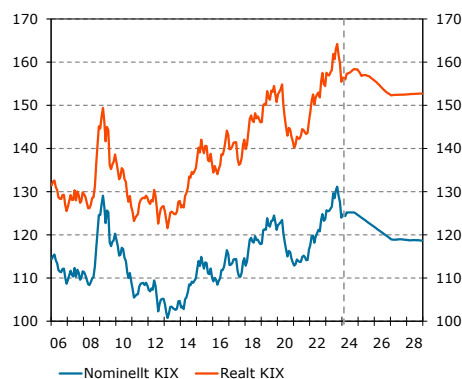

Anm. RIBA är terminskontrakt baserade på framtida genomsnittlig styrränta mellan terminernas avräkningsdagar. Riksbankens prognos avser kvartalsvärden.

Källor: Nasdaq OMX, Riksbanken, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Diagram 71 Kronans effektiva växelkurs (KIX)

Index 1992-11-18=100, månadsvärden

Anm. KIX är ett konkurrensvägt index baserat på växelkurser mellan svenska kronan och valutor från 32 av Sveriges handelspartners. Högre index motsvarar en svagare krona.

Källor: Riksbanken, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

¹² KIX är en sammanvägning av svenska kronans växelkurser mot valutor i länder som är viktiga handelspartners till Sverige.

Offentliga finanser

Den offentliga sektorns finansiella sparande minskar från -0,5 procent av BNP 2023 till -1,3 procent 2024. Detta sker främst till följd av att Riksbanken bedöms få ett tillfälligt kapitaltillskott från staten på cirka 40 miljarder kronor i år. Vidare innebär lågkonjunkturen att de offentliga inkomsterna utvecklas svagt. Kommunsektorns finansiella situation är ansträngd vilket leder till vissa kostnadsbesparingar, i synnerhet i regionerna. Det strukturella sparandet ligger något över överskottsmålets nivå i år. Konjunkturinstitutet beräknar att budgetutrymmet totalt uppgår till ca 130 miljarder kronor 2025–2028, varav ca 40 miljarder kronor antas tas i anspråk 2025.

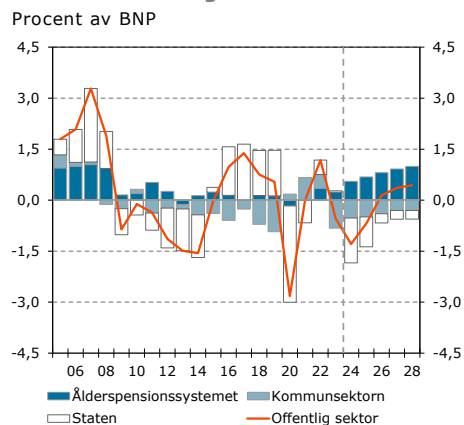
Finansiellt och strukturellt sparande

Den offentliga sektorns finansiella sparande var negativt 2023 och försvagas ytterligare i år (se diagram 72). För kommuner och regioner ledde stigande kostnader för främst insatsförbrukning och tillfälligt höga avsättningar till pensioner till underskott 2023. Underskotten var störst i regionerna. Även om kommunsektorn genomför kostnadsbesparingar, väntas underskotten till stor del bestå i år. Även i staten blir det finansiella sparandet negativt i år. Detta förklaras av att transfereringar till hushåll och konsumtionsutgifter ökar jämförelsevis snabbt samtidigt som skatteintäkterna utvecklas svagare än i fjol. Nedgången förstärks av att staten antas göra ett kapitaltillskott till Riksbanken på cirka 40 miljarder kronor (se grårutan ”Kapitaltillskott från staten till Riksbanken”). Det finansiella sparandet i ålderspensionssystemet blir dock tydligt positivt i år och förstärks framöver.

Att det finansiella sparandet i den offentliga sektorn är negativt beror huvudsakligen på lågkonjunkturen. De automatiska stabilisatorerna¹³ drog ner sparandet förra året och fortsätter att göra det även i år (se diagram 73). Det strukturella sparandet, som är det offentligfinansiella sparandet justerat för automatiska stabilisatorer och engångseffekter, var något högre än överskottsmålets nivå på 1/3 procent av BNP förra året. Nivån på

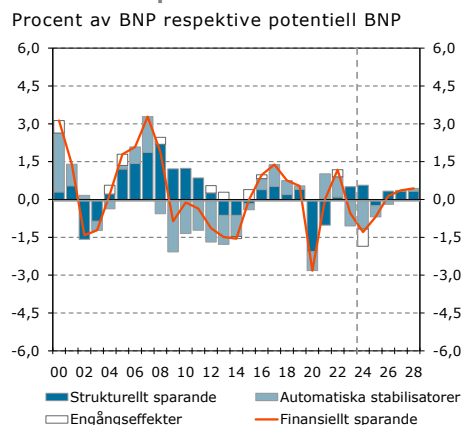
¹³ Automatiska stabilisatorer är inbyggda regler och funktioner i den offentliga sektorns utgifter och inkomster som bidrar till att stabilisera efterfrågan utan att regering och riksdag behöver fatta beslut om att aktivt stimulera ekonomin. De uppstår eftersom skatteintäkter och arbetslöshetsrelaterade utgifter varierar över konjunkturcykeln, samtidigt som andra utgifter uppvisar en okänslighet för konjunkturen. Tillsammans leder detta till automatiska under- och överskott i det finansiella sparandet, se vidare i exempelvis ”Automatiska stabilisatorer i Sverige 1998–2018”, Specialstudie KI-nr 2018:29, Konjunkturinstitutet.

Diagram 72 Finansiellt sparande i olika delar av offentlig sektor

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 73 Offentliga sektorns finansiella sparande

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

det strukturella sparandet används för att bedöma hur finanspolitiken förhåller sig till överskottsmålet.

Budgetpropositionen för 2024 innehöll ofinansierade åtgärder om ca 40 miljarder kronor. Utöver detta har regeringen hittills aviserat ytterligare åtgärder motsvarande cirka 10 miljarder kronor för 2024, bland annat tillfälliga tillskott till regionerna på 6 miljarder kronor samt ytterligare stödpaket till Ukraina. Dessa aviseringar innebär, tillsammans med den makroekonomiska utvecklingen, att det strukturella sparandet i princip ligger kvar på samma nivå som förra året.¹⁴ Kapitaltillskottet till Riksbanken behandlas av Konjunkturinstitutet som en engångseffekt och påverkar därmed inte det strukturella sparandet.

BUDGETUTRYMMET EFTER 2024

Budgetutrymmet anger utrymmet för nya ofinansierade åtgärder i statens budget framöver. Konjunkturinstitutet beräknar detta genom att förhålla en framskrivning av det strukturella sparandet utan nya finanspolitiska åtgärder till överskottsmålets nivå (se diagram 74). I avsaknad av nya åtgärder sker normalt en automatisk förstärkning av statens budget och det strukturella sparandet stiger då år för år.¹⁵ Budgetutrymmet påverkas också av nivån på det finansiella sparandet inom kommunsektorn och ålderspensionssystemet framöver.¹⁶ Konjunkturinstitutet beräknar att budgetutrymmet totalt uppgår till ca 130 miljarder kronor 2025–2028 (se tabell 11).

¹⁴ För en beskrivning av metoden för strukturellt sparande, se Braconier, H. och Forsfält, T., "A new method for constructing a cyclically adjusted budget balance: the case of Sweden.", Working Paper nr 90, Konjunkturinstitutet, 2004.

¹⁵ Det beror på att inkomsterna normalt följer den nominella BNP-tillväxten, medan många av de regelverk som används för att räkna upp utgifterna oftast innebär en långsammare utveckling. Se fördjupningen "Automatisk budgetförstärkning ger utrymme för ofinansierade åtgärder" i *Konjunkturläget* oktober 2019.

¹⁶ Ett högre sparande i någon av dessa delsektorer innebär att det finansiella sparandet i staten kan hållas lägre i motsvarande grad utan att det finansiella sparandet i offentlig sektor som helhet avviker från överskottsmålet och vice versa.

Konjunkturinstitutets finanspolitiska scenario

Konjunkturinstitutet gör ett finanspolitiskt scenario för åren efter det år det finns en budgetproposition för, i nuläget 2025–2028.

I scenariot anpassas det strukturella sparandet i offentlig sektor mot överskottsmålets nivå på 1/3 procent av potentiell BNP. Därmed antas att det fattas nya finanspolitiska beslut om ofinansierade åtgärder som sammantaget motsvarar storleken på budgetutrymmet vid periodens slut. Om det strukturella sparandet i utgångsläget är högre eller lägre än överskottsmålet, anpassas finanspolitiken successivt mot överskottsmålet.

Budgetutrymmet som uppstår över tid fördelas i scenariot på olika budgetposter. Denna fördelning bygger på beräkningstekniska antaganden och ska inte tolkas som en prognos över hur budgetutrymmet kommer att fördelas av regering/riksdag eller som Konjunkturinstitutets syn på hur det borde fördelas.

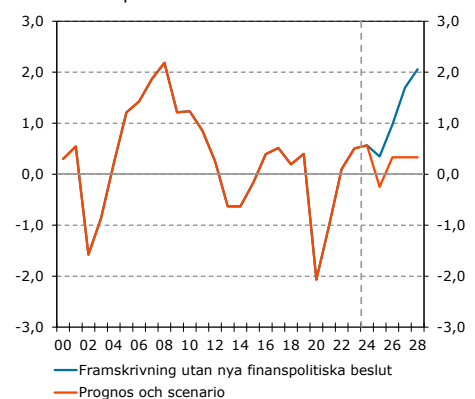
Statlig konsumtion tilldelas ett belopp som motsvarar skillnaden mellan prognosticerade konsumtionsutgifter och en framskrivning med enbart pris- och löneomräkning (PLO), det vill säga när myndigheternas förvaltningskostnader skrivs fram med hur hyror, löner och kostnader för förbrukningsmaterial förändras. Statliga investeringar tilldelas ett belopp som motsvarar skillnaden mellan prognosticerade utgifter och en framskrivning med prisbasbeloppet.

Kommunsektorn tilldelas medel så att utgifterna för konsumtion och investeringar i prognosen finansieras, vid given kommunalskattesats, samtidigt som det finansiella sparandet går mot -0,3 procent av BNP, vilket bedöms motsvara god ekonomisk hushållning.

Därefter anpassas tillskotten till hushållen så att det strukturella sparande på sikt når överskottsmålet. Skulle budgetutrymmet sammantaget under perioden vara större än de medel som tillförs staten och kommunerna ändras transfereringarna och/eller skatterna till hushållen så att dessa stärker hushållens disponibla inkomst och vice versa.

Diagram 74 Strukturellt sparande

Procent av potentiell BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell 11 Budgetutrymme i staten och fördelning av ofinansierade finanspolitiska åtgärder 2025–2028

Miljarder kronor

	2025	2026	2027	2028	2025-2028
Budgetutrymme ¹	1	44	55	31	131
Akkumulerat budgetutrymme	1	45	100	131	
Ofinansierade åtgärder	40	5	55	31	131
Strukturellt sparande ²	-0,2	0,3	0,3	0,3	
Finansiellt sparande ³	-0,7	0,1	0,4	0,4	

¹ Det nya budgetutrymme som genereras varje enskilt år redovisas för respektive år 2025–2028. Det totala ackumulerade budgetutrymme 2025–2028 visas i den sista kolumnen samt i raden "Ackumulerat budgetutrymme".

² Procent av potentiell BNP.

³ Procent av BNP.

Anm. Riksdagen fattar varje år beslut om utgiftsramar och inkomster för två år efter budgetåret. I samband med budgetpropositionen för 2024 togs beslut om ramar för 2025 och 2026. I dessa ramar ligger aviserade finanspolitiska åtgärder som rör upptrappningar och nertrappningar av olika åtgärder. Dessa förändringar beaktas i beräkningen av budgetutrymme och ligger utanför de ofinansierade åtgärderna som antas i Konjunkturinstitutets scenario.

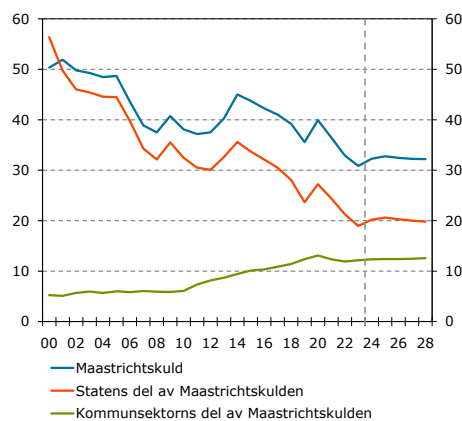
Källa: Konjunkturinstitutet.

I prognosen antas att regeringen genomför ofinansierade åtgärder under 2025–2028 som sammantaget motsvarar budgetutrymme. För 2025 antas att 40 miljarder kronor av budgetutrymme tas i anspråk. Prognosen innebär att det strukturella sparandet blir lägre än överskottsmålet 2025. Från och med 2026 antas att det strukturella sparandet är i linje med överskottsmålet (se marginalrutan "Konjunkturinstitutets finanspolitiska scenario"). Även det finansiella sparandet blir negativt 2025. Konjunktoren har då ännu inte nått ett balanserat läge och de automatiska stabilisatorerna bidrar fortsatt negativt till sparandet. År 2026 är konjunkturläget balanserat och det finansiella sparandet blir positivt (se diagram 73).

LÅG OFFENTLIG SKULD TROTS UPPGÅNG I NÄRTID

Den offentliga skuldsättningen, mätt med Maastrichtskulden, stiger något i år och nästa år. (se diagram 75). I år beror ökningen framför allt på kapitaltillskottet från staten till Riksbanken. Det negativa finansiella sparandet bidrar också till att skulden ökar och fortsätter att göra så även 2025. Skulden är dock fortsatt relativt låg och stabiliseras efter 2025 strax ovanför den nedre intervallgränsen för skuldankaret i det finanspolitiska ramverket på 30 procent av BNP.

Statens del av skulden har minskat de senaste åren framför allt till följd av att Riksbanken bytt finansieringsmetod för valutaservens och därmed återbetalat lån till Riksgälden.

Diagram 75 Maastrichtskulden
Procent av BNP

Anm. Ålderspensionssystemets bidrag till Maastrichtskulden är i dagsläget nära noll och i praktiken negativt.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

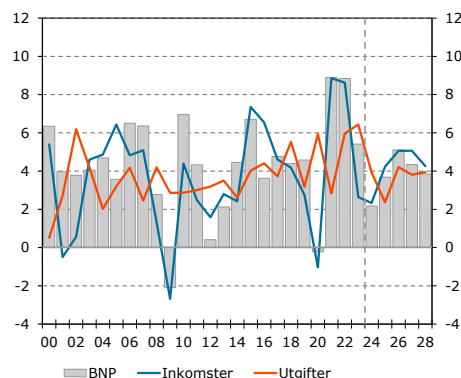
Kapitaltillskottet från staten till Riksbanken i år innebär att denna nedgång bryts. Kommunsektorns bidrag till skulden har stigit trendmässigt sedan 2010 i och med att kommuner och regioner har ökat sina investeringar. Kommunsektorns del av skulden stabiliseras framöver.

Kapitaltillskott från staten till Riksbanken 2024

Riksbankens höjningar av styrräntan har medfört förluster till följd av att värdet på bankens obligationsinnehav minskat. Under 2024 antas Riksbanken få ett kapitaltillskott från staten på preliminärt ca 40 miljarder kronor för att återställa det egna kapitalet.¹⁷ Detta försvagar det finansiella sparandet i staten med 0,6 procent av BNP som en engångseffekt 2024.¹⁸ Nivån på det strukturella sparandet påverkas inte liksom bedömningen av huruvida finanspolitiken är i linje med överskottsmalet. Kapitaltillskottet leder dock till högre Maastrichtskuld. Den högre skulden innebär något högre ränteutgifter, vilket har en bestående effekt på de offentliga finanserna framöver.

Diagram 76 Offentliga inkomster och utgifter

Procentuell förändring

Anm. För scenarioåren efter 2024 tillkommer den överföring till hushåll som antas i scenariot. Denna överföring kan sänka eller höja de offentliga inkomsterna och/eller utgifterna i diagrammet.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Offentliga inkomster och utgifter

De senaste åren har utvecklingen av den offentliga sektorns inkomster och utgifter varierat kraftigt, vilket givit upphov till förhållandevis stora rörelser i det finansiella sparandet. De offentliga inkomsterna följer relativt nära utvecklingen av nominell BNP via olika skattebaser. Perioden 2021–2023 var den nominella BNP-tillväxten jämförelsevis hög (se diagram 76). Inledningsvis drevs detta av hög real tillväxt, men 2022 och 2023 bidrog hög inflation mer och mer till den nominella BNP-tillväxten. Sammantaget innebär detta att de offentliga inkomsterna växte snabbt.

De offentliga utgifterna har en svagare koppling till BNP-tillväxten. Utgifterna har dock ökat till följd av inflationen, men detta har skett med viss eftersläpning. År 2022 ökade främst investeringspriserna snabbt men 2023 blev inflationens genomslag bredare, med höga prisökningar på förbrukningsvaror, ökade sociala transfereringar till följd av hög uppräknings av

¹⁷ Antagandet om 40 miljarder kronor baseras på Riksbankens beräkning av storleken på kapitaltillskottet som är preliminär. I april 2024 kommer Riksbanken lämna en formell framställning till riksdagen som omfattar en begäran om kapitaltillskott baserad på Riksbankens årsredovisning för 2023.

¹⁸ I nationalräkenskaperna är Riksbanken en del av företagssektorn och kapitaltillskottet bokförs därför som en transferering från staten till företagssektorn.

prisbasbeloppet samt tillfälligt förhöjda avsättningar för att värdesäkra pensioner i kommuner och regioner. Utgiftsökningarna tillsammans med en svagare inkomstutveckling jämfört med åren före gjorde att det finansiella sparandet i offentlig sektor gick från överskott till underskott 2023.

I år fortsätter de offentliga utgifterna att öka i snabb takt, delvis som en följd av kapitaltillskottet till Riksbanken från staten. De offentliga inkomsterna följer utvecklingen av nominell BNP i år och utvecklas därmed relativt svagt. Som andel av BNP ökar utgifterna snabbt i år medan inkomsterna är i det närmaste oförändrade (se diagram 77). Sammantaget innebär detta att det finansiella sparandet blir negativt i år. Åren därefter leder konjunkturåterhämtningen och en mer gynnsam sammansättning av skattebaserna till att inkomsterna ökar som andel av BNP. Samtidigt minskar utgifterna som andel av BNP och det finansiella sparandet förbättras (se tabell 12).

SKATTEINKOMSTERNA STÄRKS FRAMÖVER

Skattekvoten, det vill säga skatter och avgifter som andel av BNP, stiger något från och med i år efter att ha bottnat 2023. Att skattekvoten stiger beror på att lönesumman och hushållens konsumtion, som är jämförelsevis högt beskattade, ökar som andel av BNP. I år utvecklas efterfrågan svagt och vinstandelen faller från tidigare höga nivåer. Lönesumman ökar därmed som andel av BNP, trots en svag utveckling på arbetsmarknaden. Från och med nästa år stiger sysselsättningen. Detta ger en förhållandevis snabb utveckling av lönesumman.

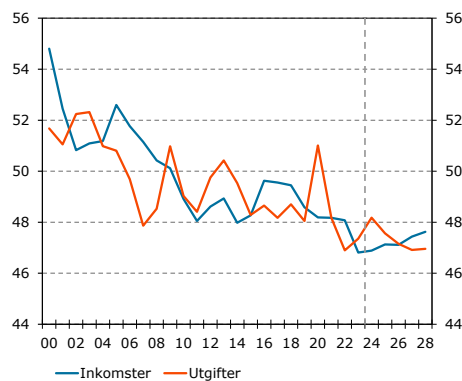
Lönesumman är en viktig skattebas för kommunsektorn. Ett antal kommuner och regioner höjde skatten 2024 – i genomsnitt höjdes kommunalskatten med 13 öre. Skatteinkomsterna fortsätter att stiga något 2025 när lönesumman utvecklas starkare (se diagram 78).

Den snabba ökningen av lönesumman från och med nästa år påverkar även statens skatteinkomster positivt genom högre inkomster från arbetsgivaravgifter. Statens skatteinkomster från hushållens kapitalskatter minskade både 2022 och 2023. Dessa ökar igen i år och nästa år, men från en låg nivå. Ökningen kommer framför allt av högre kapitalvinster när fler bostadsförsäljningar sker.

Hushållens konsumtion utvecklades svagt i volymtermer i fjol i och med de stora prisökningarna på varor och tjänster och en negativ reallönetillväxt, vilket bidrog till att konsumtionen i löpande priser minskade som andel av BNP. Detta påverkade statens inkomster från moms och punktskatter, vilka bidrog mindre än normalt till skatteinkomsterna förra året. Framöver tar konsumtionen fart och växer som andel av BNP. Andelen

Diagram 77 Offentliga sektorns inkomster och utgifter

Procent av BNP

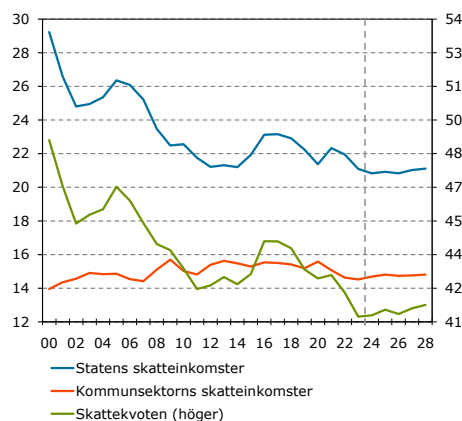

Anm. För scenarioåren efter 2024 tillkommer den överföring till hushåll som antas i scenariot. Denna överföring kan sänka eller höja de offentliga inkomsterna och/eller utgifterna i diagrammet.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 78 Skatteinkomster i offentlig sektor och skattekvoten

Procent av BNP

Anm. I statens skatteinkomster syns effekten av utbetalningarna av elprisstödet i form av skatt till staten från Svenska kraftnät.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

sällanköpsvaror, som möter en högre momssats, stiger också. Detta gör att skatteinkomsterna stiger något som andel av BNP från och med i år.

Sammantaget ökar den offentliga sektorns skatteinkomster mellan 2023 och 2024 räknat i miljarder kronor. Justerat för överförda medel från Svenska kraftnät till staten för utbetalning av elprisstöd 2023 ökar skatteinkomsterna i linje med den historiska trenden.¹⁹ Skattekvoten ökar svagt framöver (se diagram 78)

LÅNGSAMMARE ÖKNING AV OFFENTLIG KONSUMTION I ÅR MEN STORA SATSNINGAR PÅ FÖRSVARET

Kostnaden för offentlig konsumtion ökade snabbt 2023 (se diagram 79). Kostnadsökningen berodde delvis på inflationen, som innebar höga prisökningar på förbrukningsvaror och ökade pensionsavsättningar i framför allt regionerna. Till kostnadsökningen bidrog också en relativt stark tillväxt i antalet arbetade timmar bland offentligt anställda och satsningar på försvar, polis- och rättsväsende (se avsnitt ”Efterfrågan och produktion”).

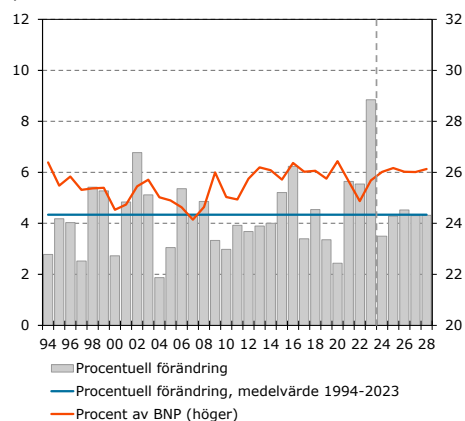
I år och 2025 ökar konsumtionsutgifterna långsammare, huvudsakligen på grund av svagare prisökningar på förbrukningen. Satsningar på försvaret fortsätter att bidra till en stark tillväxt i den statliga konsumtionen, medan framför allt regioner antas genomföra vissa besparingar på grund av en ansträngd ekonomisk situation (se rutan ”Kommunsektorns svaga finanser håller tillbaka konsumtionen” nedan). Utvecklingen innebär att den statliga konsumtionen ökar som andel av BNP under 2024 och 2025, medan den offentliga konsumtionens totala andel av BNP är relativt konstant.

Även de offentliga investeringarna ökar i år (se diagram 80). Kommunsektorns utgifter för investeringar i byggnader och anläggningar ökade med nära 14 procent i löpande pris 2023. Inom staten ökade utgifterna för bygg- och anläggningsinvesteringar 2023. De offentliga investeringsutgifterna är fortsatt höga framöver vilket framför allt beror på satsningarna inom försvaret. Som andel av BNP blir de offentliga investeringsutgifterna sammantaget de högsta sedan 1995.

¹⁹ Svenska kraftnät förde över pengar till staten som staten sedan betalade ut till hushåll och företag. Effekten av detta är neutralt på finansiellt sparande. I Nationalräkenskaperna bokförs det med lika stora summor på inkomster (skatt från Svenska kraftnät till staten) och utgifter (transferering till hushåll och subvention till företag från staten). Detta påverkar skattekvoten. Dock är inte överföringen från Svenska kraftnät till staten en skatt enligt skattelagstiftningen.

Diagram 79 Offentliga konsumtionsutgifter

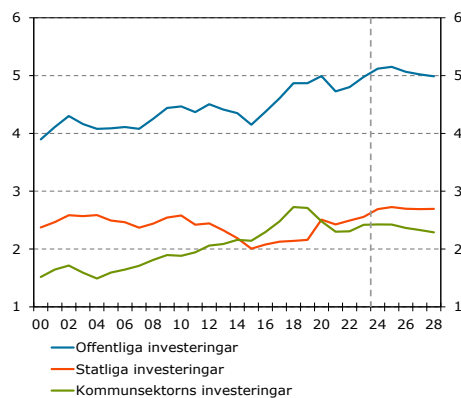
Procentuell förändring, löpande priser respektive procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 80 Offentliga investeringar

Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Kommunsektorns svaga finanser håller tillbaka konsumtionen

Kommunsektorns finansiella sparande och resultat försämrades kraftigt 2023 (se diagram 81). Sparandet gjorde därmed ett omslag från stora överskott 2022 till stora underskott. Den finansiella situationen försämrades snabbt till följd av höga prisökningar på insatsvaror och tillfälligt förhöjda kostnader för tjänstepensioner för att inflationssäkra kommunsektorns pensionsåtagande.

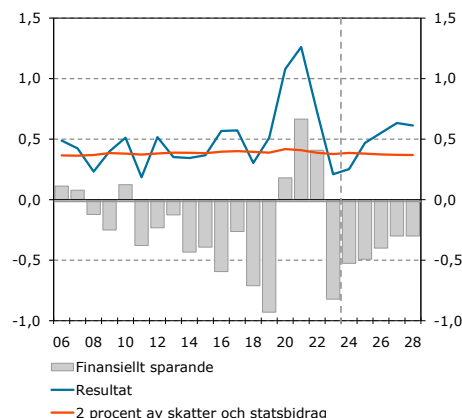
I budgetpropositionen för 2024 tillfördes kommunsektorn 16 miljarder kronor i statsbidrag, varav 10 miljarder är en permanent höjning av de generella statsbidragen.²⁰ Regeringen har också aviserat att regionerna tillförs ytterligare 6 miljarder kronor i vårändringsbudgeten i tillfälliga medel 2024.

Samtidigt utvecklas skatteunderlaget svagt i år när arbetsmarknaden försvagas (se diagram 82). Skatteunderlagets svaga utveckling tillsammans med svaga finanser i utgångsläget medför att kommuner och regioner trots tillskotten väntas genomföra kostnadsbesparingar 2024 och 2025 motsvarande totalt cirka 8 miljarder kronor för att förbättra den finansiella situationen.²¹ Besparingarna genomförs i första hand genom minskad sysselsättning och förbrukning av insatsvaror. Besparingsåtgärderna bidrar till att minska underskotten. Vissa kommuner och regioner som har möjlighet väntas också använda medel som tidigare avsatts i resultatutjämningsreserverna för att balansera låga resultat medan andra kommer att hänvisa till synnerliga skäl för att hantera underskotten.

År 2025 återgår pensionsavsättningarna till mer normala nivåer, vilket förbättrar kommunsektorns finansiella situation. Även tillväxten i skatteunderlaget ökar när sysselsättningen börjar stiga. Kommunsektorns finansiella sparande och resultat förbättras och blir ungefär i nivå med åren innan pandemin.

Diagram 81 Finansiellt sparande och resultat i kommunsektorn

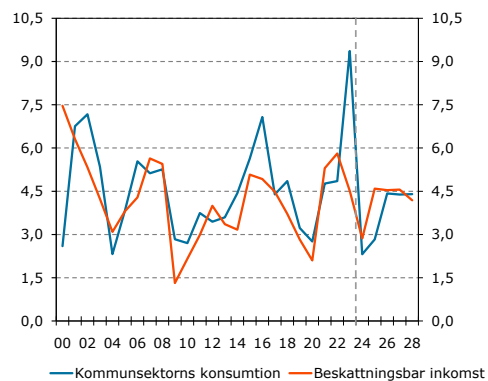
Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 82 Kommunsektorns konsumtion och skatteunderlaget

Procentuell förändring

Källor: Ekonomistyrningsverket, SCB och Konjunkturinstitutet.

²⁰ År 2024 beräknas kommunsektorns totala inkomster (exklusive kapitalförslitning) uppgå till ca 1 370 miljarder kronor enligt Nationalräkenskapernas definition. Av dessa är ca 920 miljarder kronor skatteinkomster och ca 300 miljarder kronor statsbidrag. Övriga inkomster utgör ca 150 miljarder kronor (huvudsakligen momsbidrag, kapitalinkomster, kommunal fastighetsavgift).

²¹ Detta är jämfört med en modellbaserad demografisk kostnadsframskrivning.

Transfereringarna ökar till följd av inflationen

De statliga sociala transfereringarna till hushåll har minskat successivt som andel av BNP de senaste cirka 20 åren. I år ökar de något som andel av BNP (se diagram 83). Den främsta orsaken är en historiskt hög uppräknings av prisbasbeloppet 2024, som beräknas utifrån KPI ett år tidigare. Uppräknings av prisbasbeloppet påverkar en rad sociala transfereringar till hushållen (se diagram 84). Särskilt stor är inverkan på garantipensionen, där prisbasbeloppet påverkar både antalet pensionärer som får garantipension och storleken på utbetalningarna.²²

Även den försämrade konjunkturen leder till att transfereringar till hushållen ökar i år. Det beror främst på att utgifterna för a-kassa och aktivitetsstöd ökar när arbetsmarknaden försämras. Högre arbetslöshet leder även till att utgifterna för studieersättning ökar 2024, eftersom fler personer väntas studera när jobbchanserna försämras.

År 2025 växer prisbasbeloppet mer i linje med det historiska genomsnittet (se diagram 84), vilket får till följd att sociala transfereringar minskar något som andel av BNP.

Från och med i år betalar Sverige avgift både till Nato och den europeiska fredsfaciliteten. Trots det minskar de sammantagna transfereringarna till utlandet eftersom framför allt EU-avgiften, men även biståndsutgifterna, blir lägre än tidigare år. År 2025 leder en högre EU-avgift, främst genom högre BNI-baserad avgift, till att transfereringarna till utlandet stiger och som andel av BNP närmar de sig sitt historiska snitt.

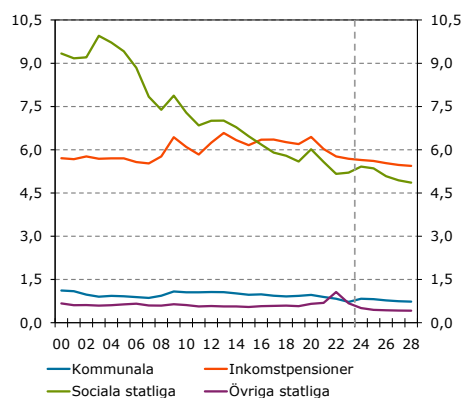
OFFENTLIG SEKTORS KAPITALNETTO STIGER

Den offentliga sektorns kapitalnetto, det vill säga nettot av de kapitalinkomster och kapitalutgifter som genereras av de finansiella tillgångarna och skulderna, minskade som andel av BNP 2023. Stigande räntor medförde högre utgifter samtidigt som aktieutdelningarna från de statliga bolagen blev lägre jämfört med 2022 då de var exceptionellt höga (se diagram 85). I både staten och kommunsektorn fortsätter ränteutgifterna att överstiga ränteinkomsterna, vilket tynger det finansiella sparandet, dock i mindre utsträckning än tidigare. Det negativa räntenettet i staten och kommunsektorn motverkas delvis, men inte fullt ut, av ett positivt räntenetto i ålderspensionssystemet. Den offentliga sektorns räntenetto förbättras successivt framöver i takt med att räntorna vänder nedåt.

²² För en mer detaljerad genomgång av hur prisbasbeloppet påverkar olika sociala transfereringar, se fördjupning "Inflationens påverkan på den offentliga sektorns inkomster och utgifter" i Konjunkturläget december 2022.

Diagram 83 Offentliga transfereringar till hushåll

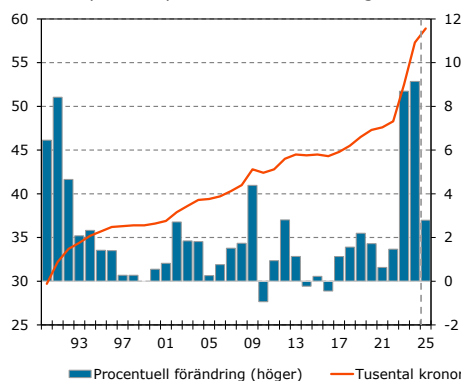
Procent av BNP

Anm. Elpriskompensationen som betalades ut under 2022 bokförs i Nationalräkenskaperna här under Övriga statliga transfereringar till hushåll. Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 84 Prisbasbelopp

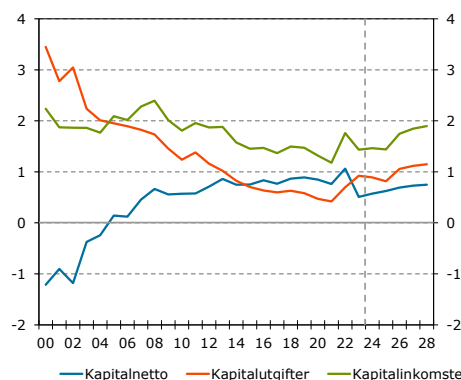
Nivå respektive procentuell förändring

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 85 Kapitalnetto

Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Aktieutdelningarna från statliga bolag väntas bli ungefär lika stora i år som förra året, vilket motverkar det negativa räntenettet. Nästa år minskar utdelningarna något, men bidrar fortsatt till att kapitalnettot är positivt. Ålderspensionssystemets kapitalinkomster ökar vilket innebär att den offentliga sektorns finansiella sparande stärks ytterligare. Sammantaget stärks den offentliga sektorns kapitalnetto från och med i år.

Statsbidrag till kommunsektorn i Konjunkturinstitutets finanspolitiska scenario

För scenarioåren 2026–2028 antas att kommunsektorns konsumtion och sysselsättning ökar i takt med en modellframskrivning baserad på den demografiska utvecklingen. Framskrivningen bygger bland annat på antagandet att personaltätheten bibehålls i verksamheterna (se marginalruta). I den demografiska framskrivningen ökar kostnadstrycket på kommunsektorn framöver när andelen äldre i befolkningen stiger. Från 2026 ökar konsumtionen med drygt 4 procent per år i löpande priser (se diagram 86).²³

I scenariot antas att den genomsnittliga kommunalskattesatsen är oförändrad, vilket innebär att staten finansierar alla kostnadsökningar via ökade statsbidrag. Skatteinkomsterna beror därför enbart på hur skatteunderlaget utvecklas. För att finansiera konsumtionen i scenariot antas att statsbidragen höjs.²⁴ Storleken på tillskotten bestäms utifrån konsumtionsutgifternas nivå samt antagandet att det finansiella sparandet i kommunsektorn når $-0,3$ procent av BNP, vilket Konjunkturinstitutet bedömer är förenligt med god ekonomisk hushållning. De finanspolitiska åtgärderna i form av statsbidrag uppgår i scenariot till 54 miljarder kronor till och med 2028, eller i genomsnitt 13 miljarder kronor per år 2025–2028. År 2025 är prognosen att regionerna gör kostnadsbesparingar på cirka 3 miljarder kronor jämfört med den demografiska modellen. Utan dessa skulle statsbidragen öka med 57 miljarder kronor i kalkylen.

Antagandena i framskrivningen ger en utveckling som är förhållandevis lik den historiska utvecklingen. Under perioden 2005–2023 ökade kommunsektorns konsumtion ungefär i takt med en ren demografiskt baserad beräkning för

²³ Utvecklingen av konsumtionen i scenariot bygger på att det går att hitta utbildad personal i tillräcklig utsträckning för att bibehålla personaltätheten. Brist på utbildad personal kan innebära en lägre sysselsättningstillväxt i kommunsektorn framöver än vad det ekonomiska utrymmet medger.

²⁴ Höjda statsbidrag är en del av de ofinansierade åtgärderna i Konjunkturinstitutets finanspolitiska scenario. Storleken på åtgärderna påverkar den övriga fördelningen av budgetutrymmet.

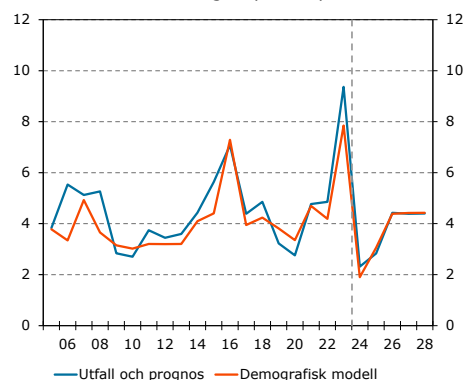
Demografisk framskrivning av kommunal konsumtion

Konjunkturinstitutet använder en modell för att skriva fram de kommunala konsumtionsutgifterna med utgångspunkt i SCB:s befolkningsprognoser. Framskrivningarna görs för olika kommunala och regionala verksamheter (enligt klassificeringen COFOG) utifrån vikter för vilka åldersgrupper som nyttjar respektive verksamhet.

I modellen antas oförändrad personaltäthet i verksamheterna genom att sysselsättning och arbetade timmar ökar i takt med respektive demografiskt index. Vidare antas att förbrukningskostnaderna utgör en konstant andel av de totala produktionskostnaderna i löpande pris. Även andelen tjänster som köps in från näringslivet antas vara konstant i förhållande till den egna produktionen. Detsamma gäller andelen som finansieras via avgifter. Löner och priser följer utvecklingen i ekonomin som helhet.

Diagram 86 Kommunsektorns konsumtion

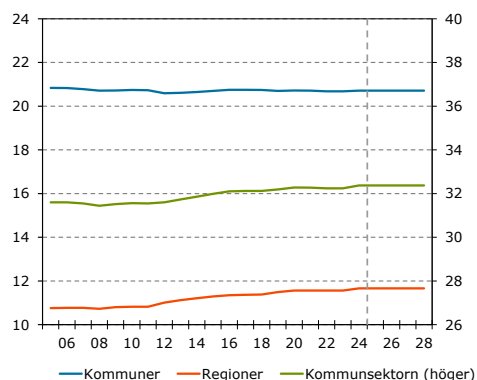
Procentuell förändring, löpande priser

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 87 Kommunala skattesatser

Procent

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

motsvarande period. Den faktiska utvecklingen var i genomsnitt 0,3 procentenheter högre per år än enligt modellen (se diagram 86). Under samma period ökade den genomsnittliga kommunalskattesatsen något, med cirka 4 öre per år i genomsnitt, att jämföra med ett oförändrat skatteuttag i scenariot. Det är främst i regionerna som skatteuttaget har ökat (se diagram 87). Statsbidragen har sedan 2005 ökat något som andel av den kommunala konsumtionen.²⁵ I framskrivningen ligger de kvar på en ungefär konstant nivå (se diagram 88).

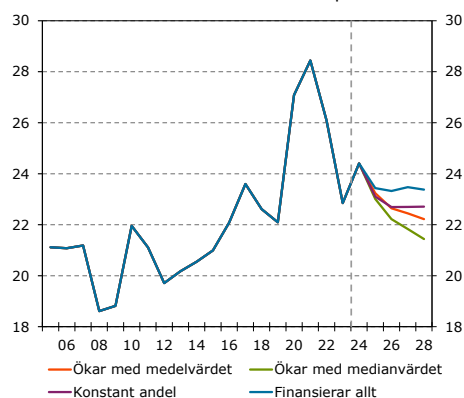
Konjunkturinstitutets antaganden kring statsbidragen i scenariot ska dock inte tolkas som att myndigheten anser att detta är den mest önskvärda hanteringen av de demografiska utmaningarna och fördelningen av budgetutrymmet. Även om den kommunala konsumtionen historiskt har ökat i ungefär samma takt som de demografiskt baserade kalkylerna visar, betyder det inte att den utvecklingen måste fortsätta framöver. Nedan redovisas några alternativa antaganden om framtida höjningar av statsbidragen.

Ett alternativt antagande är att statsbidragens nuvarande finansieringsandel skulle vara konstant framöver, efter att tillfälliga medel fallit bort. Detta skulle innebära höjningar om 48 miljarder kronor till och med 2028. Ett annat alternativt synsätt är att statsbidragen skulle öka med samma genomsnittliga belopp som under perioden 2005–2024. En ökning med medianvärdet motsvarar 7,5 miljarder kronor per år eller 30 miljarder kronor till och med 2028. En ökning med medelvärdet motsvarar 10 miljarder kronor per år eller 40 miljarder kronor till och med 2028. Sammantaget och baserat på den historiska utvecklingen skulle därmed statsbidragshöjningarna utifrån dessa olika perspektiv kunna förväntas ligga på mellan 30 och 57 miljarder till och med 2028.

Om Konjunkturinstitutet skulle använda ett annat antagande vad gäller statsbidragen i scenariot skulle detta kunna få effekter på såväl den kommunala konsumtionen och sysselsättningen som på kommunalskattesatsen och kommunsektorns finansiella sparande. I diagram 89 visas möjliga kombinationer av höjd skattesats och kostnadsbesparing vid olika antaganden om tilldelning av statsbidrag.²⁶

Diagram 88 Statsbidrag

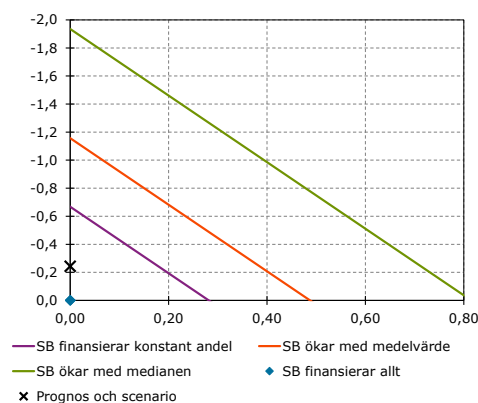
Andel av kommunal konsumtion i procent

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 89 Avvägning mellan kostnadsbesparingar och skattehöjningar i kommunsektorn 2025–2028

Kombinationer av lägre konsumtionsutgifter i procent (lodrät axel) och högre kommunalskattesats i kronor (vågrät axel)

Anm. Samband vid olika tilldelning av statsbidrag (SB) samt givet antagandet att finansiellt sparande i kommunsektorn når $-0,3$ procent av BNP 2028. Kostnadsbesparingarna är jämfört med en ren demografisk framskrivning av kommunal konsumtion.

Källor: Konjunkturinstitutet.

²⁵ Statsbidragen här utgör summan av generella och riktade statsbidrag, samt momsbidrag i nationalräkenskaper.

²⁶ En procent av de kommunala konsumtionsutgifterna motsvarar ungefär 14 miljarder kronor 2028. Ett alternativ till kostnadsbesparingar i verksamheten är att öka försäljningsinkomsterna via högre taxor och avgifter. För att få motsvarande inkomstökning måste försäljningspriserna öka med mellan 7 och 8 procent över hela perioden, utöver de prishöjningar som ges av den allmänna inflationen.

Sambanden i diagrammet gäller för situationen där kommunsektorns finansiella sparande når -0,3 procent av BNP 2028. Kostnadsbesparingarna är uttryckta i procent av den kommunala konsumtionen beräknad med den demografiska modellen 2025–2028. Höjningar av skattesatsen avläses på den vågräta axeln och kostnadsbesparingar på den lodräta axeln. Exempelvis innebär en höjning av statsbidragen med medelvärdet (röd linje, 40 miljarder kronor) en avvägning mellan kommunala skattehöjningar med cirka 50 öre *eller* kostnadsbesparingar på konsumtionen med 1,2 procent (eller en kombination av dessa längs linjen) samtidigt som god ekonomisk hushållning uppnås.

Det finansiella sparandet skulle också kunna tänkas bli lägre än -0,3 procent av BNP 2028, vilket skulle minska kostnadsbesparingarna/skattehöjningarna vid en given tilldelning av statsbidrag.²⁷ Ett lägre finansiellt sparande i kommunsektorn skulle dock innebära att även budgetutrymmet blir lägre eftersom det finansiella sparandet i staten då behöver vara högre i motsvarande grad för att offentlig sektor som helhet ska klara överskotts målet.

---

²⁷ Om kommunsektorns finansiella sparande i stället skulle uppgå till -0,4 procent av BNP 2028 minskar tillskotten som behövs med knappt 8 miljarder kronor, vilket motsvarar 22 öre i skatteuttag och 0,5 procent av den kommunala konsumtionen 2028. Det ackumulerade budgetutrymmet 2025–2028 skulle minska med motsvarande belopp eftersom sparandet i staten då skulle behöva vara 8 miljarder kronor högre 2028.

Tabell 12 Offentliga sektorns finanser

Miljardier kronor respektive procent av BNP, löpande priser

	2022	2023	2024	2025
Inkomster¹	2 871	2 947	3 015	3 143
<i>Procent av BNP</i>	48,1	46,8	46,9	47,1
Skatter och avgifter ²	2 487	2 556	2 615	2 728
<i>Skattekvot</i>	41,8	40,7	40,8	41,0
Kapitalinkomster	105	90	94	96
Övriga inkomster ³	279	300	306	319
Utgifter	2 801	2 981	3 098	3 172
<i>Procent av BNP</i>	46,9	47,4	48,2	47,6
Konsumtion	1 485	1 617	1 673	1 745
Transfereringar ²	987	995	1 043	1 033
Hushåll	767	775	802	817
Företag	126	127	157	115
Utland	94	93	85	101
Investeringar	286	311	324	339
Kapitalutgifter	42	58	57	54
Överföring till hushållen ⁴	0	0	0	17
Finansiellt sparande	70	-34	-83	-46
<i>Procent av BNP</i>	1,2	-0,5	-1,3	-0,7
Primärt finansiellt sparande ⁵	7	-66	-120	-88
<i>Procent av BNP</i>	0,1	-1,1	-1,9	-1,3
Strukturellt sparande	6	32	37	-17
<i>Procent av potentiell BNP</i>	0,1	0,5	0,6	-0,2
Maastrichtskuld	1 966	1 941	2 076	2 185
<i>Procent av BNP</i>	32,9	30,8	32,3	32,8

¹ Exklusive EU-skatter. Dessa ingår i skattekvoten men inte i den offentliga sektorns inkomster. ² Prognoserna för skatter och avgifter samt transfereringar baseras på 2024 års regelverk. ³ Bland annat transfereringar från utlandet och från a-kassorna samt inkomster av bokföringsteknisk karaktär såsom kapitalförslitning. ⁴ Beräkningsteknisk överföring till hushåll i form av skatter eller transfereringar. Avser de belopp som under kommande år behöver överföras mellan hushåll och offentlig sektor för att uppnå prognostiserad bana för det strukturella sparandet. Ett negativt tal innebär ett åtstramningsbehov i offentlig sektor, det vill säga att åtgärder vidtas med negativ effekt på hushållens disponibla inkomster, och ett positivt tal innebär ett utrymme för expansiva åtgärder. ⁵ Finansiellt sparande exklusive kapitalinkomster och kapitalutgifter.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Mindre åtstramande ekonomisk politik närmsta åren

Svensk ekonomi befinner sig i en lågkonjunktur som fördjupas under 2024, med stigande arbetslöshet till följd. Den fallande inflationen och en lågkonjunktur innebär att den ekonomiska politiken bör föras i en mindre åtstramande riktning under 2024 och 2025.

Konjunkturinstitutets bedömning är att det fortsatt är penningpolitiken som ska styra stabiliseringspolitikens inriktning samt stå för huvuddelen av omläggningen av den ekonomiska politiken såväl 2024 som 2025. Dels eftersom det finns utrymme att sänka styrräntan, dels eftersom lågkonjunkturen inte förväntas bli så djup att särskilda finanspolitiska stimulansåtgärder är påkallade. Sänkta räntor bedöms dessutom få ett relativt snabbt och balanserat genomslag på resursutnyttjandet i ekonomin.

Riksbanken väntas påbörja en sekvens av räntesänkningar under sommaren 2024 för att inflationen på något års sikt ska stabiliseras kring den målsatta nivån och att resursutnyttjandet balanseras. När det gäller hastigheten i räntesänkningarna finns fortsatt behov av avvägningar. En allt för snabb minskning av styrräntan kan leda till att inflationen åter tar fart eller stabiliseras på en nivå över inflationsmålet. Det är inte heller önskvärt att återvända till de tidigare mycket låga räntenivåerna eftersom dessa skapar risker för långsiktiga snedvridningar i ekonomin. Omvänt kan en allt för långsam minskning av styrräntan innebära en onödigt kraftig inbromsning av ekonomin och att inflationen hamnar på en nivå under inflationsmålet. Styrräntans nivå relativt styrräntan i omvärlden har också betydelse. En snabbare räntesänkning jämfört med exempelvis euroområdet kan leda till att kronan försvagas igen, vilket i sin tur leder till högre inflation.

Enligt Konjunkturinstitutets prognos ligger inflationen något under målnivån 2025, vilket skulle tala för en snabbare nedgång i styrräntan under 2024 än vad som nu antas. Givet risken för att inflationen åter tar fart kan det dock vara lämpligt att minska styrräntan i mer varsam takt. Det är även viktigt att ta hänsyn till att inflationen 2026 ligger på inflationsmålet.

Finanspolitiken för 2024 är i huvudsak redan fastlagd genom budgetpropositionen för 2024. Finanspolitiken för 2024 bedöms inte störa penningpolitiken i att föra inflationen åter till målnivån. Regeringen kommer att lämna sin budgetproposition för 2025 till riksdagen i september 2024. Då väntas inflationen ligga nära målet och arbetslösheten

fortsätta stiga. Lågkonjunkturen bedöms dock inte bli djup och uppgången i arbetslösheten förutses bli relativt begränsad. Konjunkturinstitutets bedömning är att finanspolitiken i detta läge främst bör stabilisera konjunkturen genom att låta de automatiska stabilisatorerna verka och anpassa antalet platser i arbetsmarknadspolitiska program och i utbildningssystemet. Dessutom kan finanspolitiken stötta kommuner och regioner med statsbidrag, men också stödja grupper som drabbas hårdare av lågkonjunkturen och där penningpolitiken inte når fram. De i denna prognos antagna ofinansierade finanspolitiska åtgärderna i budgetpropositionen för 2025 om ca 40 miljarder kronor bedöms vara välavvägda i förhållande till konjunkturläget, överskottsålet och Riksbankens förväntade räntesänkningar.

Osäkerhet i prognosen

Även om inflationstakten kan förväntas fortsätta avta under första halvan av 2024 finns osäkerheter kring hur mycket, samt både när och hur mycket den därefter stiger. Riksbanken förväntas inleda en serie räntesänkningar, men det är oklart vilken effekt de redan genomförda höjningarna har haft och vilken effekt sänkningarna får. Hushållens konsumtion ökade markant det fjärde kvartalet i fjol efter att tidigare ha minskat sedan halvårsskiftet 2022. Utvecklingen framåt är dock osäker och beror bland annat på hushållens sparbenägenhet. Osäkerheten kring geopolitiska motsättningar och vilka effekter dessa får för svensk ekonomi är fortfarande stor.

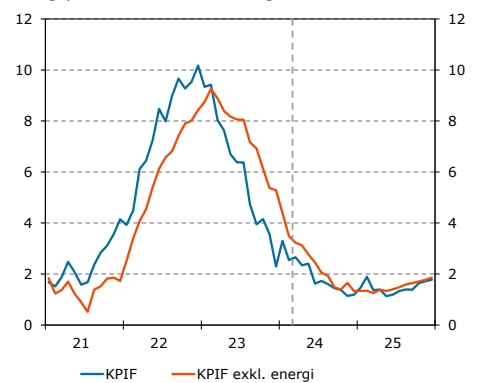
OSÄKER INFLATIONSUTVECKLING FRAMÖVER

Inflationstakten i både Sverige och Europa fortsätter att minska, och utfallen har i stort sett varit i linje med förväntningarna under ett års tid. Inflationsutvecklingen framöver är dock fortfarande osäker, både när det gäller nedgången i inflationen och hur snabbt och högt inflationen kan förväntas öka när den i framtiden förväntas stiga igen. Enligt prognosen förväntas KPIF-inflationen minska till 2 procent under mitten av 2024. Därefter fortsätter inflationen att minska och understiger Riksbankens mål vid årets slut (se diagram 90). Det finns flera faktorer som kan påverka inflationen i endera riktningen. Under 2023 har tjänstepriserna ökat snabbt, och prisutvecklingen förväntas vara relativt hög även i närtid inom många tjänstebranscher (se diagram 91). Det finns en risk att uppgången i tjänstepriserna inte dämpas lika snabbt som förutses i prognosen och att inflationen därför faller tillbaka långsammare. Inflationen kan även bli högre om vinsterna eller löneökningstakten accelererar snabbare än prognostiserat (se Alternativscenari: Högre inflation). Det finns också faktorer som kan leda till att inflationen blir lägre än i prognosen. Till exempel kan tidigare genomförda räntehöjningar dämpa tillväxten i ekonomin mer än förväntat eller så kan hushållens sparkvot fortsätta vara på en hög nivå och därmed leda till en lägre efterfrågan i ekonomin, vilket i sin tur kan innebära att inflationstrycket minskar snabbare än prognostiserat.

Företagens prissättningsbeteende utgör en osäkerhet på såväl kort som längre sikt. Historiskt har företagen ändrat sina priser relativt sällan, men under de senaste årens inflationsuppgång ändrade företagen sina priser mer frekvent och reagerade därmed snabbare på kostnadsökningar. Om företagens prissättningsbeteende långvarigt ändrats till att reagera snabbare och starkare på kostnadsförändringar kan svängningarna i inflationen framöver bli större än vad de varit de senaste decennierna.

Diagram 90 Konsumentpriser

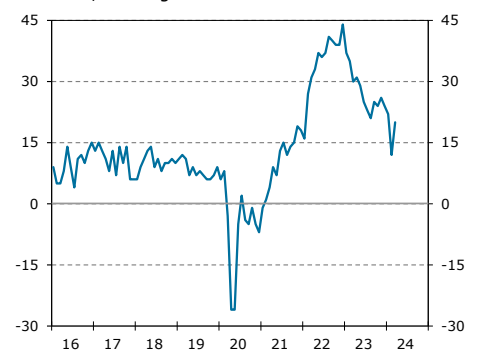
Årlig procentuell förändring, månadsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 91 Förväntningar på försäljningspriser på 3 månaders sikt bland tjänsteföretagen

Nettotal, säsongrensade månadsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

OSÄKRA EFFEKTER AV RÄNTEHÖJNINGARNA

Konjunkturinstitutet antar att Riksbanken påbörjar en serie räntesänkningar i juni 2024. De antagna räntesänkningarna inleds något senare men sker sedan i en snabbare takt än vad terminsprissättningen antyder (se diagram 92)²⁸. Det är dock osäkert hur stora effekter de tidigare genomförda räntehöjningarna och kommande räntesänkningar kommer att få på ekonomin framöver då penningpolitiken verkar med fördröjning.

HUR UTVECKLAS HUSHÄLLENS KONSUMTION FRAMÖVER?

Hushållens konsumtion har utvecklats svagt sedan 2022. Under fjärde kvartalet 2023 ökade dock konsumtionen igen, och hushållens konfidensindikator fortsätter stiga, även om den fortfarande ligger på en låg nivå (se diagram 93). Det är dock osäkert hur hushållens konsumtion utvecklas framöver. Om sparkvoten faller tillbaka snabbare än prognostiserat kan det leda till en starkare konsumtionsutveckling (se Alternativscenario: Högre konsumtionsstillväxt).

ÖKADE GEOPOLITISKA MOTSÄTTNINGAR I VÄRLDEN

Det råder fortsatt stor osäkerhet kring kriget i Ukraina och konflikten i Mellanöstern. Även om konflikten i Mellanöstern påverkar globala sjöfartsrutter och därmed fraktpriser, har de ekonomiska effekterna hittills varit begränsade. Det finns dock en risk att konflikten i Mellanöstern eskalerar och därigenom får en större påverkan på råvaru- och fraktpriser. Även kriget i Ukraina kan ge upphov till förnyad osäkerhet bland företag och hushåll runt om i Europa och hämma den ekonomiska aktiviteten. Förutom kriget i Ukraina och Mellanöstern riskerar även ökade inslag av protektionism och befintliga geopolitiska spänningar, särskilt mellan USA och Kina, att få konsekvenser för internationella samarbeten och global handel. Det skulle på sikt kunna dämpa svensk utrikeshandel och produktion.

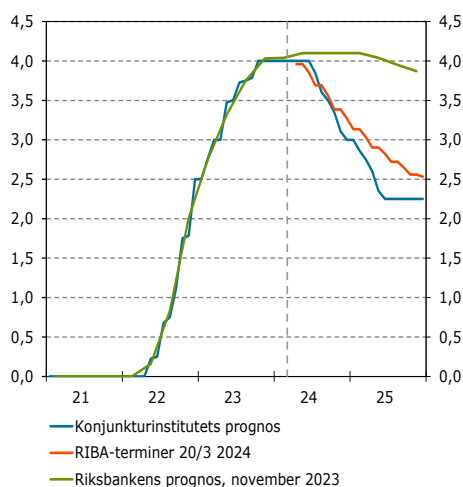
UTMANINGAR FÖR BNP-PROGNOSEN

Som alltid finns det ett antal utmaningar med att göra prognos på BNP, vilka bidrar till prognosfel och osäkerhet. Revideringar i utfallet på grund av att SCB får tillgång till bättre statistik ändrar historiken vilket även kan påverka förutsättningarna för det framtida förloppet (se fördjupning ”BNP revideras återkommande”). Utrikeshandeln med tjänster har utvecklats starkt efter pandemin och det är svårt att förstå utvecklingen utifrån de vanliga analysramarna för handel och i och med det fastslå om utvecklingstakten permanent ska vara starkare (se grårutan ”Stark tillväxt i utrikeshandel med tjänster efter pandemin”). Investeringar och lagerinvesteringar varierar ofta kraftigt, vilket gör det

²⁸ RIBA är terminskontrakt baserade på framtida genomsnittlig styrränta mellan terminernas avräkningsdagar. Avräkningsdagarna är tredje onsdagen i mars, juni, september respektive december. Riksbankens prognos avser kvartalsvärden.

Diagram 92 Styrränta

Procent, månads- respektive kvartalsvärden

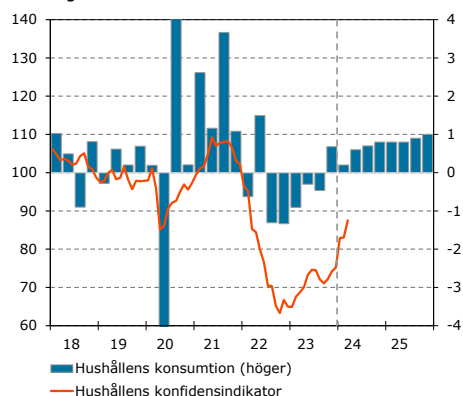

Anm. Se fotnot 28.

Källor: Nasdaq OMX, Riksbanken, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Diagram 93 Hushållens konfidensindikator och hushållens konsumtion

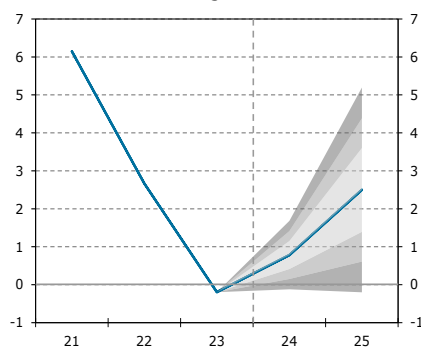
Index medelvärde=100, säsongsrensade månadsvärden respektive procentuell förändring, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 94 Osäkerhetsintervall för BNP-prognosen

Procentuell förändring

Anm. Avser den procentuella utvecklingen av säsongsrensad BNP i fasta priser.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

svårt att bedöma hur de utvecklas framöver. För tillfället kan det vara så att företagen väljer att ha större buffertar av vissa typer av lager än man tidigare haft, men hur stor denna förändring i så fall blir är också svårbedömt.

BNP-utvecklingen stäms av mellan användnings- och produktionssidan av ekonomin. För 2023 har produktionssidan generellt utvecklats klart svagare. Det är svårt att i förhand göra prognos på denna skillnad och hur den ska fördelas ut på BNP:s komponenter.

Prognosfelens storlek

Prognoser är alltid behäftade med osäkerhet. För att illustrera nivån på prognososäkerheten visas diagram 94, diagram 95 och diagram 96 osäkerhetsintervall runt prognoserna för BNP-tillväxten, den relativa arbetslösheten och inflationen enligt KPIF för åren 2024 och 2025. Intervallerna baseras på Konjunkturinstitutets historiska prognososäkerhet för prognoser som görs under första kvartalet, det vill säga prognoser från Konjunkturläget mars. Diagram 94 visar bland annat att prognosen för BNP-tillväxten 2024 är 0,8 procent. Prognososäkerheten innebär att med 90 procents säkerhet kommer BNP-tillväxten 2024 att ligga mellan -0,1 och 1,7 procent.

Alternativscenario: Högre inflation

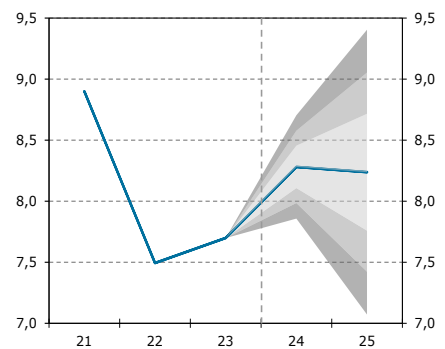
Den snabba uppgången i inflationen som inleddes under 2021 har hittills följts av en nästan lika snabb nedgång som väntas fortsätta. Det finns dock en risk att nedgången i inflationen bromsar in och att nedgången mot 2-procentsmålet tar längre tid. I detta alternativscenario undersöks vilka konsekvenser detta kan få för svensk ekonomi. I de diagram som följer nedan illustreras utvecklingen i alternativscenarioet med röda linjer.

BAKGRUND OCH SCENARIOANTAGANDEN

I Konjunkturinstitutets huvudscenario förutses att vinstandelen²⁹ i näringslivet faller tillbaka och att löneökningarna förblir måttliga. Detta alternativscenario utgår från att företagens prissättningsbeteende leder till att företagen höjer priserna mer än i huvudscenarioet och att vinsterna därmed stiger. Samtidigt antas också att arbetstagsarsidan, i ljuset av vinstutvecklingen, på sikt vill se en snabbare återhämtning i reallönerna. Detta mynnar ut i större nominella löneökningar och sammantaget en mer utdragen inflationsnedgång.

Diagram 95 Osäkerhetsintervall för arbetslöshetsprognosen

Procent av arbetskraften

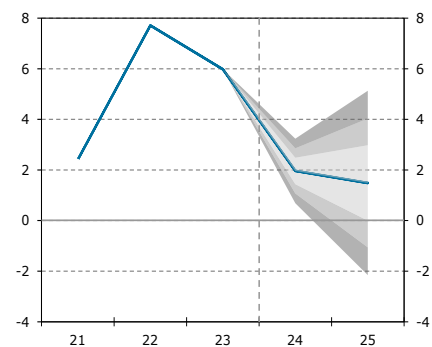

Anm. Avser arbetslösa i åldern 15–74 i procent av arbetskraften enligt AKU, säsongrensats.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 96 Osäkerhetsintervall för inflationsprognosen, KPIF

Procent

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Vad är ett alternativscenario?

I detta avsnitt beskrivs alternativa utvecklingar av ekonomin jämfört med prognosen för åren 2024–2025 samt det medelfristiga scenario som följer för de närmaste åren därpå. I avsnittet beskrivs hur de ekonomiska förutsättningarna kan skilja sig från prognosen och huvudscenarioet, och vilka effekter dessa alternativa förutsättningar kan ha på den svenska ekonomin.

Alternativscenarioerna är framtagna med Konjunkturinstitutets allmän-jämviktsmodell SELMA. Analysen som presenteras är helt och hållet modellbaserad och därmed en konsekvens av de antaganden som gjorts i modellen. För mer information om SELMA, se "SELMA - Technical documentation" och "SELMA - Icke-teknisk beskrivning" på www.konj.se.

²⁹ Andelen av förädlingsvärdet som tillfaller arbetskraften benämns löneandelen. Resterande andel går till kapitalägare och benämns vinstandelen.

I alternativscenariot antas att Riksbanken reagerar främst på inflationens utveckling men förhållandevis lite på hur arbetslösheten utvecklas.³⁰ Mot bakgrund av att en stor andel av löneökningarna redan är avtalade för 2024 antas också att effekten på löneinflationen initialt blir begränsad, men tilltar under 2025.³¹

HÖGRE PRISER OCH LÖNER LEDER TILL HÖGRE RÄNTA OCH LÄGRE TILLVÄXT

I alternativscenariot blir löneökningstakten högre än i huvudscenariot (se diagram 97). Detta förklaras delvis av den högre konsumentprisinflationen (se diagram 98) som gör att arbetstagarna kräver högre nominella löneökningar för att det ska ske en återhämtning i reallönerna. Samtidigt innebär den ytterligare förhöjda vinstandelsnivån att kraven på löneökningar stiger ytterligare när arbetstagarna därefter vill se en snabbare återhämtning i lönerna andel av förädlingsvärdet.

Reallönetillväxten blir lägre under 2024 och 2025 jämfört med i huvudscenariot. Den relativt sett lägre köpkraften från hushållen har en dämpande effekt på efterfrågan av varor och tjänster, vilket medför att företagets efterfrågan på arbetskraft minskar och att arbetslösheten stiger mer (se diagram 99). Trots en större uppgång i arbetslösheten blir styrräntan högre i alternativscenariot eftersom Riksbanken fokuserar mer på att dämpa en mer envis inflation (se diagram 100).

En högre styrränta innebär att växelkursen initialt förstärks mer än i huvudscenariot, vilket får en negativ effekt på svensk export. Dessutom missgynnas svensk produktion av att importpriserna faller tillbaka mer än i prognos. Det gör det relativt billigare att importera än att producera inhemskt och därmed stiger importinnehållet i svensk konsumtion.

Hushållens minskade köpkraft gör att konsumtionstillväxten blir något lägre under 2024 och 2025 men tillväxten blir sedan något högre när tillväxten i reallöner börjar återhämta sig (se diagram 101). Som en följd av lägre efterfrågan från hushållen men också lägre export utvecklas investeringarna svagare i alternativscenariot under 2024–2026 (se diagram 102).

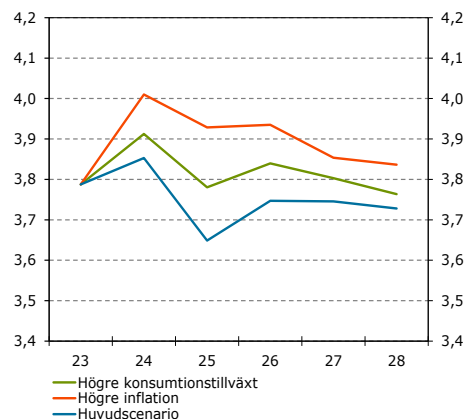
Sammantaget blir BNP-tillväxten lägre under 2024 och 2025 (se diagram 103), drivet av lägre tillväxt i privat konsumtion, privata investeringar samt i nettoexporten. Därmed blir lågkonjunkturen, mätt med BNP-gapet, djupare (se diagram 104).

De primära utgifterna i offentlig sektor ökar mer i alternativscenariot, drivet av ökade transfereringar till hushållen som följer

³⁰ I modellen beaktar Riksbanken utvecklingen av inflationen såväl som arbetslösheten. Det som skiljer sig i detta alternativscenariot är att Riksbanken lägger relativt mindre vikt vid arbetslösheten och relativt mer vikt vid inflationen än vad den vanligtvis gör.

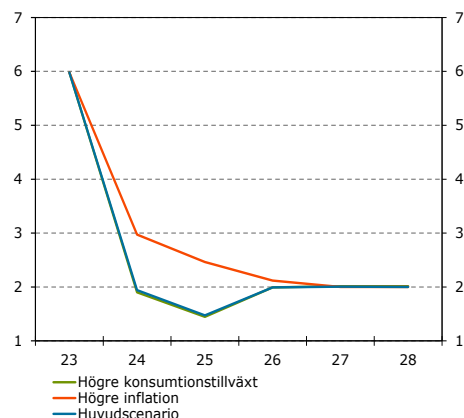
³¹ I verkligheten är löner trögörliga vilket i modellen uppnås genom att anta att det i varje given period endast är en viss andel av arbetstagarna som får möjlighet att uppdatera sina löner. Mot bakgrund av att en stor andel av löneökningarna redan är avtalade för 2024, bedömer Konjunkturinstitutet risken som liten att löneinflationen blir betydligt högre än vad som förväntas i huvudscenariot. Av denna anledning antas lönestelheten i modellen vara högre än normalt.

Diagram 97 Timlön i hela ekonomin
Procentuell förändring

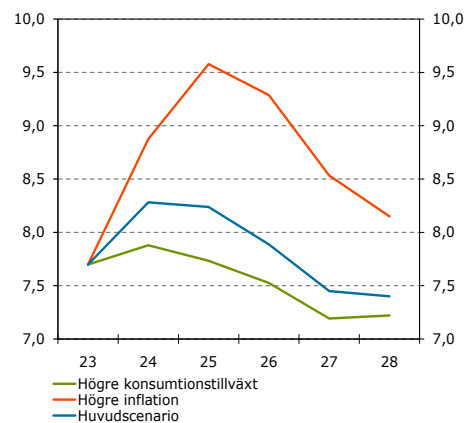
Källor: Medlingsinstitutet och Konjunkturinstitutet.

Diagram 98 KPIF-inflation
Procent

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 99 Arbetslöshet
Procent av arbetskraften

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

av den högre arbetslösheten. Primära inkomster blir tydligt lägre på grund av minskade skatteintäkter från framför allt konsumtion och arbete. Offentligt finansiellt sparande faller i alternativscenariot och detta leder till att den offentliga skulden ökar mer än i huvudscenariot (se diagram 105).

Alternativscenariot: Högre konsumtionstillväxt

Hushållens konsumtion föll mellan andra kvartalet 2022 och tredje kvartalet 2023. Konsumtionen växte därefter under det fjärde kvartalet 2023 och i Konjunkturinstitutets huvudscenario fortsätter den växa framöver och nå tillbaka till den pre-pandemiska trenden under 2026. Det är dock möjligt att hushållens sparande blir lägre jämfört med i huvudscenariot och att detta leder till högre tillväxt för konsumtionen. Detta alternativscenariot utgår från en sådan utveckling och studerar konsekvenserna som det kan få för andra delar av svensk ekonomi. I diagrammen illustreras utvecklingen i alternativscenariot med gröna linjer.

BAKGRUND OCH SCENARIOANTAGANDEN

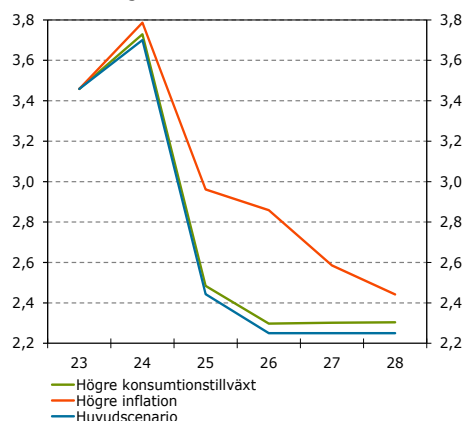
I Konjunkturinstitutets prognos befinner sig sparkvoten på relativt höga nivåer även under 2024 och 2025, för att sedan successivt falla tillbaka. Det är dock möjligt att en fortsatt nedgång i inflationen tillsammans med styrräntesänkningar leder till ökad optimism bland hushållen. Detta alternativscenariot utgår ifrån att en snabbare uppgång i stämningläget bland hushållen jämfört med vad som implicit antas i prognosen, vilket får dem att konsumera mer och spara mindre.

I alternativscenariot antas att Riksbanken reagerar främst på inflationens utveckling men relativt lite på hur arbetslösheten utvecklas.³²

HÖGRE KONSUMTIONSTILLVÄXT GÖR ATT UPPGÅNGEN I ARBETSLÖSHETEN BLIR MINDRE OCH ATT BNP-GAPET SLUTS TIDIGARE

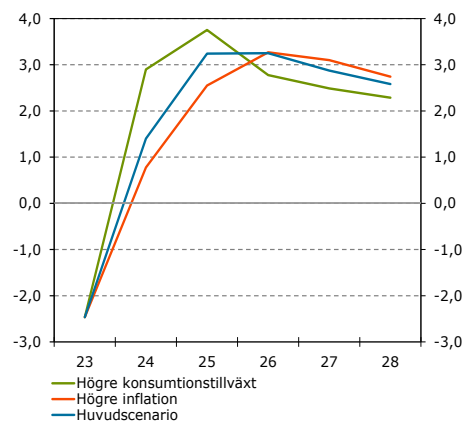
I Konjunkturinstitutets huvudscenariot ökar konsumtionen under 2024 och fortsätter växa i en relativt snabb takt 2025 och 2026. I alternativscenariot blir konsumtionstillväxten betydligt högre 2024 och 2025 och växer sedan något långsammare än i huvudscenariot under de tre efterföljande åren (se diagram 101).³³

Diagram 100 Riksbankens styrränta
Procent, årsgenomsnitt

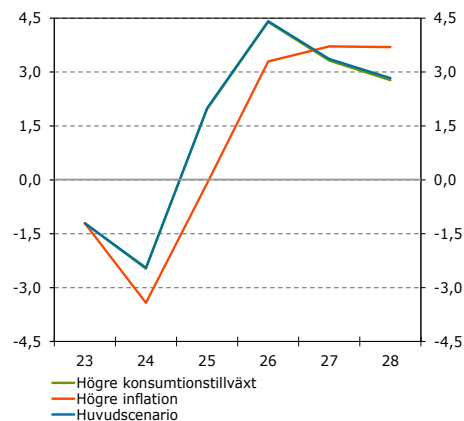
Källor: Riksbanken och Konjunkturinstitutet.

Diagram 101 Hushållens konsumtion
Procentuell förändring, fasta priser, kalenderkorrigerade värden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 102 Investeringar
Procentuell förändring, fasta priser, kalenderkorrigerade värden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

³² I modellen beaktar Riksbanken utvecklingen av inflationen såväl som arbetslösheten. Det som skiljer sig i detta alternativscenariot är att de lägger relativt mindre vikt vid arbetslösheten och relativt mer vikt vid inflationen än vad de vanligtvis gör.

³³ Trots att tillväxttakten är lägre efter 2025 är nivån på konsumtionen högre i alternativscenariot till och med år 2028.

Hushållens ökning i konsumtion finansieras delvis av ett minskat sparande. En ökad efterfrågan på privat konsumtion leder till en relativt sett starkare utveckling för sysselsättningen och arbetslösheten ökar mindre än i huvudscenariot (se diagram 99). Den högre efterfrågan på arbetskraft leder till att nominella löner ökar något mer (se diagram 97).

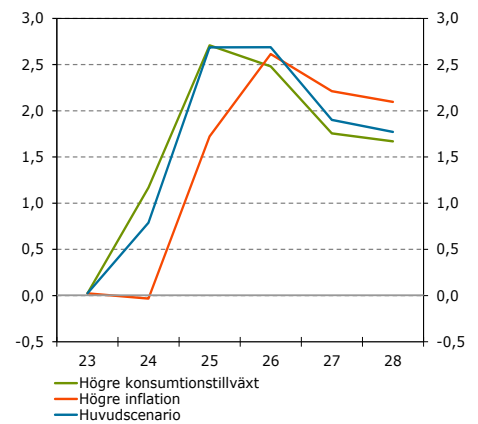
KPIF-inflationen är marginellt lägre i alternativscenariot, jämfört med huvudscenariot (se diagram 98). Ett ökat kostnadstryck på grund av högre löner motverkas bland annat av något lägre importpriser som följer av en förstärkning av växelkursen. Förstärkningen av växelkursen beror främst på att styrräntan blir marginellt högre i alternativscenariot på grund av en lägre arbetslöshet (se diagram 100). Detta trots att det i alternativscenariot antas att Riksbanken lägger relativt mindre vikt vid arbetslösheten i sina beslut om styrräntan.

Växelkursförstärkningen har en negativ effekt på svensk export, som utvecklas svagare än i huvudscenariot. Samtidigt är importtillväxten starkare i alternativscenariot, som en följd av ökad inhemsk efterfrågan och billigare import. BNP-tillväxten blir trots detta högre i alternativscenariot under 2024 (se diagram 103), driven av en ökad inhemsk hushållskonsumtion. Efterfrågeökningen innebär att BNP kommer att vara högre även under 2025–2027 och att BNP-gapet sluts tidigare, men tillväxttakten kommer att vara något lägre efter 2025 eftersom en större del av tillväxten infaller tidigare.

Eftersom uppgången i arbetslösheten inte blir lika stor som i prognosen ökar transfereringarna till hushållen mindre. Samtidigt stötts offentliga finanser av ökade inkomstskatteintäkter och konsumtionsskatteintäkter. Högre offentliga inkomster tillsammans med lägre utgifter gör att den offentliga skulden ökar mindre än i huvudscenariot (se diagram 105).

Diagram 103 Svensk BNP

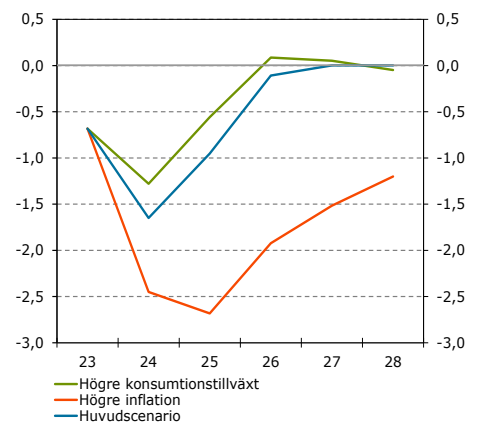
Procentuell förändring, fasta priser, kalenderkorrigerade värden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 104 Svenskt BNP-gap

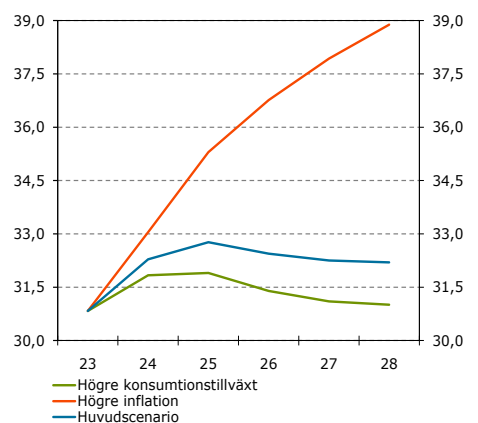
Procent av potentiell BNP

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 105 Maastrichtskuld

Procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

FÖRDJUPNING

BNP revideras återkommande

SCB publicerar varje kvartal ett första utfall för BNP som sedan ofta revideras. Att utfallen revideras i takt med att bättre data blir tillgängligt är både naturligt och viktigt. Revideringarna bidrar dock till att prognoser blir mer osäkra. De två senaste åren har revideringarna varit större än historiskt och det första utfallet har generellt underskattat årstillväxttakten. Över en längre tidsperiod finns det dock ingen systematisk över- eller underskattning av de första publicerade utfallen.

SCB publicerar kvartalsvisa nationalräkenskaper, där BNP ingår, ungefär 60 dagar efter kvartalets slut. Kvartalsutfallen bygger på preliminär statistik och revideras successivt i takt med att mer information samlas in. Helårsberäkningarna publiceras 17 månader efter att referensåret är slut, det vill säga i år (2024) publiceras årsberäkningar för 2022. Årsberäkningarna bygger på ett mer omfattande och detaljerat underlag än kvartalsberäkningarna. Utöver det genomförs även en allmän översyn ungefär vart femte år som också kan medföra att statistiken revideras. Metoden för såväl beräkningar som revideringar anges i det europeiska nationalräkenskapssystemet (ENS 2010), vilket är en förordning som gäller i EU:s medlemsländer.

Att nationalräkenskaperna revideras, i takt med att mer tillförlitlig statistik görs tillgänglig, är naturligt. Det är viktigt att statistiken speglar den faktiska utvecklingen på ett så korrekt sätt som möjligt. Att den första publicerade statistiken inte alltid visar samma bild av det ekonomiska läget som senare publiceringar gör det dock svårare för både prognosmakare och ekonomiska beslutsfattare. Det är viktigt att ha i åtanke när ekonomisk politik utvärderas, då senare publicerad statistik kan ge en annan bild av ekonomin än vad som var fallet när besluten fattades.

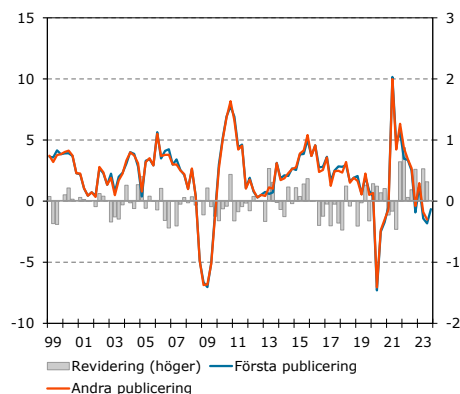
I denna fördjupning analyseras hur statistiken för svensk BNP har reviderats och om det finns någon systematik i revideringarna. Tidsperioden som analyseras sträcker sig från första kvartalet 1999 fram till i dag och den data som analyseras är BNP (icke säsongrensad) i fasta priser.

INGEN SYSTEMATISK ÖVER- ELLER UNDERSKATTNING AV BNP-TILLVÄXTEN

Diagram 106 visar BNP-tillväxten baserad på data från det första och det andra publiceringstillfället, som publiceras ett kvartal senare. Diagram 107 visar också BNP-tillväxten baserad på data från det första publiceringstillfället men jämför utfall i stället med data från den senaste publiceringen av

Diagram 106 Revideringar av BNP vid andra publiceringstillfället

Årlig procentuell förändring respektive procentenheter, kvartalsvärden

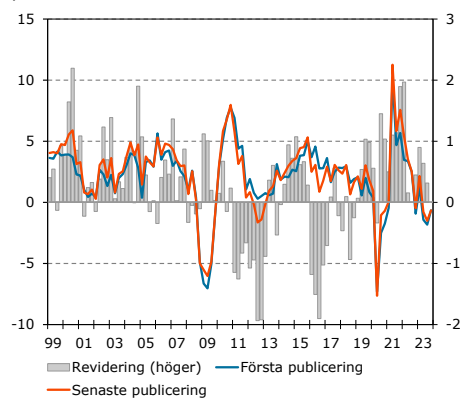

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Anm. Första publicering publiceras ca 60 dagar efter kvartalets slut. Andra publicering publiceras ca 120 dagar efter kvartalets slut.

Diagram 107 Revideringar av BNP vid senaste publiceringstillfället

Årlig procentuell förändring respektive procentenheter, kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Anm. Första publicering publiceras ca 60 dagar efter kvartalets slut. Senaste publicering avser publiceringen 29 februari 2024.

nationalräkenskaperna (det vill säga den 29 februari 2024). Staplarna visar hur årstillväxten har reviderats mellan publiceringarna. Diagram 106 visar att revideringarna det senaste året har varit relativt stora och för de åtta senaste kvartalen har tillväxttakten varje gång reviderats upp vid det andra publiceringstillfället. Om den första publiceringen i stället jämförs med den senaste har BNP-tillväxten underskattats sedan det tredje kvartalet 2020 (se diagram 107). Det är dock viktigt att ha i åtanke att detta är en period med kraftiga förändringar i BNP, framför allt under 2020 och 2021. Då bidrog pandemin till ett stort fall i BNP 2020 som sedan hämtades upp 2021.

Över hela tidsperioden 1999–2023 har BNP-tillväxten i genomsnitt reviderats upp med 0,3 procentenheter mellan det första publiceringstillfället och det senaste (se diagram 106). En statistisk analys visar dock att medelvärdet av revideringarna inte är signifikant skilt från noll.³⁴ Det går därmed inte att fastslå att det har funnits någon systematisk underskattning (eller bias) i den första publiceringen av BNP. För tidsperioden 2010–2023 är den genomsnittliga revideringen noll. Detsamma gäller för revideringarna mellan det första och det andra publiceringstillfället. Det innebär att användare generellt bör utgå från att det första preliminära utfallet kommer att revideras men att det inte går att förutsäga riktningen eller den exakta storleken på revideringen.

RELATIVT LÅG VOLATILITET I REVIDERINGARNA

Ett annat sätt att analysera det första BNP-utfallet är att titta på standardavvikelsen i revideringarna, det vill säga volatiliteten i tidsserien för revideringarna (de gråa staplarna i diagrammen). Om volatiliteten är stor indikerar det att första publiceringstillfallets statistik ger en relativt osäker bild av den ekonomiska utvecklingen. Om de gråa staplarna i diagram 106 och diagram 107 jämförs syns tydligt att volatiliteten är större i revideringen som sker vid det senaste publiceringstillfället (se diagram 107) än vid det andra publiceringstillfället (se diagram 106). Detta är inte oväntat då mer och bättre underlag som kan användas för att revidera statistiken successivt blir tillgängligt. Metodförändringar som genomförts mellan 1999 och i dag kan också ha bidragit till detta mönster. I tabell 13 redovisas hur stor volatiliteten är mätt som standardavvikelse. Som tabellen visar ökar den i takt med att revideringshorisonten växer. För att tolka storleken på

³⁴ Om revideringarna definieras enligt $r_{j,t} = x_{j,t} - x_{f,t}$ (där $x_{f,t}$ är första publicerade utfall för kvartal t och där $x_{j,t}$ är utfallet för kvartal t publicerat j kvartal efter det första publicerade utfallet) kan ett test av väntevärdesriktighet (vilket är detsamma som den genomsnittliga revideringen) genomföras med hjälp av regressionen $r_{j,t} = c + e_t$. För att hantera seriell korrelation i residualerna används Newey-West-standardfel. Nollhypotesen om väntevärdesriktighet, dvs. $c=0$, kan inte förkastas på femprocentnivån.

volatiliteten kan den jämföras med volatiliteten i den underliggande tidsserien, det vill säga BNP-tillväxten i årstakt. Tabell 13 visar att volatiliteten i revideringarna är väsentligt lägre än volatiliteten i den underliggande tidsserien.

Tabell 13 Revideringar i BNP

Revidering	Volatilitet	Väntevärdesriktighet ^a
1	0,3	0,0
2	0,3	0,0
3	0,4	0,0
4	0,5	0,0
5	0,5	0,0
6	0,6	0,1
7	0,7	0,1
Senaste	0,8	0,3
Underliggande tidsserie (1999:1-2023:4)	2,9	

Anm. "Volatilitet" ger standardavvikelsen för revideringen beräknad för hela perioden. "Väntevärdesriktighet" ger parameterestimatet $\hat{\epsilon}$ från ekvationen i fotnot 34, vilket är detsamma som den genomsnittliga revideringen på horisonten i fråga. "Senaste" avser senast publicerade BNP-utfall. Ingen av parametrarna för väntevärdesriktighet är statistisk signifikant på femprocentnivå.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

BNP-INDIKATORN HAR UNDERSKATTAT TILLVÄXTEN

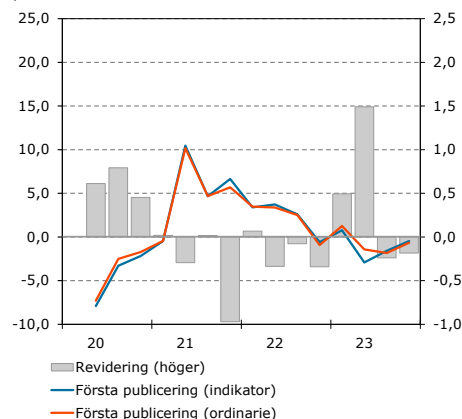
Sedan 2020 publicerar SCB en indikator för BNP. Den publiceras ungefär 30 dagar efter aktuellt kvartal och ungefär 30 dagar innan det första ordinarie BNP-utfallet. Indikatorn bygger på mer preliminär statistik än de ordinarie utfallen och ligger utanför den officiella statistiken. SCB klassar den som "statistik under uppbyggnad".

Diagram 108 och diagram 109 visar BNP-indikatorn vid det första publiceringstillfället samt ordinarie BNP vid det första respektive senaste publiceringstillfället. Det är viktigt att ha med sig att indikatorn har publicerats i mindre än fyra år. Dessutom är det under en period med stor volatilitet ur ett historiskt perspektiv. Diagram 109 visar att den första publiceringen av indikatorn tydligt har underskattat BNP-tillväxten så som den ser ut enligt det senaste ordinarie utfallet. Jämfört med den första ordinarie publiceringen av BNP finns det dock ingen lika tydlig bias (se diagram 108).

BNP-indikatorn är viktig för både prognosmakare och ekonomiska beslutsfattare då det ger en tidig indikation om läget i ekonomin. Men det är viktigt att ha med sig att den baseras på ett begränsat underlag. Därför är indikatorn framför allt värdefull för att upptäcka vändpunkter i ekonomin, som till exempel under pandemin.

Diagram 108 Revideringar av BNP-indikatorn vid första publiceringstillfället

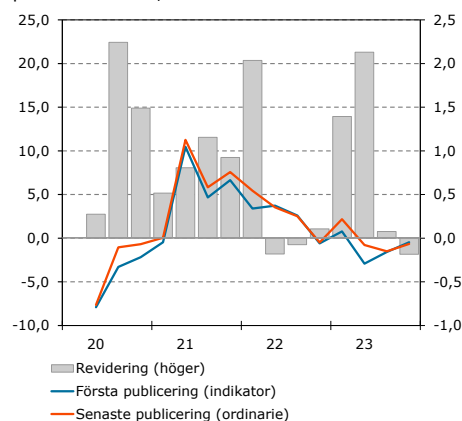
Årlig procentuell förändring respektive procentenheter, kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 109 Revideringar av BNP-indikatorn vid senaste publiceringstillfället

Årlig procentuell förändring respektive procentenheter, kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabellbilaga

Internationell konjunktur	60
Tabell A1 BNP i världen.....	60
Tabell A2 Konsumentpriser i världen.....	60
Tabell A3 Nyckeltal för euroområdet.....	60
Tabell A4 Nyckeltal för USA	61
Räntor och växelkurser.....	61
Tabell A5 Räntor och växelkurser.....	61
Konjunkturen i Sverige.....	62
Tabell A6 Försörjningsbalans	62
Tabell A7 Hushållens inkomster, konsumtionsutgifter och sparande.....	63
Tabell A8 Bytesbalans och finansiellt sparande	63
Tabell A9 Bruttonationalinkomst (BNI).....	64
Tabell A10 Produktion.....	64
Tabell A11 Arbetade timmar.....	64
Tabell A12 Produktivitet.....	65
Tabell A13 Arbetsmarknad	65
Tabell A14 Resursutnyttjande	66
Tabell A15 Timlön enligt konjunkturlönestatistiken.....	66
Tabell A16 Timlön och arbetskostnad i näringslivet enligt nationalräkenskaperna	67
Tabell A17 Tillförsel- och användningspriser	67
Tabell A18 Priser, kostnader och vinster i näringslivet.....	68
Tabell A19 Konsumentpriser.....	68
Offentliga finanser.....	69
Tabell A20 Offentliga sektorns finanser.....	69
Tabell A21 Statens finanser.....	70
Tabell A22 Ålderspensionssystemets finanser	71
Tabell A23 Kommunsektorns finanser	72
Tabell A24 Offentliga sektorns inkomster	73
Tabell A25 Offentliga sektorns utgifter	73
Tabell A26 Transfereringar från offentlig sektor till hushåll.....	74
Tabell A27 Basbelopp	74
Tabell A28 Inkomstindex, balansindex, inkomstpensioner och balanstal	74
Tabell A29 Statens budgetsaldo och skuld	75
Tabell A30 Utgiftstak för staten	75
Tabell A31 Finanspolitiska åtgärder.....	76

Internationell konjunktur

Tabell A1 BNP i världen

Procent av köpkraftsjusterad global BNP respektive procentuell förändring, fasta priser, kalenderkorrigerade värden

	Vikt¹	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Världen ²	100,0	3,5	3,2	2,9	3,0	3,0	2,9	2,8
KIX-vägd ³	74,9	3,0	1,4	1,5	2,1	2,1	2,0	1,9
USA	15,5	1,9	2,5	2,2	1,7	2,0	1,9	1,8
Euroområdet	12,0	3,5	0,5	0,5	1,7	1,7	1,5	1,4
Japan	3,8	0,9	1,9	0,7	1,0	0,8	0,6	0,6
Storbritannien	2,3	4,3	0,1	0,2	1,2	1,5	1,6	1,6
Sverige	0,4	2,7	0,0	0,8	2,7	2,7	1,9	1,8
Norge	0,3	3,0	0,8	1,1	1,6	1,8	1,8	1,8
Danmark	0,3	2,7	1,8	1,6	1,8	1,6	1,6	1,6
Kina	18,4	3,0	5,5	4,9	4,5	4,3	4,1	4,0
Svensk exportmarknad⁴	...	7,9	0,1	2,1	3,2	3,3	3,2	3,1

¹ Vikterna anger varje lands eller regions köpkraftskorrigerade andel av världens BNP. ² I tabellen visas ett urval av de länder Konjunkturinstitutet gör prognoser för. Världsaggregatet beräknas med hjälp av tidsvarierande köpkraftsjusterade BNP-vikter från IMF. ³ KIX-vägd BNP är ett aggregat som vägs samman med hjälp av Riksbankens KIX-vikter. I KIX ingår 32 av Sveriges handelspartners (för information om vilka länder som ingår i KIX, se www.konj.se). ⁴ Den svenska exportmarknaden avser den samlade importefterfrågan i de 32 länder som ingår i KIX. Respektive lands vikt utgörs av dess andel i svensk varuexport.

Källor: Eurostat, IMF, OECD, Macrobond, nationella källor, Riksbanken och Konjunkturinstitutet.

Tabell A2 Konsumentpriser i världen

Procentuell förändring

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
USA	4,7	8,0	4,1	2,8	2,3	2,3	2,3	2,3
Euroområdet	2,6	8,4	5,4	2,2	1,9	2,0	2,0	2,0
Japan	-0,2	2,5	3,3	2,4	2,0	1,7	1,5	1,5
Storbritannien	2,6	9,1	7,3	2,8	2,1	2,0	2,0	2,0
Sverige	2,4	7,7	6,0	1,9	1,5	2,0	2,0	2,0
Norge	3,9	6,3	5,7	3,2	2,1	2,0	2,0	2,0
Danmark	1,9	8,6	3,4	1,6	1,9	2,0	2,0	2,0
Kina	1,0	2,0	0,2	1,0	1,7	2,6	3,0	3,0

Anm. För EU-länder och Norge avses harmoniserade index för konsumentpriser (HIKP). För Sverige avses KPIF. Aggregatet för euroområdet är vägt med konsumtionsvikter från Eurostat.

Källor: OECD, Eurostat, U.S. Bureau of Labor Statistic, U.K. Office for National Statistics, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Tabell A3 Nyckeltal för euroområdet

Procentuell förändring, fasta priser, procent respektive nivå

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
BNP ¹	5,9	3,5	0,5	0,5	1,7	1,7	1,5	1,4
HIKP	2,6	8,4	5,4	2,2	1,9	2,0	2,0	2,0
Styrränta ²	0,00	2,50	4,50	3,50	2,25	2,25	2,25	2,25
Dagslåneränta, euroområdet ³	-0,6	1,9	3,9	2,9	1,8	1,8	1,8	1,9
Tioårig statsobligationsränta ⁴	-0,3	1,2	2,4	2,4	2,5	2,7	2,9	2,9
Dollar per euro ⁵	1,18	1,05	1,08	1,09	1,09	1,10	1,11	1,11

¹ Kalenderkorrigerade värden. ² Procent, vid slutet av året. Avser refinansräntan. ³ Procent, vid slutet av året. Avser €str. ⁴ Procent, årsgenomsnitt. Avser Tyskland. ⁵ Nivå.

Källor: ECB, Eurostat, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Tabell A4 Nyckeltal för USA

Procentuell förändring, fasta priser, procent respektive nivå

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
BNP ¹	5,8	1,9	2,5	2,2	1,7	2,0	1,9	1,8
KPI	4,7	8,0	4,1	2,8	2,3	2,3	2,3	2,3
Styrränta ²	0,25	4,50	5,50	4,75	3,25	2,50	2,50	2,50
Tioårig statsobligationsränta ³	1,4	3,0	4,0	4,0	3,6	3,4	3,2	3,1
Dollar per euro ⁴	1,18	1,05	1,08	1,09	1,09	1,10	1,11	1,11

¹ Kalenderkorrigerade värden. ² Procent, vid slutet av året. Avser övre gränsen i Federal Reserves styrräntaintervall. ³ Procent. ⁴ Nivå.

Källor: Bureau of Economic Analysis, Bureau of Labor Statistics, Federal Reserve, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Räntor och växelkurser

Tabell A5 Räntor och växelkurser

Procent, index 1992-11-18=100 respektive kronor per valutaenhet

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Vid slutet av året								
Styrränta, Sverige	0,00	2,50	4,00	3,00	2,25	2,25	2,25	2,25
Styrränta, KIX6-vägd ¹	-0,36	1,66	4,07	3,26	2,12	1,97	1,95	2,04
Årsgenomsnitt								
Styrränta, Sverige	0,00	0,75	3,46	3,70	2,44	2,25	2,25	2,25
5-årig svensk statsobligationsränta	0,0	1,6	2,6	2,3	2,3	2,5	2,6	2,7
10-årig svensk statsobligationsränta	0,3	1,5	2,5	2,4	2,5	2,7	2,8	2,9
KIX	114,3	121,1	127,5	125,0	123,2	120,5	118,9	118,8
Euro	10,14	10,63	11,47	11,33	11,17	10,93	10,80	10,80
Dollar	8,58	10,11	10,60	10,41	10,24	9,94	9,77	9,75

¹ Avser ett viktat genomsnitt av €str för euroområdet samt styrräntor i USA, Norge, Storbritannien, Danmark och Japan. Danmark betraktas i sammanvägningen som ett euroland. Vikterna är Riksbankens KIX-vikter normaliserade så att summan av vikterna för de 6 valutaregionerna är lika med 1.

Källor: Riksbanken, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Konjunkturen i Sverige

Tabell A6 Försörjningsbalans

Miljarder kronor respektive procentuell förändring, fasta priser

	Nivå 2022	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Hushållens konsumtionsutgifter ¹	2 622	2,3	-2,5	1,4	3,2	3,3	3,0	2,5
Varor	1 260	-2,0	-5,1	1,4	3,0	...	...	...
Tjänster exkl. bostadstjänster	816	9,1	-0,1	1,5	4,3	...	...	...
Bostadstjänster	459	1,9	1,7	1,8	1,6	...	...	...
Offentliga konsumtionsutgifter	1 485	-0,1	1,5	1,8	1,7	1,2	1,1	0,8
Staten	398	0,2	1,8	4,2	4,7	...	...	...
Kommunsektorn	1 088	-0,3	1,4	0,9	0,6	...	...	...
Fasta bruttoinvesteringar ²	1 620	6,2	-1,5	-2,4	1,7	4,7	3,6	2,5
Näringslivet exkl. bostäder	1 025	8,7	3,5	-1,1	0,5	...	...	...
Industrin	233	10,6	6,7	-0,3	-0,4	...	...	...
Övriga varubranscher	191	12,2	8,3	4,0	0,9	...	...	...
Tjänsterbranscher exkl. bostäder	601	7,0	0,8	-3,2	0,8	...	...	...
Bostäder	317	4,8	-22,2	-15,9	4,0	...	...	...
Offentliga myndigheter	269	-1,6	4,6	4,3	4,4	...	...	...
Inhemsk efterfrågan exkl. lager	5 728	2,7	-1,2	0,4	2,4	3,1	2,6	2,1
Lagerinvesteringar ³	81	1,1	-1,3	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0
Total inhemsk efterfrågan	5 808	3,8	-2,5	0,7	2,5	3,1	2,6	2,1
Export	3 157	6,5	3,3	0,8	3,6	3,7	2,9	2,1
Varor	2 214	3,2	1,5	0,4	4,2	...	...	...
Bearbetade varor	1 657	3,1	0,4	-0,1	5,1	...	...	...
Råvaror	557	3,4	4,7	2,0	1,8	...	...	...
Tjänster	943	14,7	7,6	1,7	2,2	...	...	...
Total efterfrågan	8 965	4,7	-0,4	0,8	2,9	3,3	2,7	2,1
Import	2 993	9,6	-0,9	0,7	3,7	4,2	4,0	3,0
Varor	2 002	2,4	-2,9	-0,4	4,0	...	...	...
Bearbetade varor	1 406	3,6	-2,8	-1,1	4,9	...	...	...
Råvaror	596	-0,3	-3,2	1,4	1,9	...	...	...
Tjänster	992	25,6	3,1	2,7	3,1	...	...	...
Nettoexport ³	163	-1,0	2,2	0,1	0,1	-0,1	-0,4	-0,4
BNP	5 972	2,7	-0,2	0,8	2,5	2,9	2,1	1,6
BNP per invånare ⁴	569	2,0	-0,8	0,2	2,0	2,4	1,6	1,2

¹ Inklusive hushållens icke-vinstdrivande organisationer samt nettot av hushållens konsumtion i utlandet och utländsk konsumtion i Sverige. ² Inklusive hushållens icke-vinstdrivande organisationer. ³ Förändring i procent av BNP föregående år. ⁴ Tusental kronor, löpande priser respektive procentuell förändring, fasta priser.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A7 Hushållens inkomster, konsumtionsutgifter och sparande

Miljarder kronor, löpande priser, respektive procentuell förändring

	Nivå	2022	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lönesumma, justerad för utland	2 280	6,5	5,5	3,6	4,6	5,0	4,9	4,3	
Timlön enligt NR ^{1,2}	285	3,9	3,3	2,8	3,5	3,7	3,7	3,7	
Arbetade timmar ^{1,3}	7 956	2,4	2,0	0,8	1,0	1,2	1,1	0,5	
Transfereringar från offentlig sektor, netto	755	5,9	0,9	3,0	2,3	1,6	2,2	2,6	
Kapitalinkomster, netto	368	3,1	-3,6	1,6	7,3	6,2	8,9	4,3	
Övriga inkomster, netto ⁴	357	8,4	7,7	5,3	9,3	-1,2	11,5	6,3	
Inkomster före skatt⁵	3 760	6,2	3,9	3,5	4,9	3,8	5,4	4,2	
Skatter och avgifter ⁶	983	0,6	0,9	-0,2	0,1	-0,1	0,2	0,0	
Disponibel inkomst	2 777	6,9	4,8	3,3	5,0	3,7	5,6	4,2	
Konsumentpris ⁷	...	6,8	6,3	1,6	1,4	2,1	2,1	2,1	
Real disponibel inkomst	2 777	0,1	-1,5	1,7	3,5	1,6	3,4	2,0	
per invånare ⁸	265	-0,6	-2,1	1,1	3,0	1,1	2,9	1,6	
Konsumtionsutgifter⁹	2 622	2,3	-2,5	1,4	3,2	3,3	3,0	2,5	
Sparande ¹⁰	392	13,0	14,4	14,0	13,8	12,3	12,5	12,0	
Nettosparande i avtals- och premiepensioner ¹⁰	237	7,9	8,3	7,7	7,2	7,2	7,0	6,8	
Eget sparande ¹⁰	155	5,1	6,1	6,3	6,6	5,1	5,5	5,1	
Finansiellt sparande ¹⁰	237	7,9	10,7	11,3	11,0	9,5	9,7	9,2	

¹ Kalenderkorrigerade värden. ² Kronor per timme. ³ Avser anställdas timmar, miljon. ⁴ I denna post ingår även beräknings- teknisk överföring till hushållen genom ändrade skatter och/eller transfereringar, se tabell A20. ⁵ Tillväxten i inkomster före skatt är en vägd summa av tillväxttakterna för lönesumma, transfereringar, kapitalinkomster och övriga inkomster. ⁶ Skatter och avgifters bidrag till disponibelinkomstens förändring, uttryckt i procentenheter. I denna post ingår statlig och kommunal inkomst- skatt, kapitalskatt, allmän pensionsavgift, skattereduktioner, fastighetsskatt och fastighetsavgift. ⁷ Implicitprisindex för hushållens konsumtionsutgifter. ⁸ Tusental kronor. ⁹ Fasta priser. ¹⁰ Första kolumnen avser sparande i miljarder kronor, resterande kol- umner avser sparandet i procent av disponibel inkomst och nettosparandet i avtals- och premiepensioner.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A8 Bytesbalans och finansiellt sparande

Miljarder kronor, löpande priser respektive procent

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Nettoexport	260	163	277	290	294	288	260	232
Varor	236	213	315	332	334	...	...	...
Tjänster	25	-49	-38	-41	-41	...	...	...
Löner, netto	8	10	14	14	14	14	14	15
Kapitalavkastning, netto	221	264	234	207	219	201	216	217
Transfereringar med mera, netto	-100	-106	-102	-93	-111	-121	-126	-136
Bytesbalans	389	332	423	419	416	382	364	328
Procent av BNP	7,1	5,6	6,7	6,5	6,2	5,4	5,0	4,3
Kapitaltransfereringar	0	4	0	-4	0	0	0	0
Finansiellt sparande	389	336	422	415	415	381	363	328
Procent av BNP	7,1	5,6	6,7	6,5	6,2	5,4	5,0	4,3

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A9 Bruttonationalinkomst (BNI)

Miljarder kronor, löpande priser samt tusental respektive procentuell förändring

	Nivå 2022	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
BNI	6 247	9,3	4,8	1,7	3,7	4,7	4,4	3,8
Deflator, inhemsk användning	...	7,0	6,2	1,3	1,3	2,2	2,3	2,3
Real BNI	...	2,1	-1,4	0,3	2,4	2,4	2,1	1,5
Befolkning ¹	10 487	0,7	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,4
Real BNI per invånare²	596	1,4	-2,0	-0,2	1,9	1,9	1,6	1,0

¹ Tusentals personer. ² Tusentals kronor.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A10 Produktion

Miljarder kronor respektive procentuell förändring, fasta priser, kalenderkorrigerade värden

	Nivå 2022	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Varubranscher	1 514	1,8	-2,3	1,0	1,6	...	...	...
varav industri	847	1,9	-5,8	-0,8	4,4	...	...	...
byggverksamhet	349	2,5	4,9	4,7	-3,9	...	...	...
Tjänstebanscher	2 711	3,7	1,3	0,8	3,8	...	...	...
Näringsliv	4 225	3,1	0,0	0,9	3,0	3,2	2,3	2,1
Offentliga myndigheter	1 014	0,8	1,1	0,8	1,4	0,4	0,4	0,6
BNP till baspris¹	5 304	2,6	0,2	0,9	2,7	2,7	1,9	1,8
Produktskatter/subventioner	655	3,0	-1,6	0,2	2,9	2,9	1,9	1,8
BNP till marknadspris	5 959	2,7	0,0	0,8	2,7	2,7	1,9	1,8

¹ Inklusive produktion i hushållens icke-vinstdrivande organisationer.

Anm. Med produktion avses förädlingsvärde.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A11 Arbetade timmar

Miljoner timmar respektive procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden

	Nivå 2022	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Varubranscher	1 918	1,2	1,3	-0,8	0,3	...	...	...
varav industri	966	0,6	1,0	-1,3	-0,1	...	...	...
byggverksamhet	650	1,4	2,6	-0,7	0,9	...	...	...
Tjänstebanscher	3 919	4,1	2,2	0,4	1,4	...	...	...
Näringsliv	5 837	3,1	1,9	0,0	1,1	1,4	1,3	0,5
Offentliga myndigheter	2 232	0,4	1,7	1,6	0,9	0,7	0,6	0,6
Hela ekonomin¹	8 238	2,3	1,8	0,4	1,0	1,2	1,1	0,5

¹ Inklusive hushållens icke-vinstdrivande organisationer.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A12 Produktivitet

Kronor per timme (baspris) respektive procentuell förändring, fasta priser, kalenderkorrigerade värden

	Nivå							
	2022	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Varubranscher	789	0,6	-3,6	1,8	1,2	...	...	...
varav industri	877	1,3	-6,7	0,5	4,5	...	...	...
byggverksamhet	537	1,1	2,3	5,5	-4,8	...	...	...
Tjänstebranscher	692	-0,4	-0,9	0,4	2,3	...	...	...
Näringsliv	724	-0,1	-1,8	0,9	1,9	1,8	1,0	1,6
Offentliga myndigheter	454	0,3	-0,6	-0,7	0,4	-0,3	-0,2	-0,1
Hela ekonomin¹	644	0,3	-1,5	0,4	1,6	1,4	0,8	1,2

¹ Inklusiva hushållens icke-vinstdrivande organisationer.

Anm. Avser förädlingsvärdet beräknat till baspris per arbetad timme.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A13 Arbetsmarknad

Tusental personer, procent respektive procentuell förändring

	Nivå							
	2022	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Arbetade timmar ¹	8 238	2,3	1,8	0,4	1,0	1,2	1,1	0,5
Medelarbetstid för sysselsatta ²	30,5	-0,7	0,4	0,8	0,2	0,0	0,1	0,0
Sysselsatta	5 199	3,1	1,4	-0,4	0,8	1,2	1,0	0,6
Sysselsättningsgrad ³	...	68,8	69,4	68,9	69,1	69,6	69,9	70,0
Arbetskraft	5 620	1,5	1,6	0,3	0,7	0,8	0,5	0,5
Arbetskraftsdeltagande ⁴	...	74,4	75,2	75,1	75,3	75,5	75,6	75,6
Arbetslöshet ⁵	421	7,5	7,7	8,3	8,2	7,9	7,4	7,4
Befolkning 15-74 år ⁶	7 553	0,5	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5	0,4

¹ Miljoner timmar, kalenderkorrigerade värden. ² Timmar per vecka, kalenderkorrigerade värden. ³ Andelen sysselsatta av befolkningen 15-74 år, procent. ⁴ Andelen personer i arbetskraften av befolkningen 15-74 år, procent. ⁵ Procent av arbetskraften.⁶ Enligt AKU:s definition av befolkningen, befolkningsprognos exklusive flyktingar med skydd under massflyktsdirektivet.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A14 Resursutnyttjande

Procent respektive procentuell förändring

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Arbetsmarknad								
Jämviktsarbetslöshet ¹	7,3	7,4	7,4	7,5	7,5	7,5	7,4	7,4
Faktisk arbetslöshet ²	8,9	7,5	7,7	8,3	8,2	7,9	7,4	7,4
Potentiellt arbetade timmar	0,5	1,2	1,8	1,5	0,8	0,6	0,5	0,5
varav potentiell sysselsättning	0,9	1,1	1,1	0,9	0,7	0,6	0,5	0,5
Faktiskt arbetade timmar ³	2,3	2,3	1,8	0,4	1,0	1,2	1,1	0,5
Arbetsmarknadsgap ⁴	-1,3	-0,2	-0,3	-1,4	-1,2	-0,6	0,0	0,0
Produktivitet								
Potentiell produktivitet	1,9	1,1	0,6	0,3	1,1	1,2	1,2	1,3
varav potentiell produktivitet, näringslivet	2,0	1,2	1,0	0,6	1,4	1,6	1,6	1,6
Faktisk produktivitet ³	3,7	0,4	-1,7	0,4	1,6	1,5	0,8	1,2
Produktivitetsgap ⁵	2,8	2,1	-0,3	-0,3	0,2	0,4	0,0	0,0
BNP								
Potentiell BNP	2,4	2,3	2,5	1,8	2,0	1,8	1,8	1,8
Faktisk BNP ³	6,0	2,7	0,0	0,8	2,7	2,7	1,9	1,8
BNP-gap ⁶	1,4	1,8	-0,7	-1,6	-1,0	-0,1	0,0	0,0
Potentiell BNP, löpande priser	5,2	8,4	8,0	3,2	3,0	4,2	4,2	3,8

¹ Nivå i procent av potentiell arbetskraft. ² Nivå i procent av arbetskraften. ³ Kalenderkorrigerade värden. ⁴ Skillnaden mellan faktiskt och potentiellt arbetade timmar uttryckt i procent av potentiellt arbetade timmar. ⁵ Skillnaden mellan faktisk och potentiell produktivitet uttryckt i procent av potentiell produktivitet. ⁶ Skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP uttryckt i procent av potentiell BNP.

Anm. De potentiella variablerna är också kalenderkorrigerade, i bemärkelsen att de ska spegla den kalenderkorrigerade nivån som hade observerats vid ett balanserat konjunkturläge.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A15 Timlön enligt konjunkturlönestatistiken

Procent respektive procentuell förändring

	Vikt	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Näringsliv	70	2,9	4,1	3,9	3,7	3,7	3,7	3,7
Varubranscher	21	2,7	3,9	3,8	3,6	...	...	...
varav industri	14	2,8	3,7	3,8	3,6	...	...	...
byggverksamhet	7	2,6	4,2	3,8	3,6	...	...	...
Tjänstebanscher	48	3,0	4,1	4,0	3,7	...	...	...
Kommunal sektor	24	2,2	3,2	3,6	3,5	...	...	...
Stat	6	2,6	2,9	4,1	3,7	...	...	...
Totalt	100	2,7	3,8	3,9	3,6	3,7	3,7	3,7
Real timlön (KPI) ¹	...	-5,6	-4,8	1,1	3,4	1,9	1,7	1,7
Real timlön (KPIF) ²	...	-5,0	-2,2	1,9	2,2	1,8	1,7	1,7

¹ Deflaterad med konsumentprisindex (KPI). ² Deflaterad med konsumentprisindex med fast bostadsränta (KPIF).

Källor: Medlingsinstitutet, SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A16 Timlön och arbetskostnad i näringslivet enligt nationalräkenskaperna

Kronor per timme, procent respektive procentuell förändring

	Nivå	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Ej kalenderkorrigerade värden								
Timlön ¹	295	4,1	3,9	3,1	4,2	3,1	3,2	4,3
Arbetsgivaravgifter ² (i procent av lönen)	...	41,9	41,5	42,5	42,5	43,5	43,8	43,5
Arbetskostnad per timme ³	418	3,6	3,7	3,8	4,2	3,8	3,3	4,1
Produktivitet ⁴	703	0,0	-1,5	0,9	2,4	...	...	...
Justerad enhetsarbetskostnad ⁵	...	3,6	5,3	2,9	1,7	...	...	...
Kalenderkorrigerade värden								
Timlön ¹	296	4,1	3,3	3,0	3,5	3,7	3,7	3,7
Arbetskostnad per timme ³	420	3,6	3,1	3,7	3,5	4,3	3,7	3,7
Produktivitet ⁴	706	0,0	-1,9	0,8	2,0	...	...	...
Justerad enhetsarbetskostnad ⁵	...	3,6	5,1	2,9	1,5	...	...	...

¹ Beräknat med enbart anställdas arbetade timmar. ² Kollektiva avgifter och löneskatter. ³ NR-lön och arbetsgivaravgifter. ⁴ Exklusive små- och fritidshus. ⁵ Exklusive små- och fritidshus samt justerad för antalet timmar utförda av egenföretagare.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A17 Tillförsel- och användningspriser

Procent respektive procentuell förändring

	Vikt	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
BNP	66,6	6,0	5,6	1,4	1,2	2,2	2,2	2,2
Offentliga myndigheter ^{1,2}	12,1	4,1	8,4	1,8	2,4	3,9	3,8	4,0
Näringsliv ²	47,2	6,9	5,6	1,3	0,9	1,7	1,8	1,8
Skattenetto	7,3	3,7	1,0	1,0	0,8	...	...	...
Import	33,4	19,2	5,2	-2,3	-1,7	-0,7	0,1	1,4
Bearbetade varor	15,7	15,6	7,3	-2,8	-1,3	...	...	...
Råvaror	6,6	48,2	-2,7	-3,7	-2,2	...	...	...
Tjänster	11,1	11,2	6,9	-0,8	-2,0	...	...	...
Tillförsel/användning³	100,0	10,1	5,5	0,2	0,2	1,2	1,5	1,9
Offentliga konsumtionsutgifter	16,6	5,7	7,3	1,7	2,5	3,3	3,2	3,5
Hushållens konsumtionsutgifter	29,2	6,8	6,3	1,6	1,4	2,1	2,1	2,1
Fasta investeringar	18,1	8,7	5,1	0,5	-0,2	1,5	1,6	1,5
Export	35,2	16,2	4,2	-1,9	-1,6	-0,7	0,1	1,2
Bearbetade varor	18,5	13,8	9,9	-2,3	-2,0	...	...	...
Råvaror	6,2	33,4	-11,9	-3,8	-2,2	...	...	...
Tjänster	10,5	11,8	4,1	0,0	-0,9	...	...	...

¹ Inklusivt hushållens icke-vinstdrivande organisationer. ² Förädlingsvärdepris beräknat till baspris. ³ Inklusivt lagerinvesteringar.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A18 Priser, kostnader och vinster i näringslivet

Miljarder kronor löpande priser, procentuell utveckling respektive procent

	Nivå 2022	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Förädlingsvärde ¹	4 218	8,8	5,3	2,5	3,7	5,3	4,4	3,7
Arbetade timmar, anställda ²	5 588	3,3	1,5	0,4	0,4	2,1	1,9	0,0
Arbetskostnad per timme ³	418	3,6	3,7	3,8	4,2	3,8	3,3	4,1
Total arbetskostnad ⁴	2 335	7,0	5,3	4,2	4,6	6,0	5,3	4,1
Bruttoöverskott	1 883	11,1	5,4	0,5	2,5	...	...	...
Vinstandel	...	44,6	44,7	43,8	43,3	42,9	42,4	42,2
Justerad vinstandel ⁵	...	40,6	40,7	40,1	39,5	39,1	38,6	38,4

¹ Beräknat till faktorpris. ² Miljoner timmar. ³ Kronor. ⁴ Inkluderar löneberoende övriga produktionskostnader för anställda. ⁵ Exklusive små- och fritidshus och justerad för antalet arbetade timmar utförda av egenföretagare.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A19 Konsumentpriser

Procent respektive procentuell utveckling

	Vikt 2024	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
KPI	100,0	8,4	8,5	2,8	0,3	1,8	2,0	2,0
Räntekostnader, bostadsränta	...	17,8	66,2	11,0	-17,4	-3,4	0,6	0,5
KPIF	100,0	7,7	6,0	1,9	1,5	2,0	2,0	2,0
Varor	41,9	7,3	8,5	0,7	-0,4	...	...	...
Tjänster	30,2	4,7	7,6	3,5	2,8	...	...	...
Boende exkl. räntekostnader och energi	15,9	4,2	5,2	4,6	3,5	...	...	...
Energi	8,1	32,9	-11,0	-5,8	0,9	...	...	...
Räntekostnader, kapitalstock	3,8	6,9	5,6	4,0	3,5	3,5	3,6	3,6
KPIF exkl. energi	91,9	5,9	7,5	2,4	1,5	...	...	...
HIKP	...	8,1	5,9	2,1	1,5	...	...	...
Råolja (Brent) ¹	...	100,8	82,5	84,2	82,6	82,0	84,8	87,6

¹ Dollar per fat, årsgenomsnitt.

Anm. Räntekostnader i KPI utgörs av produkten av kapitalstock och bostadsränta.

Källor: U.S. Energy Information Administration, SCB, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Offentliga finanser

Tabell A20 Offentliga sektorns finanser

Miljarder kronor, löpande priser respektive procent av BNP

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Inkomster	2 643	2 871	2 947	3 015	3 143	3 302	3 469	3 617
<i>Procent av BNP</i>	48,2	48,1	46,8	46,9	47,1	47,1	47,4	47,6
Skatter och avgifter	2 329	2 487	2 556	2 615	2 728	2 854	2 996	3 123
<i>Procent av BNP</i>	42,5	41,6	40,6	40,7	40,9	40,7	41,0	41,1
Skattekvot ¹	42,6	41,8	40,7	40,8	41,0	40,9	41,1	41,3
Kapitalinkomster	65	105	90	94	96	122	135	144
Övriga inkomster	249	279	300	306	319	325	337	350
Utgifter	2 643	2 801	2 981	3 098	3 172	3 305	3 431	3 566
<i>Procent av BNP</i>	48,2	46,9	47,4	48,2	47,6	47,2	46,9	47,0
Konsumtion	1 407	1 485	1 617	1 673	1 745	1 824	1 902	1 985
Transfereringar	962	987	995	1 043	1 033	1 057	1 084	1 120
Hushåll	725	767	775	802	817	830	848	871
Företag	140	126	127	157	115	121	126	131
Utland	97	94	93	85	101	106	110	119
Investeringar ²	251	286	311	324	339	351	363	374
Kapitalutgifter	23	42	58	57	54	74	82	87
Överföring till hushållen³	0	0	0	0	17	-13	12	17
Finansiellt sparande⁴	0	70	-34	-83	-46	10	26	33
<i>Procent av BNP</i>	0,0	1,2	-0,5	-1,3	-0,7	0,1	0,4	0,4
Primärt finansiellt sparande⁵	-42	7	-66	-120	-88	-39	-27	-23
<i>Procent av BNP</i>	-0,8	0,1	-1,1	-1,9	-1,3	-0,5	-0,4	-0,3
Strukturellt sparande	-55	6	32	37	-17	23	24	25
<i>Procent av potentiell BNP</i>	-1,0	0,1	0,5	0,6	-0,2	0,3	0,3	0,3
Maastrichtskuld	2 001	1 966	1 941	2 076	2 185	2 274	2 359	2 445
<i>Procent av BNP</i>	36,5	32,9	30,8	32,3	32,8	32,4	32,3	32,2
BNP, löpande pris	5 487	5 972	6 295	6 432	6 668	7 008	7 313	7 594
Potentiell BNP, löpande pris	5 412	5 867	6 338	6 539	6 732	7 016	7 313	7 594
Finansiell nettoställning	1 841	1 780	1 878	2 058	2 100	2 190	2 296	2 410
<i>Procent av BNP</i>	33,6	29,8	29,8	32,0	31,5	31,2	31,4	31,7

¹ Skattekvoten beräknas som totala skatter, inklusive EU-skatter, dividerat med BNP. ² Fasta bruttoinvesteringar, lagerinvesteringar och anskaffning/avyttring av mark mm. ³ Beräkningsteknisk överföring till hushållen genom ändrade skatter och/eller transfereringar. Avser de belopp som under kommande år behöver överföras mellan hushåll och offentlig sektor för att uppnå prognostiserad bana för det strukturella sparandet. Ett negativt tal innebär ett åtstramningsbehov i offentlig sektor, det vill säga att åtgärder vidtas med negativ effekt på hushållens disponibla inkomster, och ett positivt tal innebär ett utrymme för expansiva åtgärder. ⁴ Finansiellt sparande beräknas som inkomster minus summan av utgifter och överföring till hushållen. ⁵ Primärt finansiellt sparande beräknas som finansiellt sparande minus kapitalnettot. Kapitalnettot är kapitalinkomster minus kapitalutgifter.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A21 Statens finanser

Miljardier kronor respektive procent av BNP, löpande priser

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Inkomster	1 404	1 535	1 541	1 556	1 617	1 692	1 781	1 856
Skatter och avgifter	1 225	1 311	1 328	1 340	1 395	1 460	1 538	1 603
Kapitalinkomster	25	51	31	30	28	37	41	42
Övriga inkomster	154	172	182	186	193	195	202	210
Utgifter	1 440	1 509	1 538	1 640	1 649	1 697	1 747	1 804
Transfereringar	923	929	920	983	946	952	969	994
Ålderspensionssystemet ¹	27	27	27	28	29	29	29	30
Kommunsektorn	363	357	350	379	365	364	367	371
Hushåll	345	373	371	386	388	388	394	402
Företag	96	82	83	110	68	71	74	77
Utland	92	90	89	80	96	101	105	114
Konsumtion	366	394	423	451	488	512	533	555
Investeringar ²	136	156	162	175	184	191	199	207
Kapitalutgifter	15	30	33	31	30	42	46	48
varav ränteutgifter	9	24	26	24	23	34	38	40
Överföring till hushållen³	0	0	0	0	27	14	54	71
Finansiellt sparande⁴	-36	25	3	-85	-59	-19	-19	-19
Procent av BNP	-0,7	0,4	0,0	-1,3	-0,9	-0,3	-0,3	-0,3
Statsskuld	1 145	1 031	967	1 069	1 143	1 190	1 233	1 275
Procent av BNP	20,9	17,3	15,4	16,6	17,1	17,0	16,9	16,8
Finansiell nettoställning	-39	68	91	24	-19	-5	10	26
Procent av BNP	-0,7	1,1	1,4	0,4	-0,3	-0,1	0,1	0,3

¹ Statliga ålderspensionsavgifter. ² Fasta bruttoinvesteringar, lagerinvesteringar och anskaffning/avyttring av mark mm. ³ Beräkningsteknisk överföring till hushållen genom ändrade skatter och/eller transfereringar. I tabellen är statsbidragen till kommunsektorn beräknade enligt oförändrade regler. I den mån som statsbidragen till kommunerna ökas i förhållande till om inga nya finanspolitiska beslut fattas kommer den beräkningstekniska överföringen från staten till hushållen minska i motsvarande grad, samtidigt som den beräkningstekniska överföringen från kommunerna till hushållen ökar i motsvarande grad genom mindre omfattande höjningar av det kommunala skatteuttaget (eller eventuellt ökat ekonomiskt bistånd). Den totala beräkningstekniska överföringen från offentlig sektor till hushållen, som redovisas i tabell A20, påverkas inte. ⁴ Finansiellt sparande beräknas som inkomster minus summan av utgifter och överföring till hushållen.

Källor: Riksgälden, SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A22 Ålderspensionssystemets finanser

Miljarder kronor, löpande priser respektive procent av BNP

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Inkomster	339	375	383	410	432	457	480	502
Socialförsäkringsavgifter	277	302	314	331	345	362	379	395
Statlig ålderspensionsavgift	27	27	27	28	29	29	29	30
Kapitalinkomster	32	42	38	47	52	61	66	71
Övriga inkomster	3	4	4	5	5	5	6	6
Utgifter	340	354	369	374	386	400	413	426
Inkomstpensioner	332	345	358	363	374	388	400	413
Kapitalutgifter	1	1	1	1	1	1	1	1
Övriga utgifter	8	9	10	10	11	11	12	12
Finansiellt sparande	0	21	14	36	46	57	67	76
<i>Procent av BNP</i>	<i>0,0</i>	<i>0,3</i>	<i>0,2</i>	<i>0,6</i>	<i>0,7</i>	<i>0,8</i>	<i>0,9</i>	<i>1,0</i>
Finansiell nettoställning	2 029	1 847	1 977	2 247	2 355	2 451	2 559	2 677
<i>Procent av BNP</i>	<i>37,0</i>	<i>30,9</i>	<i>31,4</i>	<i>34,9</i>	<i>35,3</i>	<i>35,0</i>	<i>35,0</i>	<i>35,3</i>

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A23 Kommunsektorns finanser

Miljard kronor, löpande priser respektive procent av BNP

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Inkomster	1 300	1 356	1 411	1 467	1 499	1 556	1 615	1 672
Skatter	806	852	892	920	963	1 006	1 052	1 096
Kommunal fastighetsavgift	21	21	22	24	25	26	27	28
Statsbidrag inkl. kompensation för mervärdesskatt	360	355	348	376	362	361	365	369
Kapitalinkomster	8	11	22	18	16	25	29	32
Övriga inkomster	104	116	127	128	133	138	143	147
<i>Genomsnittlig kommunalskattesats¹</i>	<i>32,27</i>	<i>32,24</i>	<i>32,24</i>	<i>32,37</i>	<i>32,37</i>	<i>32,37</i>	<i>32,37</i>	<i>32,37</i>
Utgifter	1 263	1 332	1 462	1 501	1 542	1 611	1 679	1 749
Transfereringar	103	103	99	109	111	113	116	119
Hushåll	49	50	45	53	55	54	54	55
Övriga transfereringar	54	53	53	55	57	59	62	64
Konsumtion	1 037	1 088	1 190	1 217	1 252	1 307	1 364	1 424
Investeringar ²	115	130	149	149	155	159	163	167
Kapitalutgifter	7	11	25	26	24	32	35	38
Överföring till hushållen³	0	0	0	0	-10	-27	-42	-54
Finansiellt sparande⁴	37	24	-52	-34	-33	-28	-22	-23
<i>Procent av BNP</i>	<i>0,7</i>	<i>0,4</i>	<i>-0,8</i>	<i>-0,5</i>	<i>-0,5</i>	<i>-0,4</i>	<i>-0,3</i>	<i>-0,3</i>
Finansiell nettoställning	-148	-135	-189	-213	-236	-256	-273	-293
<i>Procent av BNP</i>	<i>-2,7</i>	<i>-2,3</i>	<i>-3,0</i>	<i>-3,3</i>	<i>-3,5</i>	<i>-3,7</i>	<i>-3,7</i>	<i>-3,9</i>

¹ Procent. ² Fasta bruttoinvesteringar, lagerinvesteringar och anskaffning/avyttring av mark mm. ³ Beräkningsteknisk överföring till hushållen genom ändrade skatter och/eller transfereringar. Statsbidragen till kommunsektorn är beräknade under antagandet om att inga nya finanspolitiska beslut fattas. Det innebär att statsbidragen nominellt oförändrade för åren som det inte finns en beslutad budget för. Eventuella aviserade förändringar av statsbidragen, som ingår i beslutade preliminära utgiftsramar för åren bortanför budgetåret, inkluderas i posten "Överföring till hushållen". I den mån som statsbidragen till kommunerna ökas i förhållande till den beslutade preliminära nivån åren efter budgetåret kommer den beräkningstekniska överföringen från kommunsektorn till hushållen öka i motsvarande grad genom mindre omfattande höjningar av det kommunala skatteuttaget (eller eventuellt ökat ekonomiskt bistånd). Eftersom den beräkningstekniska överföringen från staten till hushållen minskar i motsvarande grad kommer den totala beräkningstekniska överföringen från offentlig sektor till hushållen, som redovisas i tabell A20, inte att påverkas. ⁴ Finansiellt sparande beräknas som inkomster minus summan av utgifter och överföring till hushållen.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A24 Offentliga sektorns inkomster

Procent av BNP

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Hushållens direkta skatter	14,9	14,1	13,6	13,9	14,1	13,9	14,0	14,0
Företagens direkta skatter	3,5	3,5	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3
Arbetsgivaravgifter ¹	11,6	11,3	11,5	11,8	11,9	11,9	11,9	12,0
Mervärdesskatt	9,1	9,2	8,8	8,8	8,8	8,8	8,9	8,9
Punktskatter	1,9	1,6	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Övriga skatter	1,6	2,0	2,0	1,6	1,6	1,5	1,6	1,6
Skattekvot²	42,6	41,8	40,7	40,8	41,0	40,9	41,1	41,3
EU-skatter ³	-0,1	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Övriga inkomster ⁴	4,5	4,7	4,8	4,8	4,8	4,6	4,6	4,6
Primära inkomster	47,0	46,3	45,4	45,4	45,7	45,4	45,6	45,7
Kapitalinkomster	1,2	1,8	1,4	1,5	1,4	1,7	1,8	1,9
Inkomster	48,2	48,1	46,8	46,9	47,1	47,1	47,4	47,6

¹ Arbetsgivar- och egenföretagaravgifter samt särskild löneskatt. ² Skattekvoten beräknas som totala skatter, inklusive EU-skatter, dividerat med BNP. ³ Skatter till EU, ingår i skattekvoten men inte i den offentliga sektorns inkomster. ⁴ Bland annat transfereringar från utlandet och från a-kassorna.

Anm. Avser offentliga sektorns inkomster om inga nya finanspolitiska beslut tas, det vill säga utifrån regelverket i senaste budgetproposition. Eventuella urfasningar av temporära ändringar är beaktade.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A25 Offentliga sektorns utgifter

Procent av BNP

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Konsumtion	25,7	24,9	25,7	26,0	26,2	26,0	26,0	26,1
Transfereringar	17,5	16,5	15,8	16,2	15,5	15,1	14,8	14,8
Hushåll	13,2	12,9	12,3	12,5	12,2	11,8	11,6	11,5
Företag	2,6	2,1	2,0	2,4	1,7	1,7	1,7	1,7
Utland	1,8	1,6	1,5	1,3	1,5	1,5	1,5	1,6
Investeringar ¹	4,6	4,8	4,9	5,0	5,1	5,0	5,0	4,9
Primära utgifter	47,8	46,2	46,4	47,3	46,7	46,1	45,8	45,8
Kapitalutgifter	0,4	0,7	0,9	0,9	0,8	1,1	1,1	1,2
Utgifter	48,2	46,9	47,4	48,2	47,6	47,2	46,9	47,0

¹ Fasta bruttoinvesteringar, lagerinvesteringar och anskaffning/avyttring av mark mm.

Anm. Avser offentliga sektorns utgifter vid bibehållen personaltätthet inom offentligt finansierade verksamheter och en standardhöjning i linje med historiskt mönster. Transfereringarna följer reglerna om inga nya finanspolitiska beslut tas, det vill säga utifrån regelverket i senaste budgetproposition (inklusive regeländringar som ingår i de beslutade preliminära utgiftsramarna för åren efter budgetåret).

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A26 Transfereringar från offentlig sektor till hushåll

Procent av BNP

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Pensioner ¹	7,3	7,0	7,1	7,2	7,1	7,0	6,9	6,8
varav inkomstpension	6,0	5,8	5,7	5,6	5,6	5,5	5,5	5,4
Arbetsmarknad ²	0,8	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5
Ohälsa ³	1,4	1,4	1,4	1,5	1,4	1,3	1,3	1,3
Familj och barn ⁴	1,6	1,5	1,4	1,4	1,4	1,3	1,3	1,3
Studier ⁵	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Ekonomiskt bistånd ⁶	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Övrigt ⁷	1,5	1,9	1,3	1,3	1,2	1,2	1,1	1,1
Transfereringar till hushållen	13,2	12,9	12,3	12,5	12,2	11,8	11,6	11,5

¹ Inkomst- och tilläggspension, garantipension, efterlevandepension, pensionstillägg, offentliganställdas avtalspensioner och bostadstillägg till pensionärer. ² Ersättning vid arbetslöshet, aktivitetsstöd, etableringsersättning och lönegaranti. ³ Sjuk- och rehabiliteringspenning, aktivitets- och sjukersättning, arbetsskadeersättning, handikappersättning, merkostnadsersättning. ⁴ Föräldrapenning, barnbidrag, vårdbidrag, bostadsbidrag. ⁵ Studiebistånd och övrig studiebidrag. ⁶ Socialbidrag. ⁷ Assistansersättning och äldreomsorgsbistånd samt övriga transfereringar till hushåll, exempelvis elstöd.

Anm. För prognosåren avses transfereringar från offentlig sektor till hushåll vid oförändrade regler för transfereringarna.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A27 Basbelopp

Tusental kronor, löpande priser

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Prisbasbelopp	47,6	48,3	52,5	57,3	58,9	58,7	59,8	61,0
Förhöjt prisbasbelopp	48,6	49,3	53,5	58,5	60,1	59,9	61,0	62,2
Inkomstbasbelopp	68,2	71,0	74,3	76,2	78,5	81,7	84,7	87,9

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A28 Inkomstindex, balansindex, inkomstpensioner och balanstal

Procentuell förändring

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Inkomstindex	2,2	4,1	4,6	2,6	3,0	4,0	3,7	3,7
Balansindex	2,2	4,1	4,6	2,6	3,0	4,0	3,7	3,7
Balanstal ¹	1,027	1,028	1,040	1,043	1,040	1,049	1,047	...
Nominell inkomstpension²	0,5	2,5	3,0	1,0	1,4	2,4	2,1	2,1

¹ Nivå. ² Följsamhetsindexering, det vill säga procentuell förändring av inkomstindex minus 1,6 procentenheter.

Källor: Pensionsmyndigheten och Konjunkturinstitutet.

Tabell A29 Statens budgetsaldo och skuld

Miljarder kronor, löpande priser respektive procent av BNP

	2021	2022	2023	2024	2025
Budgetsaldo	78	164	19	-87	-83
Avgränsningar	-85	-102	-28	-24	1
Försäljning av aktier med mera	0	-1	0	0	0
Extraordinära utdelningar	-7	-8	-3	-1	0
Delar av Riksgäldens nettoutlåning	-73	-102	-26	16	8
Övriga avgränsningar	-4	9	2	-39	-7
Periodiseringar	-25	-36	3	24	20
varav skatteperiodiseringar	-14	-9	10	22	1
ränteperiodiseringar	-10	-10	-8	2	19
Övrigt	-4	-1	9	2	4
Finansiellt sparande i staten	-36	25	3	-85	-59
Statens lånebehov ¹	-78	-164	-19	87	83
Värdeförändringar i statsskulden	5	50	-45	16	-9
Statsskuldens förändring	-73	-114	-64	103	74
Statsskuld	1145	1031	967	1069	1143
<i>Procent av BNP</i>	<i>20,9</i>	<i>17,3</i>	<i>15,4</i>	<i>16,6</i>	<i>17,1</i>

¹ Statens lånebehov är lika med budgetsaldot med omvänt tecken.

Källor: Ekonomistyrningsverket, Riksgälden, SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A30 Utgiftstak för staten

Miljarder kronor, löpande priser

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Utgiftstak för staten	1 695	1 634	1 665	1 747	1 827	1 866
<i>Procent av potentiell BNP</i>	<i>31,3</i>	<i>27,8</i>	<i>26,3</i>	<i>26,7</i>	<i>27,1</i>	<i>26,6</i>
Takbegränsade utgifter	1 551	1 559	1 628	1 672	1 735	1 779
<i>Procent av potentiell BNP</i>	<i>28,7</i>	<i>26,6</i>	<i>25,7</i>	<i>25,6</i>	<i>25,8</i>	<i>25,4</i>
Budgeteringsmarginal	144	75	37	75	92	87
<i>Procent av takbegränsade utgifter</i>	<i>9,3</i>	<i>4,8</i>	<i>2,3</i>	<i>4,5</i>	<i>5,3</i>	<i>4,9</i>

Källor: Ekonomistyrningsverket, Finansdepartementet och Konjunkturinstitutet.

Tabell A31 Finanspolitiska åtgärder

Miljard kronor

	2025	2026	2027	2028	2025–2028
Budgetutrymme	1	44	55	31	131
Finanspolitiska åtgärder	40	5	55	31	131
Åtgärder riktade till konsumtion och investeringar i offentlig sektor	23	35	30	26	114
Statlig konsumtion ¹	10	11	10	9	40
Statliga investeringar ²	3	6	4	4	18
Kommunsektorn ³	10	18	16	13	57
Åtgärder riktade till hushåll ⁴	17	-30	25	6	17
Strukturellt sparande ⁵	-0,25	0,33	0,33	0,33	

¹ Beräknas som skillnaden mellan utgiftsnivån i scenariot och en framskrivning med pris- och löneomräkning (PLO). ² Beräknas som skillnaden mellan utgiftsnivån i scenariot och en framskrivning med prisbasbeloppet. ³ Beräknas som det inkomsttillskott som behövs i kommunsektorn, vid given kommunalskattesats, för att finansiera utgifterna i scenariot och samtidigt nå ett resultat och finansiellt sparande i nivå med god ekonomisk hushållning. ⁴ Anpassas i scenariot så att överskottsmålet nås. ⁵ Procent av potentiell BNP.

Anm. Riksdagen fatta varje år även beslut om utgiftsramar och inkomster för år efter budgetåret. I samband med budgetpropositionen för 2024 togs beslut om ramar för 2025–2026. I dessa ramar ligger finanspolitiska åtgärder som rör upptrappningar och nertrappningar av olika åtgärder. Dessa förändringar har beaktats i beräkningen av ytterligare finanspolitiska åtgärder i Konjunkturinstitutets scenario.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Bilaga Marginalrutor

Vad skiljer scenario från prognos?

Prognos är Konjunkturinstitutets bedömning av den mest troliga utvecklingen för svensk ekonomi och omvärldsekonomin de allra närmaste åren, i nuläget till och med 2025.

Scenariot baseras på att inga nya störningar drabbar ekonomin och att den vid avvikelser från ett normalt resursutnyttjande vid scenariots inledning rör sig mot konjunkturrell balans. När det uppnåtts är BNP-tillväxten utbudsbestämd och följer i huvudsak av hur produktivitetstillväxten och utbudet av arbetskraft utvecklas. Scenariot för svensk ekonomi bygger dessutom på följande specifika antaganden:

- Penningpolitiken anpassas så att inflationsmålet nås på några års sikt.
- Finanspolitiken anpassas så att överskottsmålet nås på ett par års sikt. Som en del av detta antas att offentlig konsumtion och offentliga investeringar utvecklas i linje med det demografiskt betingade behovet. Det innebär bland annat oförändrad personaltäthet och konstanta kostnadsandelar för arbetskostnader respektive förbrukning av insatsvaror i offentligt finansierade verksamheter. Därmed sker en viss standardhöjning i verksamheterna eftersom prisutvecklingen i förbrukningen normalt är lägre än ökningen av arbetskostnaderna.

Konjunkturinstitutets finanspolitiska scenario

Konjunkturinstitutet gör ett finanspolitiskt scenario för åren efter det år det finns en budgetproposition för, i nuläget 2025–2028.

I scenariot anpassas det strukturella sparandet i offentlig sektor mot överskottsmålets nivå på 1/3 procent av potentiell BNP. Därmed antas att det fattas nya finanspolitiska beslut om ofinansierade åtgärder som sammantaget motsvarar storleken på budgetutrymmet vid periodens slut. Om det strukturella sparandet i utgångsläget är högre eller lägre än överskottsmålet, anpassas finanspolitiken successivt mot överskottsmålet.

Budgetutrymmet som uppstår över tid fördelas i scenariot på olika budgetposter. Denna fördelning bygger på beräkningstekniska antaganden och ska inte tolkas som en prognos över hur budgetutrymmet kommer att fördelas av regering/riksdag eller som Konjunkturinstitutets syn på hur det borde fördelas.

Statlig konsumtion tilldelas ett belopp som motsvarar skillnaden mellan prognosticerade konsumtionsutgifter och en framskrivning med enbart pris- och löneomräkning (PLO), det vill säga när myndigheternas förvaltningskostnader skrivs fram med hur hyror, löner och kostnader för förbrukningsmaterial förändras. Statliga investeringar tilldelas ett belopp som motsvarar skillnaden mellan prognosticerade utgifter och en framskrivning med prisbasbeloppet.

Kommunsektorn tilldelas medel så att utgifterna för konsumtion och investeringar i prognosen finansieras, vid given kommunal-skattesats, samtidigt som det finansiella sparandet går mot $-0,3$ procent av BNP, vilket bedöms motsvara god ekonomisk hushållning.

Därefter anpassas tillskotten till hushållen så att det strukturella sparande på sikt når överskottsmålet. Skulle budgetutrymmet sammantaget under perioden vara större än de medel som tillförs staten och kommunerna ändras transfereringarna och/eller skatterna till hushållen så att dessa stärker hushållens disponibla inkomst och vice versa.

Demografisk framskrivning av kommunal konsumtion

Konjunkturinstitutet använder en modell för att skriva fram de kommunala konsumtionsutgifterna med utgångspunkt i SCB:s befolkningsprognoser. Framskrivningarna görs för olika kommunala och regionala verksamheter (enligt klassificeringen COFOG) utifrån vikter för vilka åldersgrupper som nyttjar respektive verksamhet.

I modellen antas oförändrad personaltäthet i verksamheterna genom att sysselsättning och arbetade timmar ökar i takt med respektive demografiskt index. Vidare antas att förbrukningskostnaderna utgör en konstant andel av de totala produktionskostnaderna i löpande pris. Även andelen tjänster som köps in från näringslivet antas vara konstant i förhållande till den egna produktionen. Det samma gäller andelen som finansieras via avgifter. Löner och priser följer utvecklingen i ekonomin som helhet.

Vad är ett alternativscenario?

I detta avsnitt beskrivs alternativa utvecklingar av ekonomin jämfört med prognosen för åren 2024–2025 samt det medelfristiga scenario som följer för de närmaste åren därpå. I avsnittet beskrivs hur de ekonomiska förutsättningarna kan skilja sig från prognosen och huvudscenariot, och vilka effekter dessa alternativa förutsättningar kan ha på den svenska ekonomin.

Alternativscenarierna är framtagna med Konjunkturinstitutets allmän-jämviktsmodell SELMA. Analysen som presenteras är helt och hållet modellbaserad och därmed en konsekvens av de antaganden som gjorts i modellen. För mer information om SELMA, se ”SELMA - Technical documentation” och ”SELMA – Icke-teknisk beskrivning” på www.konj.se.

Mindre åtstramande ekonomisk politik närmsta åren

Svensk ekonomi befinner sig i en lågkonjunktur som fördjupas under 2024, med stigande arbetslöshet till följd. Den fallande inflationen och en lågkonjunktur innebär att den ekonomiska politiken bör föras i en mindre åtstramande riktning under 2024 och 2025.

Konjunkturinstitutets bedömning är att det fortsatt är penningpolitiken som ska styra stabiliseringspolitikens inriktning samt stå för huvuddelen av omläggningen av den ekonomiska politiken såväl 2024 som 2025. Dels eftersom det finns utrymme att sänka styrräntan, dels eftersom

lågkonjunkturen inte förväntas bli så djup att särskilda finanspolitiska stimulansåtgärder är påkallade. Sänkta räntor bedöms dessutom få ett relativt snabbt och balanserat genomslag på resursutnyttjandet i ekonomin.

Riksbanken väntas påbörja en sekvens av räntesänkningar under sommaren 2024 för att inflationen på något års sikt ska stabiliseras kring den målsatta nivån och att resursutnyttjandet balanseras. När det gäller hastigheten i räntesänkningarna finns fortsatt behov av avvägningar. En allt för snabb minskning av styrräntan kan leda till att inflationen åter tar fart eller stabiliseras på en nivå över inflationsmålet. Det är inte heller önskvärt att återvända till de tidigare mycket låga räntenivåerna eftersom dessa skapar risker för långsiktiga snedvridningar i ekonomin. Omvänt kan en allt för långsam minskning av styrräntan innebära en onödigt kraftig inbromsning av ekonomin och att inflationen hamnar på en nivå under inflationsmålet. Styrräntans nivå relativt styrräntan i omvärlden har också betydelse. En snabbare räntesänkning jämfört med exempelvis euroområdet kan leda till att kronan försvagas igen, vilket i sin tur leder till högre inflation.

Enligt Konjunkturinstitutets prognos ligger inflationen något under målnivån 2025, vilket skulle tala för en snabbare nedgång i styrräntan under 2024 än vad som nu antas. Givet risken för att inflationen åter tar fart kan det dock vara lämpligt att minska styrräntan i mer varsam takt. Det är även viktigt att ta hänsyn till att inflationen 2026 ligger på inflationsmålet.

Finanspolitiken för 2024 är i huvudsak redan fastlagd genom budgetpropositionen för 2024. Finanspolitiken för 2024 bedöms inte störa penningpolitiken i att föra inflationen åter till målnivån. Regeringen kommer att lämna sin budgetproposition för 2025 till riksdagen i september 2024. Då väntas inflationen ligga nära målet och arbetslösheten fortsätta stiga. Lågkonjunkturen bedöms dock inte bli djup och uppgången i arbetslösheten förutses bli relativt begränsad. Konjunkturinstitutets bedömning är att finanspolitiken i detta läge främst bör stabilisera konjunkturen genom att låta de automatiska stabilisatorerna verka och anpassa antalet platser i arbetsmarknadspolitiska program och i utbildningssystemet. Dessutom kan finanspolitiken stötta kommuner och regioner med statsbidrag, men också stödja grupper som drabbas hårdare av lågkonjunkturen och där penningpolitiken inte når fram. De i denna prognos antagna ofinansierade finanspolitiska åtgärderna i budgetpropositionen för 2025 om ca 40 miljarder kronor bedöms vara välavvägda i förhållande till konjunkturläget, överskottsmålet och Riksbankens förväntade räntesänkningar.